DÖNEM : 17 CİLT : 37 YASAMA YILI : 4

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

79 uncu Birleşim

19 . 3 . 1987 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	638
II. — GELEN KÂĞITLAR	639
III. — YOKLAMALAR	640,663
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	640
A) Gündem Dışı Konuşmalar	640
1. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, komşu devletlerin tutumları ve bunlar karşısında hükümetin davranışı konusunda gündem dışı konuşması.	640:642
2. — Sinop Milletvekili H. Barış Can'ın, Sinop İli Durağan İlçesi SHP Sekreterinin emniyet karakolunda dövülmesi ve Sinop Bektaşağa Tarım Kredi Kooperatifinde yapılan bir yolsuzluk hakkında gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un, emniyet karakolunda meydana gelen olayın incelettirildiğine ilişkin açıklaması.	642:644
3. — Tunceli Milletvekili Ali Rıdvan Yıldırım'ın Tunceli İlinin sosyo ekonomik sorunları ve orman içi köylerin nakledilmesi konusunda gündem dışı konuşması.	644:645
V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	646
1. — Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 523)	646:705
VI. — SORULAR VE CEVAPLAR	706
A) Yazılı Sorular ve Cevapları	706
1. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, kurs ve okul talebelerine yardım derneklerine veya benzer derneklere ait öğrenci yurtlarının 1984 - 1985 yıllarındaki denetimlerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin Emiroğlu'nun yazılı cevabı (7/1547)	706:732

Sayfa

2. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, genel ve katma bütçeli kuruluşlarla, kamu iktisadî teşebbüslerinde görevi ya da yeri değiştirilmeyen yönetici kalıp kalmadığına ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci'nin yazılı cevabı (7/1603) 733:734

Sayfa

3. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, hâkim ve savcı açığının kapatılması için alınacak tedbirlere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu'nun yazılı cevabı (7/1658) 734:735

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.30'da toplanarak üç oturum yaptı.

Birinci Oturum

17.3.1987 tarihli 77 nci Birleşimde yapılan kapalı oturum tutanak özetinin okunabilmesi için, Başkanlıkça, İçtüzüğün 72 nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesi gerektiği açıklandı; oturuma saat 14.35'te son verildi.

İkinci Oturum

(Kapalıdır)

Üçüncü Oturum

Federal Almanya'ya gidecek olan Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin Emiroğlu'nun dönüşüne kadar Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına, Kültür ve Turizm Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın,

Fas'a gidecek olan Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy'un dönüşüne kadar Ulaştırma Bakanlığına, Maliye ve Gümrük Bakanı Ahmet Kurtcebe Alptemoçin'in,

Tunus'a gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Mükerrem Taşçıoğlu'nun dönüşüne kadar; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Devlet Bakanı Ali Bozer'in;

Vekillik etmelerinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Konya Milletvekili Sabri Irmak ve 10 arkadaşının, Cumhuriyetimize yönelik iç ve dış irticai faaliyetleri ve bu konuda alınmış ve alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49) ile,

İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç ve 41 arkadaşının, muhalefete mensup milletvekilleri tarafından verilen kanun tekliflerinin komisyonlarda ve Genel Kurulda ele alınmamasının nedenleri ile yasama fonksiyonunun tek yönlü olarak işlemesine yol açan bu uygulamanın düzeltilmesi için alınabilecek tedbirler konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/22);

Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergelerin gündemde yerini alacağı ve öngörüşmelerinin, sırasında yapılacağı açıklandı.

Edirne Milletvekili Muhittin Yıldırım'ın, «193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 116 ncı Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi» ni (2/418) geri aldığına ilişkin önergesi okundu; Plan ve Bütçe Komisyonunda bulunan teklifin geri verildiği açıklandı.

ANAP Grup Başkanvekili Pertev Aşçıoğlu'nun, kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesine ayrılan Perşembe günleri Genel Kurul toplantılarının 10.00 - 13.00 ve 14.30 - 19.30 saatleri arasında yapılmasına ilişkin önerisi kabul edildi.

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunda açık bulunan üyeliğe, DSP Grubunca aday gösterilen Konya Milletvekili Sabri Irmak seçildi.

Adana Milletvekili Cüneyt Canver ve 11 arkadaşının, Amerika Birleşik Devletleri ile imzalanacak olan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/19) üzerindeki öngörüşmeler tamamlandı; genel görüşme açılması reddedildi.

Erzurum Milletvekili Sabahattin Aras, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt, Afyon Milletvekili Metin Balıbey, Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve Balıkesir Milletvekili Fenni İslimyeli'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Çorum Milletvekili

İhsan Tombuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifinin (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344 ve 344'e 1 inci Ek) görüşmelerine devam olunarak 93, 94, 95, 96, 97, 98 ve 99 uncu maddeleri kabul edildi; yeni madde teklifini içeren önergelerin tümü, isteği üzerine, Komisyona verildi.

Çalışma süresinin bitimine az bir zaman kalması nedeniyle, alınan karar gereğince, 19 Mart 1987 Perşembe günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşime 19.18'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Özer Gürbüz

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Kırklareli	Kayseri
Cemal Özbilen	*Mehmet Üner*

II. — GELEN KÂĞITLAR

19 . 3 . 1987 Perşembe

Teklifler

1. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir ve 9 Arkadaşının, 26.5.1981 Tarih ve 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi (2/424) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.3.1987)

2. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Evlenmeden Önce EBKB (Edinsel Bağışıklık Kırılması Belirgesi) (AIDS) Muayenesi ve Denetimi Yapılmasına ve AIDS'li Hastaların Kimliklerinin Gizli Tutulmasına İlişkin Yasa Önerisi (2/425) (Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.3.1987)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Ağrı Milletvekili İbrahim Taşdemir'in, Türk Hava Yollarınca bazı ülkelere ilk olarak düzenlenen uçak seferlerine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/1749) (Başkanlığa geliş tarihi : 18.3.1987)

2. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, öğretmenlerin mahrumiyet yeri ödeneğinin artırılması ve kadrosuzluk nedeniyle resen emekli edilen kıdemli albaylara da makam tazminatı verilmesi için yeni düzenlemeler yapılıp yapılmayacağına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1750) (Başkanlığa geliş tarihi : 18.3.1987)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

BAŞKAN : Başkanvekili Özer Gürbüz

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Üner (Kayseri), Cemâl Özbilen (Kırklareli)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79 uncu Birleşimini açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Salonda bulunan sayın milletvekillerinin, salonda bulunduklarını yüksek sesle belirtmelerini rica ediyorum.

(Yoklama yapıldı).

BAŞKAN — Yeterli çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, komşu devletlerin tutumları ve bunlar karşısında hükümetin davranışı konusunda gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Türkiye'nin etrafını çeviren komşu devletlerin tutumları ve hükümetimizin davranışı hakkında İzmir Milletvekili Sayın Rüştü Şardağ gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Şardağ.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (İzmir) — Saygıdeğer Başkan, saygıdeğer Meclisin çok değerli üyeleri bir haftadır, SEİA konusu üzerinde tartışıyoruz; halbuki, dış politikamızın bütünü, millî çizginin dışına çıkmaya yakın, çok üzücü bir duruma gelmiş bulunmaktadır. Bu nedenle, dış politikamızı toptan, her haliyle, bütün komşularımızla birlikte ele almayı uygun buldum.

Evvela, Yunanlılardan başlayalım : Türk Milletinin, Osmanlı tarihi içinde beşyüz sene zarfında hiçbir azınlıkla davası olmamıştır. Bugün üç beş kışkırtılmış Ermeni dışında, Osmanlı tarihinde Ermeniler, Museviler ve diğer azınlıklar azamî müsamaha ve hoşgörü içinde bizimle beraber hareket etmiştir. Yıldırım Bayezit'i Timurlenk karşısında en son terk eden, Sırp Kralı Etiyen'in ordusuydu; ama Yunanlılar böyle değil. Yunanlılar, en büyük müsamahayı gördükleri halde, devlet içinde devlet oldukları halde, Osmanlı Devleti, Etniki Eterya Derneğinin ihtilal hazırlıklarının Türkiye'de kendi okullarında icra edildiğini bildiği halde, okullarına müdahale etmeyelim diye onlara dokunmamıştır; bütün Yunanlıların durumu ortadadır. Nitekim, bugün Sayın Başbakan, «Tarih boyu bize en çok düşman olan da Yunanlılardır» demiştir. Ben bu beyanlarına şaşırdım; nasıl oluyor, hidayete mi eriyor Sayın Başbakan? Bu kadar cibilliyeti malum bir düşmana zeytin dalı ile gidiyoruz. Avrupa'da yabancı işadamları «Sayın Papandreu'yu kahvaltıya çağırın» diyorlar, çağırıyorlar ve Papandreu gelmiyor. Sayın Başbakanımız...

ÖZDEMİR PEHLİVANOĞLU (İzmir) — Gelmez efendim, gelmez.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Efendim, böyle, «gelmez» diye, malâyani konuşmayın, konuşmamın sonunu bekleyin; böyle yapmakla elinize bir şey geçmez.

Avrupa'daki yabancı işadamları, Başbakanımıza, «Papandreu'nun kahvaltısına git» diyorlar; Sayın Başbakanımız da, ne kendi hükümeti ile, ne de kendi Dışişleri Bakanı ile konuşmadan, yabancı işadamları ile anlaşarak, Papandreu'nun kahvaltısına gidiyor; kahvaltıdan sonra Papandreu, «Görüşlerimizde hiçbir değişiklik yapmış değiliz» diye beyanatta bulunuyor... Bu devleti bu kadar küstahlaştıran müsamahamızın anlamı nedir?

İki sene evvel ben size belgelerle Humeyni'nin bütün facialarını getirdim, İran devlet adamlarının aleyhimizdeki belgelerini getirdim, lisede okunan tarih kitaplarını getirdim; en nihayet her şey ortaya çıktı. İran devlet adamları bizim hükümetimiz hakkında konuşmaya başladılar ve nihayet, Humeyni'nin en son, «Türk Milleti Amerika'nın uşağıdır» sözünden sonra

Sayın Başbakanımız, ufku geniş konuşmasında, «Yeminle söyleyeyim ki, bize Humeyni'den hiçbir kötülük gelmez» dediler.

Arkadaşlar, bu müsamahanın, bu hoşgörünün adı, Sayın Kâmran İnan'ın muhalefette iken konuştuğu bir cümle ile ifade edilebilir : Teslimiyetçi dış politika.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Beyefendi, şahıslara çatmayın, size hiç yakışmıyor.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Hayır efendim, beğendiğim için o kelimeleri söylüyorum. (DYP sıralarından alkışlar). Ben. şahsa çatmam, beğendiğim için konuşuyorum efendim.

BAŞKAN — Lütfen sayın milletvekilleri...

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Dikkat ediyorum, bana ANAP sıralarından laf atan arkadaşlar; ekseriyetle ANAP'lılar değil. ANAP'ın içinde benim öğrencilerim var, benim dostlarım var... Bana, ANAP'a sonradan katılanlar çatıyor arkadaşlar; çok acı ve çok ayıp.

ABDURRAHMAN DEMİRTAŞ (Hatay) — Senin grubun da yok.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Saygıdeğer arkadaşlarım, tarihi bilmeyen Başbakanımız bugün idrak ediyor, «En büyük düşmanımızdır» diyor. İstanbul'u işgal eden İngiliz ordusunun o günkü başbakanı şöyle diyor, bir cümlesini okuyorum...

ÖZDEMİR PEHLİVANOĞLU (İzmir) — Kendimize bakalım, bunlar laf.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Şimdi kendimize geleceğiz sayın milletvekilim.

Okuyorum, dinleyin : «Eğer İstanbul'a İngiliz ordusu girmeseydi, iki saatte Yunanlılar İstanbul'u işgal ederdi». 3 Temmuz 1921 tarihinde, İstanbul'da çıkan Yeroia adlı Yunan gazetesi bunu tekzip ediyor; onu da dikkatle dinleyin : «Yunan ordusu Avrupa'nın vekilidir; ama Yunanistan bu işi tek başına beceremez. Yunanistan, Avrupa adına, Hıristiyanlık adına, kilise adına ortaya çıkmıştır; yalnız başına elbette ki, bu işi beceremeyecektir.» Düşmanlar, artık popolarını geriye çevirerek memleketimizden giderken, Yunan gazetesinin ifadesi bu şekildedir.

Şimdi, meseleyi şuraya getirmek istiyorum : Humeyni İran'ı ile aramız ne haldedir biliyorsunuz; Yunanlılarla da durum budur. ANAP'lı milletvekillerini tenzih ediyorum, muhatabım bir tek Başbakandır; Sayın Başbakana ameliyatından sonra telgrafla, telefonla şifa diledim. Allah kimseyi hastalıkla, evlatlarının rızkıyla cezalandırmasın; selametle Türkiye'ye gelmesini de temenni ediyoruz.

ÖZDEMİR PEHLİVANOĞLU (İzmir) — Ne cezalandırması?..

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Ancak, Sayın Başbakanımızın bir büyüklenme hastalığı var arkadaşlar; bunu hiçbir suretle tedavi ettiremezsiniz.

ABDURRAHMAN DEMİRTAŞ (Hatay) — O hastalık sizde hocam. Ayıp, ayıp...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Arkadaşlar, Osmanlılar güçlü zamanında, «Mağrur olma padişahım, senden büyük Allah var» demişlerdir; zayıf zamanlarında ise, parayla alkış çavuşları tuttular, amigoluk yaptırdılar.

Arkadaşlar, ANAP sıralarında sevdiğim öğrencilerim var, dostlarım var, hepsine saygım var; ama ben size, Başbakanımızın yüzüne karşı bu kürsüde, «Sayın Başbakanımızı mabut haline getirmeyin» dedim. Lütfen kendi kendinize... (ANAP sıralarından gürültüler).

Sayın Başbakan millî çizgiden çıkmıştır. Elimde bir İran Gazetesi, (Keyhan) Kayhan Gazetesi var; «Başbakanımız Amerika'da fetva veriyor, diyor ki : Humeyni rejimi devrilirse, yerine Şah rejimi gelir. Bu rejimi korumak lazımdır.» Arkadaşlar, bu İran gazetesi elimdedir; isteyen sorumlu bakana gazetenin tarihini, numarasını kendisini veririm. (ANAP sıralarından gürültüler).

ÖZDEMİR PEHLİVANOĞLU (İzmir) — Maşallah!

BAŞKAN — Sayın Şardağ, toparlayınız lütfen.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Arkadaşlar, niye bu kadar bağırıyorsunuz? Yüzde 32'lik oyunuz var, ona göre sesinizi yükseltin lütfen. (SHP ve DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar).

KEMAL İĞREK (Bursa) — Siz de Meclise devam edin hoca.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Türk Milletinin yüzde 70'i, seçimlerde, bu dış politika yüzünden sizden oyunu esirgedi; bunu bilin. Hâlâ konuşuyorsunuz!

KEMAL İĞREK (Bursa) — Siz de Meclise devam edin.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Eğer Avrupalı, Batılı bir başbakan olsaydı arkadaşlar, azınlıktayız diye istifasını verirdi.

BAŞKAN — Sayın Şardağ, bağlayınız lütfen.

KEMAL İĞREK (Bursa) — Altı ayda bir geliyorsun, devam et Meclise, devam et.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — İçeride, vatandaş çöp bidonlarından artık yiyor; dışarıdan düşman-

larla sarılmışız; ancak savaşmak mecburiyetinde kalacağız. Bir tek Türk askerinin şehit olmasının vebali Sayın Başbakanımızın boynunun altındadır.

Saygılar sunarım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Şardağ.

KEMAL İĞREK (Bursa) — Devam et, Meclise devam et.

2. — Sinop Milletvekili H. Barış Can'ın, Sinop İli Durağan İlçesi SHP Sekreterinin emniyet karakolunda dövülmesi ve Sinop Bektaşağa Tarım Kredi Kooperatifinde yapılan bir yolsuzluk hakkında gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un, emniyet karakolunda meydana gelen olayın incelettirildiğine ilişkin açıklaması.

BAŞKAN — Sinop İli Durağan İlçesinde, emniyet karakolunda vuku bulan dövülme olayıyla ilgili olarak, Sinop Milletvekili Sayın Barış Can gündem dışı söz talebinde bulunmuştur.

Buyurun Sayın Can. (SHP sıralarından alkışlar).

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına soru olarak vermiş olduğum ve ilgili bakanlarca yazılı olarak yanıtlanmasını istediğim iki konu hakkında gündem dışı konuşma yapmak üzere huzurlarınızda bulunmaktayım; yüce kurulu saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, bundan bir süre önce, seçim bölgem olan Sinop'ta incelemelerde bulundum; daha doğrusu gidişimiz, çok acil bir olaya el koymak, müdahale etmek içindi; Türkiye'de Sayın İçişleri Bakanının gerçekleri saklayarak bir türlü açıklamadığı, kabullenmediği bir işkence olayının somut delillerini saptamak üzereydi.

25 Şubat 1987 tarihinde SHP Durağan İlçe Sekreteri Ali Türkmen, kıraathanesinde -bir sarhoş kişinin oraya gelmesiyle- başlayan olayları yatıştırmak üzere müdahale ettiğinde, o sırada o yöreden geçen savcının da müdahalesiyle karakola alınmıştır. Karakola alındığında, olay kendisinden sorulmuş ve kendisi, ifadesini, bir adi olay biçiminde karakol yetkililerine anlatmasına rağmen, Emniyet Amiri Remzi Önen ve şürekâsı beş polis tarafından partimizin, 45 yaşındaki ilçe sekreteri, dayak ve ağır hakaretlere maruz bırakılmıştır. Bunun üzerine karakoldan ayrılan arkadaşım, hukuk devletinde başvurması gereken yöntemlerin ne olduğunu çok iyi bildiği için, cumhuriyetin savcısına başvurmuş ve cumhuriyetin savcısına dilekçesini vermiş, adî bir olay için, hiç yoktan, küçük bir yörede insan içine çıkamayacak bir biçimde hakaret gördüğünü ve dayak yediğini ifade etmiştir. Bunun üzerine, SHP İlçe Sekreteri Ali Türkmen, hukuk devletindeki cumhuriyetin savcısına sığınma hakkını kullandığı için, Başkomiser Remzi Önen ve arkadaşları tarafından alelacele karakola götürülmüş, karakolun birinci kattaki bütün camları açılmış ve girer girmez, halkın gözü önünde falakaya yatırılmıştır. 20 saat ilâ 22 saat dolayında dayağa muhatap olmuş, sürekli dayak yemiş, üzerinde sigaralar söndürülmüş -olayları ben gördüm arkadaşlarım; özellikle gittim, yörede inceledim, siyasî bir sansasyon olarak da yansıtmaya hiç niyetim yok- ve 20 - 22 saat süreyle, «Yapmayın, etmeyin, hukuk devletinde hakkımı koruduum» demesine rağmen, «Sen kim oluyorsun? Ben buranın Evren'iyim, ben buranın Allah'ıyım» şeklinde, halkın da duyacağı bir biçimde cevap almış, çığlıklarla sabaha kadar, küçük bir ilçede dayağa muhatap olmuştur.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Yakında Emniyet Genel Müdürü olur!

H. BARIŞ CAN (Devamla) — Olayı yerinde inceledim, objektif biçimde inceledim; çünkü Sayın İçişleri Bakanının, Türkiye'deki işkence olaylarının hepsine siyasî nitelikte baktığını. «Aman ha, 12 Eylül öncesine gelmeyelim. Polis görevini yapıyor... Aman ha, siyasî olaylar malumdur işte; sol, sol, sol...» şeklinde, Şebinkarahisar'daki işkence olayını burada anlatmıştı, biliyorsunuz. O zaman da anlattık; «Ne olacak canım, mercimek büyüklüğünde, adamın başında bir yara var, tırnağında da çizik var» diyen İçişleri Bakanımız...

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — Yalan mı?

H. BARIŞ CAN (Devamla) — Olay, şu anda mahkemede ve bu kişiler hakkında, cumhuriyetin savcısı Ahmet Gündel, 120 yıl ceza talebinde bulunmuştur sevgili kardeşim; doğrusu oradadır. Dinleyin, anlatayım ben; İçişleri Bakanı da burada, olayı takip ediyoruz.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri lütfen...

H. BARIŞ CAN (Devamla) — Olaya müdahale ettik. Aslında, olayı iki bölümde algılamak lazım; yani devletin işkenceye alet olması, önayak olması koşulu; bir de, her meslekte olduğu gibi, emniyet teşkilatında da birtakım kişilerin marazî bir hastalıktan doğan birtakım illetlere sahip olması olayı; böyle de alabiliriz. Birinci şıkkı gönlümüz arzu etmiyor, öyle bir şey olmasını hiç arzu etmiyoruz, istemiyoruz; ama somut işkence olaylarını getirdiğimiz zaman,

içişleri teşkilatımızın, İçişleri Bakanının, konuların üzerine gitmede hafif kalmasını, yavaş kalmasını da anlamamız mümkün olmuyor.

Somut bir olay vardır; bunu getiriyoruz ve şimdi anlatıyorum arkadaşlar, hepiniz ayağa kalkacaksınız : Bu komiser, Vali beye de rica etmemize rağmen, görevden alınacağı yerde, Sinop İline alınıyor; Remzi Önen, şu anda Sinop İlinde. Sinop'un Gerze İlçesinde, adı, aynı anlamda olaylara karışan ve Durağan'da da bunu gelir gelmez tekrarlayan bir komiser, Sinop'a alınıyor!.. Demek ki, orada İl Başkanımıza veya bir başka kişiye, bir tokat atsa, büyük bir olasılıkla Ankara'ya alınacak; Ankara'da, Partinin Genel Sekreterine bir tokat atsa İstanbul'a alınacak; büyük bir ihtimalle, orada da İl Başkanına bir tokat atsa, herhalde Emniyet Genel Müdürü de olur(?!) bu mantık içinde.

ÖZDEMİR PEHLİVANOĞLU (İzmir) — Yapma, yapma...

H. BARIŞ CAN (Devamla) — Şimdi ben, olayı soru önergesi ile Sayın İçişleri Bakanına verdim; konuyu kendileri de incelesinler, Sayın Vali de inceliyor. Marazi hastalıktan doğduğuna inandığım bir işkence olayı var; kişinin ruhu hastadır, yapısı hastadır.

Öyle diliyorum, öyle arzu ediyorum -örgütlenmiş bir olay şeklinde getirmek istemiyorum- eğer bu olay takipsiz kalırsa hukuk devletinde, artık, devlet kavramının -bırakın hukukun- kalmadığının belirli kanıtlarını hep birlikte görmüş olacağız.

Sayın milletvekilleri, ikinci konu; bu hafta, haftalık bir dergide yayımlandığı biçimiyle, Ordu Milletvekili sayın arkadaşımız Sağesen ve Gaziantep Milletvekili Hayri Osmanlıoğlu'nun yörede yaptıkları incelemelere benzer diğer bir olay...

Sinop'un, 2114 sayılı, Bektaşağa Tarım Kredi Kooperatifi adında bir kooperatifi var; buraya, 5 köyden toplam 550 üye kayıtlı bulunmaktadır. Bunlar tarımsal kredi alarak, yapay gübre, traktör lastiği, su motoru, araç - gereç alıyorlar; dağıtımla görevli memur da bunlara birtakım senetler imzalattırıyor. Aynısı Ordu'da da oldu; bu hafta Ziraat Bankasında gelişen olayı arkadaşlarımız yakında Meclise getirecekler. Olay, yine üst birim yöneticilerinin -yapılan şikâyet üzerine- araştırmalarıyla ortaya çıkıyor. Sonunda, yaklaşık 100 milyon Türk Lirasına yakın -rakam tam olarak şu anda saptanmış değil- bir yolsuzluğa Tarım Kredi Kooperatifinin görevli memurunun adının karıştığı ortaya çıkıyor. Üyeler, üst düzey yöneticilerine, ilgili mercilere başvuruyorlar; bu tarım kredi kooperatifinde görevli yönetici sırra kadem basıyor; üç aydan beri yok ve yöneticiler de maalesef, olayın üstüne gideceklerine, «Aman ha, biraz daha tutalım, olayı daha fazla büyütmeyelim» diyorlar.

Sayın milletvekilleri, inceleme sonunda şöyle bir yolsuzluk ortaya çıkıyor : Hiç borçlu olmayanların borçlu gibi gösterilmeleri; borçlu olan bir kesimin, gerçek borçlarının on ila yirmi katı borçlu gibi gösterilmeleri; hiçbir araç - gereç veya nakit para almayan kişilerin, almış gibi gösterilmeleri; mal alan bir bölüm ortağın da, aldığı mal bedelinin on ila yirmi katı mal almış gibi gösterilmeleri; ayrıca, borcu ödeyen ortakların bir bölümünün de, bu ödemelerin kayıtlara geçmeyerek, ödememiş gibi gösterilmeleri şeklinde ve şu anda -rakamı tam olarak tespit etmek mümkün olmamakla birlikte- 100 milyon lira dolayında bir yolsuzluk, il örgütümüz ve benim de yaptığım araştırmalardan ortaya çıkıyor.

BAŞKAN — Sayın Can, toparlayın lütfen.

H. BARIŞ CAN (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkanım.

Burada, inanın, gözleri yaşlı kişileri gördüm; iki yaşlı kişi felç olmuş, bunları gördüm. Dramatik bir tablo anlatmak için söylemiyorum; ama olayın özünde dikkat edeceğimiz, bu tip memurların üzerine süratle gidilmesi, devletin varlığının yurttaşlar üzerinde güvence olarak sağlanmasına yöneliktir; bu anlattığım iki olayda da belirtmeye çalıştığım konuların ikisinde de, «devlet» kavramına saygı yatmaktadır.

Sayın milletvekilleri, birçoğunuz gittiğiniz yörelerde bunları görüyorsunuz. Ben, çeşitli vesilelerle de burada yüce kurula arz etmeye çalıştım; «devlet» kavramı, ülkemizde git gide kaybolmaktadır. «Devlet» kavramının kaybolması, kimseye bir şey getirmez; bu ülke hepimizindir. İdarecilerin ve hükümetin, olayların üzerine süratle gitmesi ve bu önlemleri süratle alması gerekmektedir. Soru önergelerime yanıtların, konuların çözülmüş biçimde geleceğini umarak, yüce kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Can.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, konu hakkında kısaca bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Cevap vermek üzere, buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel Sayın Can'ın açıklamalarını hep beraber dinledik. Olay, tarafımızdan incelettirilmektedir. Şu-

nu vurgulamaya çalışıyorum; biz, her zaman savunduğumuz gibi, yine, vatandaşa eziyet edilmesinden, vattandaşa kötü muamele yapılmasından yana değiliz ve böyle hareket edenler varsa, mutlaka, hem idarî, hem adlî takibata tabi tutulurlar ve kanunların emrettiği bir biçimde cezalandırılırlar fikrini daima savunuyoruz.

Hiç endişe edilmesin ki, bu olayda da, takip ile bir neticeye ulaşılacak ve suç varsa, suç tespit edilmiş ise, herkes layık olduğu şekilde cezalandırılacaktır; bundan kimsenin şüphesi ve endişesi olmamalıdır. Bizim öteden beri savunduğumuz, bu konuları politik mevzu haline getirmemektir. Bakın, iddia ettik; şimdiye kadar hiç kimse de bize, şu hareket takipsiz kalmıştır diye gelmedi; şimdiye kadar hiçbir şikâyet sonuçlandırılmamıştır, takip edilmemiştir diye de gelmedi.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Kemal Kartal var Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Kemal Kartal meselesini de bu yüce Mecliste anlattım; değil mi efendim?

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Ama terfi ettirdiniz Sayın Bakan.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

Sayın Bakan, devam ediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Efendim, bunu yüce Meclis gayet iyi biliyor; tutumumuzun ne olduğunu gayet iyi biliyor; ama bir camia içerisinde kanunsuz davranışlar içerisinde bulunanların hareketleri, tüm camiaya ve devlet idaresine teşmil edilemez; koskocaman bir teşkilattır, koskocaman bir ülkedir. Biz, bunların asgarî seviyeye inmesi için de her türlü gayret ve çaba içerisindeyiz. Katiyen tasvip ettiğimiz bir husus değildir; katiyen devam etmesini ve artmasını arzuladığımız bir husus değildir. Aynen, buradaki sayın milletvekili arkdaşlarımız gibi düşündüğümü bu kürsüden ifade etmek istiyor, yüce Meclise saygılar sunuyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

3. — Tunceli Milletvekili Ali Rıdvan Yıldırım'ın, Tunceli İlinin Sosyoekonomik sorunları ve orman içi köylerin nakledilmesi konusunda gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Orman içi köylerin göçü konusunda Tunceli Milletvekili Sayın Ali Rıdvan Yıldırım söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Yıldırım. (SHP sıralarından alkışlar)

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu gündem dışı konuşmamda, temsil etmekte olduğum Tunceli İlimizle ilgili önemli sorunları Yüce Meclise sunmaya çalışacağım.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; özellikle şu gerçeği açık ve net olarak belirlemek istiyorum: Tunceli, yıllardan beri devlet nimetlerinin ulaşmadığı, sosyoekonomik yönden bir arpa boyu dahi geliştirilmemiş bir ilimizdir. Gayri safi millî hâsıladan pay düşmeyen; iş alanı, fabrikası, sanayi tesisi olmayan bir il; bin kişiye 1 hastane yatağı düşen bir il; açlığın, işsizliğin, yokluğun kol gezdiği bir il.

Tunceli halkına, sosyoekonomik hiçbir olanak sağlamayı hiç de aklına getirmeyen iktidarlar, halkın, kendi imkânlarını kullanarak yaşamalarını sürdürmelerine dahi fırsat vermemişlerdir. Bu ilin insanları da, diğer illerin halkı gibi, Türk soyundan gelen insanlar; vergi verirler, askerlik görevlerini yerine getirirler, yurt, ulus savunmasında diğer yurttaşlarından hiç de geri kalmazlar. Çonakkale'de, Galiçya'da, Palandökenlerde kahramanlık destanları yazan yöre halkının efsaneleşmiş öyküleri nesilden nesile aktarılmaktadır. Atatürk'ün ulusal devrimi gerçekleştirmesinde hep O'nun yanı başında olmuşlardır; hep Atatürkçü, toplumcu, ilerici, aydın, yurtsever olmuş ve bu doğrultudan hiç taviz vermemişlerdir; ama bazı hükümetler, Tunceli halkına bir başka bakmış, onlardan kuşkulanmış; onları, sanki bir başka ülkenin insanlarıymış gibi düşünmüşler, ya da üvey evlet muamelesi yapmışlardır.

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Atıyorsun.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Devamla) — Özellikle, son birkaç yıl içerisinde Tunceli'ye verilen hizmet, Kur'an kursu, imam - hatip lisesi açılması olmuştur. Cumhuriyetin bir evvelki valisi, «Mademki Müslümanız diyorlar, o halde tam inansınlar ve Müslümanlığın gereklerini yerine getirsinler» diyerek, Kur'an kurslarını çoğaltmış ve yaygınlaştırmıştır; âdeta, daha çok Müslümanlaştırma seferberliği açmıştır. Okullarda din ve ahlak derslerinin boş geçmemesi gerekçesi ile müftülükte görevli valizleri ücretsiz öğretmen olarak atamış; ama, bakmışki Tunceli halkı Atatürkçülükten, laiklikten kopmuyor; ümmetçiliğe, kaderciliğe yanaşmıyor; bu defa başka yöntemlere başvuruyor, öğretmen kadrosuna el atıyor; ilk kalemde dörtyüz beşyüz öğretmenin Tunceli dışına sürülmesi için çabalarını yoğunlaştırıyor. Gerekçesi de, öğretmenlerin yerli halktan olmaları.

O öğretmenler ki, güvenlik soruşturmalarından geçmiş, iktidarın kuşkuyla bakmasına karşın, Atatürkçülüğünden, yurtseverliğinden ödün vermemişlerdir.

Tuncelili olan bu öğretmenler, yöre halkının geçiminde de büyük bir destek oluşturuyorlardı. Laik Cumhuriyetin dindar valisi, daha o günlerde büyük öğretmen göçünü sağlamaya çalışmış, şu veya bu gerekçelerle, büyük ölçüde bu işi başarmıştır. Bununla da yetinilmemiş, yerli diğer memurların da Tunceli İli dışına sürülmesini sağlamıştır. Hükümet, Osmanlı döneminde dahi bir örneğine rastlanmamış olan başarılı valisi marifetiyle, Tunceli halkının, yurdunu yuvasını terk etmesi için ne lazımsa yapmıştır.

Suriye'den, Irak'tan, terörist eğitim kamplarında yetiştirilmiş teröristler, sınır güvenliğinin sağlanmamasından yararlanarak ülkemize rahatça ve sürekli olarak sızmayı başarmaktadırlar. Onlar için en güvenli bölgeler, dağlık ve devlet elinin zor ulaştığı bölgeler olmaktadır. Coğrafî koşulları itibariyle Tunceli buna müsait olduğundan, teröristler Tunceli bölgesinde de zaman zaman kol gezebilmektedirler.

Tunceli halkı, yıllardan beri, teröristlerle devlet güçleri arasında bir kıskaç içerisinde ezilmektedir. Ne zaman bir terör olayı cereyan etse, köylerdeki, kasabalardaki halkı, kitleler halinde toplanarak hapislere tıkılmış, eşi görülmemiş baskı, zulüm ve işkencelere maruz bırakılmışlardır. Birçok zaman da, bu olayların provokasyon olarak gerçekleştirildiği de görülmüştür.

Bütün bunlar da yetmiyormuş gibi, Tunceli İlinin tüm tarım arazisi millî park ilan edilmiştir. Tunceli'nin küçücük arazisi içinde tam 18 millî park bölgesi saptanmıştır. Zaman zaman, millî park gerekçesiyle, halk, geçimini sağladığı tarım arazisine, bağına bahçesine sokulmamıştır. Başkaca bir geçim kaynağı olmayan yöre, halkı, açlıkla karşı karşıya getirilmeye çalışılmıştır.

Daha nice nice olumsuzluklar saymakla bitmez. Bu bilinçli ve sistemli uygulamalarla, yöre halkı tam bir bezginliğe düşürülmüştür. Tezgâhlanan bu bezginlikten yararlanarak ve biraz da «Nasıl olsa araziniz kamulaştırılacaktır» denerek, aba altından değnek göstermek suretiyle, kitlesel göçler gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Tunceli'deki bu kitlesel göç uygulaması, mahiyeti ve amacı itibariyle, diğer illerdekinden tamamen farklı bir uygulama olup, uzun zaman süreci içerisinde yapılan hazırlıkların son aşamasını teşkil etmektedir. Yurdun başka bölgelerinde de orman içi köylerin nakledileceği yolundaki hükümet beyanları, Tunceli'ye uygulanacak bu politikaları kamufle edemez; güneş balçıkla sıvanamaz.

Bu iktidar, 20 nci Yüzyılın son döneminde vatandaşlarına yeni bir tehcir uygulamaya çalışmaktadır. Bütün bunlar, bölücülüktür, çağdışı ve ilker bir düşüncenin ürünüdür; tarihe bir kara leke olarak geçecek ve Türk halkının özünde sürekli kanayan bir yara oluşturacaktır.

Hükümet, gerçek düşüncesini Türk kamuoyu huzurunda açık ve net bir biçimde söylemelidir; Tunceli İli coğrafyadan silinecek midir? İdarî teşkilat şemasında, il olmaktan çıkarılacak mıdır?

YILMAZ DEMİR (Bilecik) — Çıkarılacaktır.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Devamla) — İlçe veya kasabaya dönüştürülecek midir?

Bu işin peşini bırakmayacağız. Hükümet, görüşünü, geciktirmeden açıklamalıdır. (SHP sıralarından alkışlar)

Konuyu hassasiyetle izleyen Yüce Meclise teşekkür eder, engin saygılarımı sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 523) (1)

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, gündemin, «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmında Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon?... Yerinde.

Hükümet?.. Yerinde.

Sayın milletvekilleri, geçen birleşimde 6 ncı maddenin görüşmeleri bitmiş, madde üzerindeki önergeler, veriliş sırasına göre okunmuş, aykırılığına göre işleme geçmiştik.

Aynı mahiyette iki önergenin oylaması sırasında yoklama istenmiş; ancak, toplantı yetersayısı bulunmadığından, oylama bugüne kalmıştı. Şimdi, iki önergeyi birlikte tekrar oylarınıza sunacağım.

Sayın milletvekilleri, önergeleri tekrar hatırlatıyorum: Sayın Sümer Oral ve arkadaşlarının önergesiyle, Sayın Türkân Arıkan ve arkadaşlarının önergesi aynı mahiyette görülmüş ve birlikte işleme konulmuştu; tasarının 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasının metinden çıkarılmasını istemekteydi.

Her iki önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum: Önergeleri kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme koyacağım:

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 6 ncı maddenin birinci fıkrasındaki, «beş yılı geçmemek üzer kurul tecil etmeye yetkilidir» ibaresinin, «üç yılı geçmemek üzere Bakanlar Kurulu tecil etmeye yetkilidir» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden Sayın Türkân Arıkan açıklama yapmak istiyorlar.

Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önergeyi vermekteki amaçlarımızı iki üç noktada vurgulamak istiyorum.

Birincisi: Eğer bu şirketler kurtarılacaksa, üç yıl içinde kendilerini toparlamaları gerekir. Eğer bir şirket üç yıl içinde kendini toparlayamıyorsa, buna, daha fazla katkıda bulunmamak gerekir.

İkinci nokta: Yüksek Denetleme Kurulunun raporlarını inceliyorum, şöyle bir durum söz konusu: Bazı bankalar, bazı şirketlerin yüksek tutardaki; milyarları, 10 milyarı bulan borçları üzerinden, 1984 yılından itibaren faiz tahakkuk ettirmemişlerdir. Bu faiz tahakkukunu, muhasebe dışında izlemektedirler. Bunun çok çeşitli yönleri vardır; birincisi: Muhasebe dışında izlenen bir faiz, ileride gözden kaçırılabilir ve hesaba yansımayabilir; ikincisi - raporları okuyunuz, sayfalarını da söyleyebilirim size - faiz tahakkuk ettirilmediği zaman, gerek muhasebe ilkelerine, gerek vergi yasalarına aykırı olmaktadır. Vergi yasalarına göre, herhangi bir şirket, yıla ait gelirini tahakkuk ettirmediği zaman cezaî takibata uğrar; Yani, vergi yasalarına aykırıdır bu durum.

Bankaların bunu yapmaktaki amacı şu: Alamayacakları bir faizi tahakkuk ettirdikleri zaman, Destekleme Fonuna bir para ödemek zorunda kalıyorlar; ayrıca, Banka Muameleleri Vergisini ödüyorlar. Yani, nakit çıkışı bakımından; tahsil etmeden nakit çıkışına neden olmuş oluyorlar. Ama, tahakkuk ettirmedikleri zaman, alacakları düşük gözüküyor, kârları düşük gözüküyor, ödeyecekleri vergi düşük gözüküyor; bütün analizler anlamsızlaşıyor. O nedenle, bu süretlerin sınırlı tutulmasında yarar görüyoruz, «Şirketler kendilerini üç yıl içinde toparla-

(1) 523 S. Sayılı Basmayazı 19.2.1987 tarihli 67 nci Birleşim Tutanağına eklidir.

sınlar» diyoruz. Bunda, sanıyorum ki kamunun da çok büyük yararı vardır.

Ben, bu tahakkuk ettirilmeyen faizler konusunda, suç duyurusunda bulunuyorum; Maliye Bakanlığı gerekli işlemleri yapmalıdır.

Saygılar sunarım. (SHP, DYP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup, işleme koyuyorum:

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 6 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki «beş yılı» ibaresinin «iki yılı» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

BAŞKAN — Komisyon?...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Kotılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz.

Hükümet?...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyor.

Önerge sahibi Sayın Arıkan; açıklamanız olacak.

Buyurun Sayın Türkân Arıkan. (SHP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben yirmi yılımı işletmelerde harcadım, 10 yılımı da üniversitede teorik düzeyde geçirdim, ticarî sırrın ne olduğunu bilirim. Birinci konuşmamda şirket adını vermekten özellikle çekindim; ama siz inatlaşıyorsunuz, beni şirket isimlerini açıklamaya zorluyorsunuz.

Açıklıyorum : (SHP sıralarından alkışlar) Demirören Şirketler Grubu; 1985 yılında alacaklarına hiçbir tahsilat sağlanamamış. 26.12.1985'te ihtiyatî haciz; ipoteklerin paraya çevrilmesi için kanunî takibata geçilmiş. Demirören grubu başvurmuş ve banka yönetim kurulu 27 Haziran 1986'da yeni bir ödeme planı hazırlamış ve kabul etmiş Demirören'in teklifini. 30.9.1984 tarihli 7 milyar 800 milyon liralık ana kredi borcu kabul edilecek. Bu borca faize faiz yürütülmeksizin yüzde 25 brüt, düz ve basit faiz uygulanacak; 30.9.1984'ten sonra intikal eden ilave borçlara da yüzde 25 basit, düz faiz uygulanacak; anapara, 30 Ekim 1986 - 30.12.1987 arasında, 15 taksitte ödenecek, faizler ise 1988 - 1989'da tahsil edilecek; ek ipotekler alınacak.

BAŞKAN — Sayın Arıkan önergenizle ilgili...

HAMDİ ÖZSOY (Afyon) — Önergeyle ne alakası var?

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Açıklıyorum, önergeyle alakası var, bilgi sunuyorum size; bilgisiz konuşmuyorum sayın milletvekili.

HAMDİ ÖZSOY (Afyon) — Ne bilgisi sunuyorsun?

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Ben size bilgi sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar) Bunlar fon kaynaklarıdır. Vatandaşın, milletin parasını koruyorum. Lütfen dikkatle dinleyin.

Ben şirket kurtarmaya karşı değilim. Ekonomiye katkısı olacaksa yapalım; ama adam gibi yapalım. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen hatibin sözünü kesmeyiniz.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Eylül 1986 ayına kadar...

TALÂT SARGIN (Tokat) — Efendim hatibe söyleyin de bağırmasın.

BAŞKAN — Sayın Sargın karşılıklı konuşma oluyor; hatibin sözünü kesmeyin lütfen.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — ... borç üstlenme taahhütnamesi dahi düzenlenemiyor. Müteakip ödeme planlarıyla, üç yılı aşkın süredir tasfiyeye ilişkin çalışmaları sürüncemede bırakıyor.

Sayın milletvekilleri, şimdi getirdiğiniz bu maddeyle, kurtarılacak şirketlerden birisi olan bu şirkete, biz, memurlarımızın aleyhine, çiftçilerimizin aleyhine, vatandaşlarımızın aleyhine büyük imkânlar sağlamış olacağız; ben bunu vurgulamak istiyorum.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BERATİ ERDOĞAN (Samsun) — Sayın Başkan, rica ediyoruz Genel Kurulu azarlatmayın.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, demin bir konuda sayın milletvekillerinin itirazları olmuştu, Genel Kurula hitaben bağırarak konuşulmasın diye.

OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — «Adam gibi yapalım» ne demek, anlayamadık.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, Başkanlıkça bütün dikkatimiz, tartışmaların en üst düzeyde, en iyi düzeyde, karşılıklı tahammülle yapılabilmesiydi.

Sayın milletvekilleri yer yer konuşmacıların sözünü kesmektedirler ve sözünü keserken, sert bir üslupla kesmektedirler. Bu söz kesmeler arasında Başkanlık yönetimimizin de dışına çıkılarak, karşılıklı konuşma zarureti doğmaktadır.

Ben, bu nedenle sayın milletvekillerinden söz kesmemelerini ve söz kesmelerde özellikle, daha dikkatlice sözde, tabirlerde bulunmalarını ve sayın konuşmacılardan da karşılıklı, Meclisimize daha uygun, sert olmayan bir üslupla tartışmaların yürütülmesini tekrar rica ediyorum.

Diğer önergeyi okutup işleme koyacağım.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 6 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki «beş yılı» ibaresinin, «üç yılı» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan
(Edirne)
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Arıkan?..

Açıklamanız olacak; buyurun Sayın Arıkan. (SHP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında ben sürenin iki yıl olması gerektiğine taraftarım. Ancak, üç yıl olarak şu nedenle düşündüm, şirketi zor duruma sokmaktan bir nebzelik olsun kurtarma bakımından.

Demin bahsettiğim şirketin 7-7,5 milyar liraya yakın ana para borcu var. Faiz hesaplansa, faizli borcu 14,5 milyar lira oluyor. 30.9.1984'ten itibaren, banka hesaplarında, buna hiçbir faiz tahakkuk ettirilmiyor, yönetim kurulu kararı bu şekilde.

Ben bir hesap yaptım, faiz tahakkuk ettirilmemesi nedeniyle yaklaşık 250 milyon lira, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonuna ödenmemiş oluyor. Ayrıca, Banka Muamele Vergileri ödenmemiş oluyor. Tam faizin tutarını kesin olarak bilemediğim için, onu hesaplayamadım. Yaklaşık, yıllık 1 milyar 600 milyon lira Kurumlar Vergisi ertelenmiş oluyor, yani 1984 yılından itibaren, 1985'te ödenecek vergi, 1986'da ödenecek vergiler, yıllarca, bugüne kadar ertelenmiş oluyor.

Üstelik, faizler muhasebe dışı izlendiği için, açık kapı da bırakılmış oluyor. Orada yazdınız, memur onu siliverdi; nasıl izleyeceksiniz?

Bu nedenle, bunu, bu kurtarma ameliyesini belli bir sınır içinde tutalım ve kamu kaynaklarını, aslında, tamamen halkın yararına kullanalım diyorum.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup, işleme koyuyorum :

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 6 ncı maddenin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Bu maddeye göre, tecil edilen amme borçlarını vadelerinde ödemeyen şirketler ve yöneticileri hakkında, vergi mevzuatı ve ceza mevzuatı hükümlerine göre gereken işlemler yapılır.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Arıkan, açıklamanız olacak; Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her şeyden önce şunu açıklamak istiyorum; zaman zaman benim sesim yüksek çıkıyor; onun bir nedeni şu: Ben İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde on yıl süreyle ders verdim. Amfiler 600 kişilik, 400 kişilik, 500 ki-

şilikti; en arka sıradaki öğrenciye kadar ulaşmak zorundaydım. O alışkanlık hâlâ sürüyor. Zaman zaman kendimi frenlemeye çalışıyorum; ama kolay değil; bazı alışkanlıklardan kolayca vazgeçilemiyor. Yoksa, sesimin yüksek çıkmasının nedeni, değerli arkadaşlarıma kesinlikle bir hakaret anlamında değildir. Lütfen bunu böyle kabul ediniz.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Bu önergeyi vermemin nedeni şu : Ben, Yüksek Denetleme Kurulunun bankalarla, kamu bankalarıyla ilgili bütün raporlarını inceledim ve karşıma şu tablo çıktı : -Arzu eden arkadaşlar olursa, firmaların isimlerini de verebilirim. Bankalar, birtakım firmalara, alacaklarını alabilmek için kolaylık göstermişler ve taksitlendirmeye tabi tutmuşlar; hatta uygulanacak faiz oranını yüzde 50'den yüzde 30-31'e indirmek suretiyle. Bu taksitlendirme şartlarına firmalar uymamışlar. Faiz oranı indirilmiş, taksitlendirme yapılmış; belli bir sürede ödenmesi gereken taksitler ödenmemiş. Bunu bir disipline almamız gerekiyor.

O nedenle, biz önergemizde, bunu bir disiplin altına alalım, taksitlendirme yapılan firmalar zamanında bunu ödesinler diyoruz.

Yüce Meclise saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme koyuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 6 ncı maddenin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan
(Edirne)
ve arkadaşları

Bu maddeye göre borçları tecil edilen şirketlerin isimleri, tecil edilen borç tutarları ve tecil faizleri Resmî Gazetede derhal yayınlanır.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Arıkan, açıklamanız olacak herhalde; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önergeyi vermekteki amacımız, yine Yüksek Denetleme Kurulunun raporlarına dayanıyor.

Kimin borçlarının tecil edildiğinin Resmî Gazetede yayınlanmasının yararı var: O, şirketleri bir nevi zorlar, kamu kaynaklarından yararlanmış olan şirketlerin borçlarını zamanında ödemesi konusunda onları âdeta kamçılar. Bu nedenle bu önergeyi verdim. Şeffaflık getirmek zorundayız. Herkesin arkasına bir denetçi takmamız mümkün değil. Hatırlıyorsunuz, ANAP'ın seçim beyannamesinde ve Sayın Başbakanımızın konuşmalarında bunlar açıkça belirtilmişti; «Herkesin arkasına bir müfettiş takamayız» diyorduk. Bunun yolu da nedir?? Bilgilerin kamuya açık olmasıdır ki, kamu da denetlesin, bunlardan yararlanan şirketler de biraz kamudan korksunlar.

Bunu getirmekteki amacımız budur; yoksa, teşhir vesaire değildir. Kamunun kaynaklarını ancak bu şekilde denetlememiz mümkün olabilir.

Nitekim, gelişmiş ülkelerde buna, «Açık kamu denetimi» diyorlar. Kamunun kaynakları sadece müfettişlerle değil, bu şekilde yöntemlerle de denetleniyor.

Yüce Meclise saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Başka bir önerge olmadığı için 6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : 6 ncı maddeyi kabul edenler...

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan 101'i arayın lütfen; çünkü 101 yok.

BAŞKAN — Arıyorum, evet.

Kabul etmeyenler... Sayın milletvekilleri, kabul için çoğunluk vardır; ancak Anayasanın aradığı çoğunluk nisabı sağlanamamıştır. Bu nedenle, madde üzerindeki oylama tekrarlanacaktır.

6 ncı maddeyi tekrar oylarınıza sunuyorum : 6 ncı maddeyi kabul edenler...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Bütün sayın bakanların yetki belgesi var mı Sayın Başkan?

BAŞKAN — Evet, var.

HÜSEYİN AVNİ SAĞESEN (Ordu) — Gelenleri yarına kadar bekleyecek miyiz Sayın Başkan?

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, ara verin de bulsun getirsinler.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, birleşimin saat 10.00'da başlamasının gerekçesi ne idi?

AYHAN FIRAT (Malatya) — Madem gelmeyecekler, niye sabahleyin toplanıyoruz? Bizim görevimiz mi?

BAŞKAN — Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, çoğunluk için yine yeterli üyemiz vardır; ancak Anayasanın aradığı karar nisabı sağlanamamıştır.

Bu nedenle, saat 11.50'de toplanmak üzere birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati : 11.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 11.50

BAŞKAN : Başkanvekili Özer Gürbüz

KÂTİP ÜYELER : Arif Ağaoğlu (Adıyaman), Cemâl Özbilen (Kırklareli)

BAŞKAN — 79 uncu Birleşimin ikinci oturumunu açıyorum.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 523) (Devam)

BAŞKAN — Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon?.. Yerinde.

Hükümet?.. Yerinde.

Tasarının 6 ncı maddesinin oylamasında kalmıştık.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

Hisse senetlerinin halka arzı.

MADDE 7. — Bankaların iştirak paylarının halka arzında aşağıdaki esaslara göre işlem yapılır.

a) Bankaların, bu Kanunun 5 inci maddesi uyarınca iktisap ettikleri iştirak paylarının, iştirak edilen sermaye şirketinin sermayesinin % 15'ini aşması halinde, aşan paylar 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi verilerek banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılır. Satılmayan veya satılamayan hisse senetleri, Sermaye Piyasası Kurulunun tespit ettiği esaslara göre satılır ve satış bedelinin belirlenecek nispeti ilgili bankaya veya bankalara devredilir. Bu faaliyetler dolayısıyla doğan kazançlar Kurumlar Vergisinden müstesnadır. Bu Kazançlar Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz.

Bankalar, bu Kanunun yürürlüğünden itibaren de hisse senetlerini yukarıdaki sürelere bağlı kalmaksızın bu madde çerçevesinde satabilirler.

b) Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce iktisap ettikleri iştirak paylarının, 1998 yılı sonuna kadar halka arz edilerek, banka ile doğrudan veya dolaylı yüzde birden fazla sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılması halinde, bu satıştan doğan kazançlar Kurumlar Vergisinden istisna edilir ve Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz. İstisnadan yararlanılabilmesi için, bu iştirak paylarının 1987 yılı sonuna kadar nama yazılı hale getirilmesi ve borsaya kote ettirilmesi şarttır. Şu kadar ki, bankacılık faaliyeti yanısıra menkul kıymet ticareti ile de uğraşan bankaların, bu amaçla ellerin-

de bulundurdukları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır. Bankaların iktisap ettikleri iştirak paylarının 6 ay içinde elden çıkarılması, bu değerlerin menkul kıymet ticareti amacıyla elde tutulduğunu göstermeye yeterlidir.

c) Bu Kanunun uygulanması dolayısıyla borsaya kote edilecek hisse senetleri için hisse senetlerini çıkaran anonim şirketin kârlılığı aranmaz. Ayrıca, hamiline yazılı hisse senetlerinin nama yazılı hale dönüştürülmesi ve bu senetlerin devri için, anonim şirket organlarının kararı gerekli değildir. Bu hususların şirket pay defterine kaydı yeterlidir. Kurul, hisse senetlerinin nama yazılı hale dönüşümü ve devriyle ilgili diger usul ve esasları belirleyebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde, bizdeki kayıtlara göre, Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Tülay Öney; şahısları adına, Sayın Türkân Arıkan, Sayın Paşa Sarıoğlu söz istemişlerdir.

Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu?... Yoklar.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Tülay Öney, buyurun.

SHP GRUBU ADINA TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kamuoyunda «şirket kurtarma yasası» diye anılan bu tasarının tümü üzerinde Genel Kurulda görüşmeler yaparken özenle üstünde durduğumuz bir nokta vardı; diyorduk ki: «Devlet kesesinden, vatandaşların sırtından şirket kurtarmaya gidilmesi, Türkiye'nin bugünkü koşullarında hiç anlamlı ve hiç de adil bir sistem değildir. Bu konu, alacaklı bankalarla, ödeme güçlüğü içine düşmüş olan şirketler arasında, kendi özel şartları altında yapacakları anlaşmalarla yürütülecekse yürütülsün; ama devlet işin içine sokulmaktadır. Zaten bu konuda karar organı olarak teşekkül ettirilmiş bulunan, Sayın Başbakan Yardımcısı ve Sayın Maliye Bakanından müteşekkil bir kurulun sistemin içinde bulunması, konunun devlet eliyle çözümüne yönelik olduğunu göstermektedir, İkinci ve daha önemli bir husus, bu kurtarma, devlet kesesinden ve vatandaşın sırtından yapılacaktır»

O günlerde, hükümet adına burada açıklamalarda bulunan Sayın Maliye Bakanı, konunun hiç de vatandaşın sırtından ve devletin kesesinden bir kurtarma operasyonu olmadığını iddia etmeye çalışıyorlardı, aslında inandırıcı da olamamışlardı; fakat şu anda 7 nci ve 8 inci maddelere gelmiş bulunuyoruz, işte ne şekilde devlet kesesinden bir şirket kurtarma operasyonuyla karşı karşıya olduğumuzun en açık göstergesi olan maddeleri şimdi müzakereye başlıyoruz.

Bakınız bu 7 nci madde ne demektedir : Batık şirketlerin hisselerini alma yönünde karar veren bankalar, eğer şirketin hisseleri içinde yüzde 15 oranında bir paya sahip olacaklarsa veya bunun üzerinde bir paya sahip olacaklarsa, belli bir sürenin sonunda elde etmiş oldukları bu hisse senetlerini banka ile uzak yakın hiçbir idarî ve malî ilişkisi bulunmayan üçüncü şahıslara satacaklardır ve bu satıştan doğacak olan kazançlar Kurumlar Vergisinden ve Gelir Vergisinden istisna edilecektir.

Değerli arkadaşlarım, devlet kesesinden şirketi kurtarmak veya vatandaşın sırtından şirketi kurtarmak, doğrudan doğruya devletin cebinden parayı çıkarıp bu batık şirketlere vermek anlamına gelmez illa da. Eğer, devlet, bu operasyon sırasında bütçenin normal olarak gelirini oluşturacak birtakım imkânlarından vazgeçiyorsa, -ki vazgeçmektedir- işte bu da vatandaşın sırtından şirket kurtarılması demektir. Nitekim, ileride bu tür işlemlerden doğacak olan ve devletin bütçesine gelir kalemi olarak girecek olan Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisinden vazgeçiyorsanız, o bütçe geliri ile vatandaşa yapacağınız hizmetlerden vazgeçiyorsunuz demektir. Bu kazançları Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisinden istisna etmeniz, işte bunun açık bir örneğidir. 7 nci maddenin birinci fıkrası açıkça bunu öngörmektedir.

7 nci maddenin (b) fıkrasına geçtiğiniz zaman daha da enteresan bir durumla karşı karşıya kalıyorsunuz. (b) fıkrasında, bu kanunun çıkmasından önce; yani bankalarla şirketler arasında yapılan özel protokoller gereği birtakım bankalar, birtakım batık şirketlerin sermayelerine ortak olmuşlarsa, bankaların uhdesinde bulunan bu hisse senetlerinin de belli bir zaman sonra üçüncü şahıslara satılması öngörülmektedir, ama bu üçüncü şahısların, birinci fıkrada olduğu gibi banka ile uzak yakın ilişki içinde olmamaları şartı aranmamaktadır. Bu üçüncü şahıslar, eğer, yüzde 1 civarında bir oranda bu bankalarla sermaye ve yönetim açısından bir ortaklık, bir ilişki içindeyseler, bankanın iktisap ettiği şirket senetleri bu kişilere de satılabilecektir. Acaba neden? Bunu anlamak mümkün değildir.

Saygıdeğer milletvekilleri, birinci fıkra ile getirilen bu kanundan doğan hisse senedi alışlarının, yarın

öbür gün vatandaşlara intikali sırasında, bu vatandaşların bankayla hiçbir ilişki içinde olmamaları şartı aranıyor; ama bu kanundan önce batık şirketlerin birtakım hisse senetlerini elde etmiş olan bankaların, bu senetleri üçüncü şahıslara satacakları zaman, banka ile uzak yakın ilişki içinde olmamaları şartı aranmıyor. Bu vatandaşlar, yüzde 1 civarında bir ilişki içinde olsalar, bu vatandaşlara bu senetlerin satılması imkânı veriliyor. Bunun açıklanmasını hükümetten istirham ediyorum. Çünkü bu, bugüne kadar oluşagelmiş birtakım alışverişlerde, bankalarla ilişki içinde olan kişilere yarın öbür gün bu hisse senetlerinin satılmasını öngörmektedir. Acaba bu kişiler belli midir, bu kişilerin yarın öbür gün bu hisse senetlerini almasına mani olunmasını hükümet uygun mu görmemektedir? Burada ne vardır, bunu öğrenmek istiyoruz; hükümetten bu konuda açık cevap istiyoruz.

(b) fıkrasıyla getirilen bir başka enteresan husus da şudur : «Bazı bankalar, bankacılık işlemleri dışında da menkul kıymet alım satımıyla da meşgul olabilirler» deniyor. Yani, herhangi bir şekilde hisse senedi, tahvil alışverişi içinde bulunan bankalar vardır. Bu bankalar, batık şirketlerin uhdesinde bulunan birtakım hisse senetlerini aldıkları takdirde ve bunları ileriki yıllarda üçüncü şahıslara devretmeleri halinde, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisinden muaf olacaklardır; ama batık şirketlere ait olmayan birtakım menkul kıymetleri uhdelerinde bulunduruyorlarsa, bunları yarın öbür gün halka satacaklarsa, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisine tabi olacaklar. Şimdi, bankanın herhangi bir başka menkul kıymet senedini üçüncü kişilere satarken, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisine tabi olacağı nazarı itibara alındığında, acaba bu senedin herhangi bir menkul kıymet mi olduğu, yoksa batık şirkete ait bir hisse senedi mi olduğu konusunda ayırım yapılması güçleşmektedir. Fıkrada bu konuyla ilgili olarak getirilen yegâne kriter, menkul kıymetlere sahip olan bankalar bunu altı ay içerisinde satarlarsa, bunun herhangi bir menkul kıymet olduğu varsayılacaktır ve Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi bunun üzerinden tahakkuk ettirilecektir; ama batık şirkete ait ise ve eğer bunu altı ay içerisinde satmazsa, bunun bir batık şirkete ait hisse senedi olduğu varsayılacak ve Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisinden istisna edilecek.

Şimdi soruyorum : Herhangi bir menkul kıymete sahip olan bir banka, bunu altı ay içerisinde değil de, yedinci ayda sattığı takdirde, bunun bir batık şirkete ait hisse senedi olduğunu mu kabul edeceğiz de Kurumlar Vergisi ile Gelir Vergisinden istisna edeceğiz? Bu fevkalade hafif ve gerçeği ortaya koymayacak bir kriterdir. Banka, bu menkul kıymeti üçüncü şahıslara yedinci ayda sattığı takdirde; bunun bir batık şirkete ait bir hisse senedi olduğunu varsayacaksınız ve Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisinden istisna edeceksiniz; böyle şey olmaz.

Biz, esasen madde ile ilgili önergeler verdik. Bu işlemlerden doğacak Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi istisnalarının tümünün kaldırılmasının gerektiği inancındayız. Bu tipte istisnaların uygulanması, devlet gelirlerini azaltıcı bir faktördür. Eğer, bankaların elinde biriken batık şirketlere ait hisse senetlerinin üçüncü şahıslara satılmasını teşvik ediyorsanız, bu konuda özel teşvik tedbirleri almaya gerek yoktur. Kanun çıkarıyorsunuz; mecburiyet getirirsiniz, bankanın bunu satmasını amir hükümler getirirsiniz; burada teşvike gerek yoktur. Kaldı ki, maddenin başında bir fıkra vardır, burada deniyor ki, eğer, şu süre içinde bu batık şirketlere ait hisse senetleri üçüncü şahıslar indinde talep görmezse, satılamazsa; sermaye piyasasının düzenleyeceği satış şartları çerçevesinde bu satışlar yapılacaktır. Bu ifadeyi de hayretle karşıladığımı belirtmek isterim. Üçüncü şahıslar tarafından, yani halk tarafından talep görmemiş olan hisse senetleri, sermaye piyasasının bunları alın demesi ile alınacak mıdır? Bu nasıl bir mekanizma ile sağlanacaktır? Ben inanıyorum ki, zaten batık şirketlere ait olan hisse senetlerinin halk tarafından talep edilmesi - araya kaç yıl süre koyarsanız koyun - pek de mümkün değildir. Yine, bütün bu şirketler, devlet bankalarının sırtında kalmaya mahkûmdur. Tahmin ediyorum, hiçbir üçüncü şahıs, birkaç yıl önce batma tehlikesi içine girmiş, hatta batmış olan bir şirkete karşı güven kazanıp, bunun hisse senedini almak üzere piyasaya çıkmayacaktır. Zaten hükümet de bu tasarıyı hazırlarken, bu tehlikeyi görmüş ki, satın alınmayan hisse senetleri için, Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleyeceği veya yapacağı bazı telkinlerden sonra, bu senetlerin halk tarafından satın alınması sağlanacaktır diye, hiç de güvenilir olmayan bir ibare koymak ihtiyacı hissetmiştir.

Özetle, bu maddenin görüşülmesi sırasında, hükümetin, sözünü ettiğim iki konuda açıklama yapmasını istirham ediyorum. Madde ile ilgili önergelerimiz gündeme geldiğinde, yeniden görüşlerimizi ifade edeceğiz.

Yüce kurula saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; onbeş gün evvel, yine bu kürsüde, bu tasarının başlangıç maddelerini görüşmeye başlamışken söz almıştım ve orada iktidar ile partimiz arasında iyi bir diyaloğun kurulması temennisinde bulunmuştum ve bunu sağlamak için partim ve şahsım namına çalışacağımı beyan etmiştim. Aynı düşünceyle, şimdi devam edeceğim.

Evvela, maddeyi kısaca izah edelim, sonra düşüncelerimizi söyleyelim, sonra da ne şekilde yardımcı olabileceğimizi arz edelim.

Evvela, madde hakkında kısaca şunu arz etmek isterim : Bankaların, bu kanunun 5 inci maddesi uyarınca iktisap ettikleri iştirak paylarının, iştirak edilen sermaye şirketinin sermayesinin yüzde 15'ini aşması halinde, aşan paylar, 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde üçüncü şahıslara satılır. Burada senetler halka iniyor; yani senetleri halk alacak... Böyle şüpheli bir şirketin senetlerini kimse almaz.

Aynı fıkra, devamla, «Satılamayanlar, Sermaye Piyasası Kurulunun tespit ettiği esaslara göre satılır» diyor. Demek ki, hisse senetleri satılamayabilecek. Bu takdirde, araya kurul girecek, yetkisine dayanarak satacak.

İşin içine, bidayette satılamamak girince, o hisse senetlerini kimse almaz. Burada, «hasıl olan kazançlardan Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi alınmaz» deniyor. Bu da teşvik oluyor. Bu da tesirsiz bir teşviktir; bunlara aldanıp kimse hisse senedi almaz.

Bankalar, bu kanundan evvel iktisap ettikleri iştirak paylarını 1998 yılı sonuna kadar halka arz edecek, bu satışlar kanunda gösterilen şartlar dahilinde olursa, Kurumlar Vergisinden muaf olacak, Gelir Vergisi bakımından da tevkifata tabi tutulmayacak. Ancak, yararlanabilmek için 1987 yılına kadar nama muharrer hale getirilmesi ve borsaya kote ettirilmesi lazımdır. Burada, «Nama muharrer» kelimesi üzerinde tasarı çok duruyor. Maksat şudur : Hisse senedi nama muharrer olunca, alıcı, kaç kişi almış ve kimler almış diye kayıt defterine bakacak, bunu görecek ve kendisine itimat gelirse alacak... Bunlar iptidaî düşüncelerdir.

«Bu kanunun uygulanması dolayısıyla borsaya kote edilecek hisse senetleri için hisse senetlerini çıkaran anonim şirketin kârlılığı aranmaz» deniyor. Kâr aranmamak demek, vergiye tabi olmamak manasına gelir. Bu da satışı teşvik eder. Yani, bu da vergi yoluyla teşvik oluyor demektir. «Ayrıca, hamile yazılı hisse senetlerinin nama yazılı hale dönüştürülmesi ve bu senetlerin devir için, anonim şirket organlarının kararı gerekli değildir...» Bunda da bir kolaylık gösterilmek istenir. Halbuki, senetlerin bu şekilde halka indirgenmesini sağlamakta herhangi bir fayda hasıl edilemez.

Görülüyor ki, her üç halde de, hisse senetlerinin halka indirgenmesi tedbirleri alınmaktadır, çareleri düşünülmektedir. Bunlar ise, ekonomi alanında çözüm getirmeyen çarelerdir, palyatif tedbirlerdir.

Böylece, kanun tasarısını sizlere kısaca arz etmiş bulunuyorum. Şimdi, düşüncelerimize gelelim :

Sermaye piyasasının geliştirilmesi konusu, zaman boyutu olan bir kavram ve bir ortam konusudur. Bu ortam olmadıkça ne yapsanız çare yoktur. Dünyada, sermaye piyasasının faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin iki sistem vardır : Bunlardan birisi liyakat, yani İngiliz sistemi, diğeri de onay sistemidir. Türkiye'de halen uygulanmakta olan sistem, bu sistemdir. Sermaye piyasasının, gelişmiş Batı ekonomilerinde ta sanayi inkılabına kadar giden bir mazisi vardır. Orada, menkul kıymetin, hisse senedinin ne olduğu bilinmektedir. Şirket esas sözleşmesinin ne olduğu, ne amaçla hazırlandığı bilinmektedir. Şirketin ne derece ürettiği ve kâr sağladığı bilinmektedir. Temettüün, izahnamenin ne olduğu bilinmektedir. Ayrıca, ekonomilerde, - tasarrufçu manasında - yatırımcının menkul kıymetlere yatırım yapma alışkanlığı vardır ve onların indinde, yatırımcı, akıllı adam demektir. Gelişmiş milletlerde, işte bu liyakat sistemi uygulanmaktadır. Orada, menkul kıymetlerin change komisyonunca doğrudan halka arzına izin verilmemektedir; onlardan açıklayıcı bilgiler istenmektedir. Bu açıklayıcı bilgilerle, âdeta, şirketin röntgeni çekilmiş olur.

Bize gelince : Hisse senetlerinin halka arzı için, Sermaye Piyasası Kurulunun izni lazımdır; fakat sanılmasın ki, izin almakla bir garanti temin edilmiş olur; hiçbir garantisi yoktur. Bizde liyakat sisteminin tatbik edilmemesi doğrudur; çünkü Sermaye Piyasası Kanununun bizdeki ömrü henüz beş yıldır.

Muhterem arkadaşlarım, sermaye piyasasının geliştirilmesi için düşüncelerimizi ve sermaye piyasasında tatbik edilen prensipleri arz etmiş bulunuyorum.

Şimdi geliyoruz, ne yapmak lazımdır; tavsiyeler ve yardımcı olmak konusuna :

1. Yüzde 50 faiz olan yerde herkes parasını bankaya yatırır, gidip hisse senedi almaz.

2. Bugün, 100 bin lira civarındaki mevduat adedi 1 milyon 900 bindir. 100 bin lirası olan bir kimse, hisse senedi alabilir mi? Alamaz.

3. Sermayesi 250 bin lira olan şirketlerin sayısı Türkiye'de 750 civarındadır.

İşte, vurgunlar bu 250 bin liralık şirketlerle yapılmaktadır. Bugün 200 bin lira nedir ki; ama bankanın kapısına yanaşınca milyonları, milyarları alıyor bu vurguncular; sonra da hisse senetleri çıkarıyor ve satışa arz ediyorlar. Bunları kimse almaz. Çünkü, hafızalarda bir bankerzede, bir banker işi vardır Türkiye'de. Her zaman kuşkulanırlar.

4. Enflasyon oranı yüksek olan bir memlekette, yüzde 15, yüzde 30 kâr getiren şirket hisselerinin itibar görmeyeceği aşikârdır.

5. Devlet tahvilleri, bonolar, vergisiz, yüzde 50 kâr getirince, borsaya gidip hisse senedini kim alır? Efendim, sermaye piyasasının temeli, esas emtiası, hisse senedidir; tahviller, bonolar, Hazine bonoları ikinci planda gelir. Onun için hisse senetleri üzerinde durduk.

Düşününüz bir kere; özel sektörün hisse senetlerinin piyasadaki parasal toplamı 30 milyardır Türkiye'de. Halbuki, devletin Hazine bonoları, tahvillerinin piyasadaki toplamı 1,5 trilyondur. Demek ki, hisse senetleri itibar görmüyor; Hazine bonoları, tahvilleri itibar görüyor. Çünkü, orada, yüzde 50 kâr hazır, hisse senetleri kuşkuyla karşılanıyor, kuşku ile karşılandığı da verdiğim rakamdan belli; birinin mecmuu memleketimizde 30 milyar, ötekinin ise, 1,5 trilyondur.

6. Bir de, paraya çevirme faktörü vardır. Hisse senetleri iki seneden evvel paraya çevrilemiyor. Halbuki, şimdiki iktidar ve sermaye piyasası düşüncesi, hisse senetlerini halka kadar indirmek istemektedir; ona çalışıyor; ama - rakamları veriyorum - fayda vermez. Görüyorsunuz 1,5 trilyonluk Hazine bonosu var; fakat 30 milyarlık hisse senedi var.

Demek istediğim şudur : Tasarının diğer bir maddesine atıf yapıyorum; sermaye ilişkileri yüzde 1 olursa, şöyle olur, şu nispette olursa, Kurumlar Vergisi yüzde 30'a kadar iner gibi tedbirlerle bu iş yürümez. Bu tasarıyla getirilen tedbirler, güçsüz şirketlerin çıkaracağı hisse senetleri üzerindedir. Bu dar çerçeve ile, sermaye piyasasını geliştireceğim demek, bence olmayacak bir şeydir.

Esas mesele, - yukarıda arz ettiğim gibi - sermaye piyasasının gelişmesini önleyen sebepleri ortadan kaldırmaktır. Yani, şu saydığım altı - daha da çok sayılabilir - sebepten dolayı sermaye piyasası gelişmez, işlemez. Evvela bu sebepleri ortadan kaldırmak gerekir. İşte, faydalı olmayı bu noktada göstermiş oluruz. Bu işte hisse senetleri esastır; bu da, sağlam firmalara dayanır. Hisse senetlerinin fiyatları oynaktır. Borsa da, bu oynaklıktan istifade demektir. Mesela şimdi, borsanın oynaklığından istifade ile, bir insan birdenbire zengin olabilir. Mesela, Amerika'da, Kennedy ailesi bu oyunları oynamak suretiyle zengin olmuştur. Siz bunları istiyorsunuz; ama o borsa burada yok.

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu, lütfen toparlayalım.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Bitiriyorum efendim.

Kore'de 1956 - 1962 yılları arasında devlet tahvillerinin miktarı yüzde 70 - yüzde 80 idi; ama bugün Kore mucizesi görülmektedir, hadise de tersine dönmüş olmaktadır. Yani, şimdi orada hisse senetleri yüzde 70 - yüzde 80'e dönüştürülmüştür. Demek isterim ki, bu yola dönüştürmenin şartlarını arayın. Bunların bir kısmını arz ettim.

Hulasası şudur : Sermaye piyasasını araya sokup, lüks laflar etmeyin. İflasa sürüklenen şirketleri kurtaracağız diye, Hazineyi iflasa sürüklemeyin.

Maruzatım bundan ibarettir. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kazancıoğlu.

Şahsı adına, Sayın Türkân Arıkan, buyurun efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Kanuna göre kurtarılacak şirketlerden iktisap edilen payların yüzde 15'i aşması hallinde, yedi yıl içinde satılma imkânı getiriliyor ve bu durumda da elde edilecek kazançlar tevkifata, vergiye tabi tutulmayacak. Bunun sonuçlarına birlikte bakmakta yarar var. Acaba, şirketlerin ancak yedi yıl içinde mi düze çıkabilecekleri düşünülüyor? Yani, bunları yedi yıl içinde mi, normal, verimli çalışır hale getirebileceğiz. Hükümetin de bu şirketlerin, bu haliyle kurtarıldıktan sonra iyi yönetileceğinden şüphesi mi vardır ki, bu kadar uzun bir süre veriliyor?

İkincisi, bu kadar uzun bir süre, şirket hisselerinin bankaların elinde kalması, tekelleşme yaratmaz mı? Daha sonra, belli süreler sonra, bankalar açısından hisse senedi spekülasyonu yaratmaz mı? Gayet tabiî kamu kaynaklarından fedakârlık var; Sayın Maliye Bakanımız ilk günlerdeki açıklamalarında, «Fedakârlık yapmıyoruz» dediler; nasıl yapmıyorlar? İşte bu maddeyle açıkça görülüyor ki, birtakım vergi imkânlarından vazgeçiyorlar belirli bir süre için.

Bu maddede, hisseler satılırken, Sermaye Piyasası Kuruluna sadece bilgi veriliyor. Neden sadece bilgi veriliyor da, Sermaye Piyasası Kanununa tabi olarak satış yapılmıyor? Bunun da araştırılması gerekiyor.

Bunun dışında, kanundan önce iktisap edilen iştirak payları 1998'e kadar satılırsa, bunların da kazançları Kurumlar Vergisinden muaf olacak, tevkifata tabi tutulmayacak. Burada da, yine, kamu kaynaklarından bankalar lehine büyük fedakârlık yapmış oluyorsunuz. Demek ki, bankalarda birtakım sorunlar var. Nitekim, bankalarda sorun olduğunu ben, size iki örnekle vurgulamak istiyorum :

Bankalarımız görevlerini yapmamışlardır; bazı sorumlular gerçekten Bankalar Kanununa, Türk Ticaret Kanununa ve diğer ilgili kanunlara uygun hareket etmemişlerdir. Bakınız nasıl : Okumuş Holding Anonim Şirketinin hesaplarını incelediım; 1983'ten beri borç ödeyememiş, borçları donmuş, bankalar yeminli murakıpları incelemiş, raporu tespit etmişler ve bir görevlinin bu şirkete ihraç vesaiklerini bedelsiz teslim ettiğini; bunun, Türk Ticaret Kanununun 240 ncı maddesine girdiğini, dolayısıyla hakkında soruşturma yapılmasını belirtmiş.

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Yüksek Denetleme Kuruluna cevap veriyor; ama cevabında tenakuz var. Bakınız, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Yüksek Denetleme Kurulunu uyutma pozisyonuna girmiş; aynen açıklıyorum :

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, 7 Nisan 1986 tarihli cevabında, «4.12.1985 tarihli yazı ile, banka genel müdürlüğüne, sorumlu personel hakkında yasal takibata geçilmesini bildirdiğini, dört şirketin durumunun yeniden bankalar yeminli murakıplarına incelettireceğini» Yüksek Denetleme Kuruluna ifade ediyor. Oysa, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının banka genel müdürlüğüne yazdığı 4.12.1985 tarihli yazıda, sadece rapor gönderiliyor ve bankanın görüşü soruluyor; yani soruşturmayı yapınız vesaire diye bir ifade yok. Yüksek Denetleme Kuruluna farklı bir görüş, bankaya farklı bir görüş... Bence, burada Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığında da sorumsuzluk örneği var. Görevini kötüye kullanmış; bu konuya dikkat çekmek istiyorum.

Banka, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına, «Her şey yasaya uygundur, suç unsuru yoktur» cevabını veriyor. Halbuki, bir görevli, Türk Ticaret Yasasının 240 ıncı maddesine aykırı davranmış. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, kamu kurumlarını yanıltıyor; ayrıca, Yüksek Denetleme Kurulunu ve yüce Meclisi yanıltma pozisyonuna giriyor. Yani, testiyi kıranla, testiyi dolduranı aynı mı tutacağız? Bunu vurgulamak istiyorum.

İkincisi, Mersin şubesinde, Öner Kolektif Şirketi; çeşitli imkânları kullanıyor, çeşitli ihracat teşviklerinden yararlanıyor; ama aldığı ucuz faizli ihracat kredilerini, Mersin'deki bir iş hanında kullandığı, yine raporda tespit edilmiş. Bunun kredi riski 16 milyar lira. Burada da yine, görüyoruz ki, şirket hakkında istihbarat raporlarında olumlu görüşler belirtilmediği halde, yüksek tutarlarda krediler verilmiş. Yine bakıyoruz, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı cevap veriyor; diyor ki, «Teftiş Kurulu Başkanlığının 24.5.1984 tarihli talimatıyla bir müfettişe incelettirilmiş, rapor iki sene sonra verilmiş. 31.3.1986 tarihli inceleme raporunda mevzuat dışı işlemlerin büyük bir kısmının 5 Temmuz 1984'te emekli olan şube müdürünün talimatıyla yapıldığı; işlemlere iki müdür yardımcısının da katıldığı belirtilmiştir; ancak müdürün emekliye ayrılmış olması sebebiyle, diğer personelin fiillerinin 3249 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affıyla İlgili Kanun kapsamına girmesi nedeniyle, teminatı olduğundan firmanın kredilerinden dolayı risk durumu belli olmadığından, soruşturma yapılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.»

KÂZIM İPEK (Amasya) — Düzene bak.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Müfettiş diyor ki, «Müdür ve iki görevli, görevlerini yerinde kullanmamışlar, gereksiz yere kredi vermişler. Soruşturma yapılması gerekir.» Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı bunu uyutuyor. Yani, bazı kişiler buradan bir imkân sağlamışlarsa, bu kolektif şirketle bir işbirliği içine girmişlerse, bizim, bunların üstüne bir yorgan örtmeye hakkımız var mıdır? Soruyorum... Yoktur.

Onun için, birtakım önergelerimiz var. Uygun görürseniz, oylarınızla desteklerseniz, memnun olacağım.

Kaldı ki, maddede bir önemli nokta daha var: Biliyorsunuz, menkul kıymetler borsasına kote edilecek şirketler için belirli bir kârlılık oranı aranır. Maddenin üçüncü fıkrasında, süresiz bir şekilde bu imkân getiriliyor. Neden süresiz getiriyoruz? Kurtarılacak şirketler ve bankalarla, belli bir süreyle sınırlayalım bunu; yani on sene, onbeş sene, bu maddeden, bu fıkradan yararlanan başka şirketler de bu imkândan yararlanmasın. Kâr esastır; bu şirketleri ancak bu şekilde kurtarabiliriz.

Yüce Meclise saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Hükümet adına, Maliye ve Gümrük Bakanı Sayın Ahmet Kurtcebe Alptemoçin.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; bu maddede iki farklı hadise var. Bunlardan bir tanesi, bir zorlama maddesidir; ikincisi ise, bir teşvik maddesidir. Birinci zorlama maddesi. «Eğer banka yüzde 15'inden fazla sermayeye sahip ise, bunu belli bir zaman süreci içinde mutlaka üçüncü kişilere satmak durumundadır» demektedir. Kime satmak durumundadır? Yönetimle ilgisi olmayan kişilere satmak durumundadır. Yüzde 1'in altında dahi olsa, yönetimle ilgisi olmayan kişileri söylemekle, herhangi bir şekilde bir muvazaanın olmaması, burada da dikkatle düzenlenmeye çalışılmıştır.

Burada, yine, tenkit konusu edilen bir husus vardır; «Sermaye Piyasası Kurulunun tespit ettiği esaslara göre satılır. Halkın almadığı veya satılamayan hisse senetlerini Sermaye Piyasası nasıl satacaktır?» denmektedir.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, Sermaye Piyasası Kanununun 3/c maddesi, halka arz olayını anlatmaktadır, 4 üncü maddesi de, halka arza izni açıklamaktadır. Tasarının 7 nci maddesindeki (a) fıkrasında da yer alan bir düzenleme ile, Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi vermesi esası getirilmektedir. Normal bir satışta, birtakım merasimler vardır, burada bu merasimlerden uzaklaşılarak, bilgi verilmek suretiyle satılacaktır.

Sermaye Piyasası Kurulu esasları tespit eder. Satılamamıştır; diyelim ki, nominal değeri üzerinden hisse senetlerini satmak istiyor, banka süre içinde nominal değerler üzerinden satamadı; Sermaye Piyasası Kurulu kalkar bir kural koyar ve «Nominal değerinin üçte biri fiyatla satılabilir, dörtte biri fiyatla satılabilir» der veya o günün koşullarına göre, o hisse senetlerini satılabilecek şekle getirecek bir düzenleme yapar. Bunu bugünden kestirmek, tarif etmek mümkün değildir; ama satılamamış olan bir hisse senedini satabilmek için - bugünden söylemesi belki güç - bir düzenleme yapabilir.

AYHAN FIRAT (Malatya) — O zaman nasıl olur Sayın Bakan?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — «Efendim, Kurumlar Vergisinden müstesnadır; böyle şey olur mu? Bakan, hem, biz birilerini kamu kaynaklarından istifade ettirmeyeceğiz diyordu, hem de, bu maddede, Kurumlar Vergisinden istisnadır hükmünü getirerek, birtakım şirketleri kurtarıp kamu kaynaklarından yararlandırıyor» şeklinde ifade ediliyor.

Değerli arkadaşlar, bu, bir operasyonla ilgili madde. Yapılmak istenenin ne olduğunu takdim konuşmalarımızda defalarca arz etmeye çalıştık. Borçlu ile alacaklı oturdu, banka, alacaklarını hisse senedi haline döndürmeyi kabul etti ve şirket tekrar çalışmaya başladı, ekonomiye kazandırıldı. Eğer böyle bir operasyon yapılıyor ise, bu operasyonda bir Kurumlar Vergisi alınması yoktur dedik. Bu operasyon olmadığı takdirde Kurumlar Vergisi alınması, herhangi bir şekilde bir vergi sağlanması mümkün mü? Değil. Bu işin, bu tasarının niçin getirildiğini de ifade ettik; bu operasyon, sürat kazandırılsın, ekonomiye kazandırılsın diye yapılmak istenmektedir diye söyledik. İşte böyle bir operasyon olursa, bu operasyonda, hisse senetlerini ilelebet tutmasın banka, belli bir zaman süreci içinde, en fazla yüzde 15'e kadar tutsun, ama üstündekilerini mutlaka elden çıkarsın; çıkaramazsa, Sermaye Piyasası Kurulu bunu elden çıkarabilir. Bu imkân elde edilsin ve bu faaliyetlerden dolayı bir Kurumlar Vergisi doğmasın diye bunun buraya getirildiği anlatılmaktadır.

(b) fıkrası ise, bu operasyonla ilgisi olmayan bir hususu ifade etmektedir. Banka, şu veya bu şekilde hisse senetleri iktisap etmiştir. Bizim bu kanunda hedeflediğimiz amaçlardan bir tanesi de, sermayenin, tasarruf sahiplerine daha geniş olarak yaygınlaştırılması, tasarruf sahiplerinin hisse senetlerini almaya özendirilmesidir. Eğer, bir banka uhdesinde hisse senetleri bulunduruyor ise, bu hisse senetlerini satsın diye bir teşvik getirilmek istenilmektedir.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Bakan, nominal fiyatla satamayınca 1/3 fiyatla satacak. Nasıl olur? Bir tarafta nominal fiyatla alınmış hisse senetleri, bir tarafta da nominal fiyatla alınmamış hisse senetleri olacaktır.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Sayın Başkanım, birbirinden farklı iki maddeden bahsediyorum; bazı çok değerli milletvekilleri maddeleri birbirleri ile karıştırmasınlar, birinci bölümde söylenilenlerle, ikinci bölümde söylenilenler arasında fazla bir münasebet yoktur.

Bir tanesi, ekonomik yönden zor durumda olan şirketlerle ilgili bir operasyonu, bir düzenlemeyi an-

latmakta, (b) fıkrasında ise, bir banka şu anda uhdesinde hisse senedi bulunduruyor ise, bu hisse senetlerini gene yüzde 1'in üzerinde olmamak kaydıyla eğer tasarruf sahiplerine satıyorsa ne olacaktır; o anlatılmaktadır. Banka, uhdesinde bulundurduğu hisse senetlerini kaça satarsa satar.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Olur mu efendim?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Burada bir düzenleme yoktur değerli milletvekilleri, maddeleri birbiriyle karıştırma itiyadından vazgeçmek lazımdır.

SABİT BATUMLU (İstanbul) — Sayın Başkan, «Şu veya bu şekilde bulunan» deniliyor; nedir acaba, bu cümleyi açıklar mısınız?

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen... Böyle bir usulümüz yoktur.

Devam edin Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, söz almışken bir hususu daha bilgilerinize arz etmek istiyorum.

Burada birtakım konuşmalar yapılıyor ve bu konuşmalar kayıtlara geçiyor; kayıtlara geçmesinde de fayda mülahaza ediyorum.

Bankalar Kanununun 40 ıncı maddesinde, kredi işlemlerinden alınacak faiz nispetleriyle ilgili bir ifade var. Burada, «Faiz oranlarının kısmen veya tamamen serbest bırakılması Bakanlar Kurulunun yetkisindedir» denilmektedir.

Bu kanunun 40 ıncı maddesinde verilen yetkiye istinat ederek, 19 Aralık 1983 tarihli 83/7507 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, (3/2 maddesinde) «kredi işlemlerinde alınacak azamî faiz oranları, vade ve türlerine göre serbest bırakılmıştır» denilmektedir. Bir konuşmacı burada, «eksik alınan veya az alınan faizleri ve bunların doğurduğu zararları hesap ettiğini» ifade etti. Tabiî ki, bu gibi hesaplamalar hep izafî hesaplamalardır. Eğer, bir banka kredi verdiği müessese ile oturmuş, bir ticarî faaliyetle ilgili olarak faizi kaçtan vereceğinde, nasıl hesap edeceğinde anlaşmış ise; efendim 50 alacağı yerde 30 alıyor, dolayısıyla bu kadar büyük bir zarara uğruyor, diye hesap yapmamak gerekmektedir, çünkü bu bir ticarî meselesidir. Bir para alınıp, verilmektedir. Bu paranın karşılığında ne kadar bedel ödeneceği, yani ne kadar faiz ödeneceği serbest bırakılmış bir hususdur.

Kanuna uygun olarak yapılmış bir işlem sonucunda; tarafların birbirleriyle serbest rızalarıyla yaptığı bir anlaşmayı burada tartışmak, bilmiyorum, bize ne kadar düşer. Bu hususu, özellikle kayıtlara geçmesi bakımından ben de ifade ettim. Bankalar Kanununun 40 ıncı maddesi, Bakanlar Kuruluna faiz oranlarının kısmen veya tamamen serbest bırakılması yetkisini vermiştir. Bakanlar Kurulu bu yetkisini kullanarak, 7507 sayılı Bankalar Kurulu kararıyla serbest bırakmıştır.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Şahsı adına, Sayın Paşa Sarıoğlu, buyurun efendim.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gerçekten ilginç bir yasa tasarısını müzakere ediyoruz. Kaderin cilvesine bakın ki, yıllar yılı bu memlekette çok dinledik, KİT'lerin sırtından zengin olanların neler dediğini dinledik. Biraz sonra bunlardan bahsedeceğim. Şimdi, piyasa ekonomisini uyguladığını söyleyen ve devletin elinde bulunan KİT'leri özelleştirme çabasına girişen bir hükümet, ne acıdır ki, bu sefer batmakta olan şirketleri kurtarmak amacıyla yahut o görüntü altında onları, KİT olarak tekrar devlete teslim etmektedir.

Değerli arkadaşlarım, görüşmekte olduğumuz bu yasa tasarısının 7 nci maddesiyle ilgili görüşlerimi sunarken, bundan önce hemen şunu ifade edeyim ki, bütün bu yapılan işler, kime sorarsanız sorunuz, özellikle, bu hükümet tarafından uygulandığı övünülelerek söylenilen ekonomik görüşe tamamen terstir.

Bu hükümet, işbaşına geldiği günden beri, liberal ekonomi politikasının ve kendi programının gereği olarak, tekelleri kıracağız, tekelleri kaldıracağız diyerek....

AYHAN FIRAT (Malatya) — KİT'leri satacağız diyerek...

PAŞA SARIOĞLU (Devamla) — ...Sadece devlet tekelleriyle uğraştı ve onları yok etmeye de kararlı gözüküyor; ama öbür tarafta (özel kesimde) tekelleşme, gittikçe hem hızlandı ve hem de büyüdü. 1950'li yıllarda da, böyle bir politikanın uygulandığı dönemde de, nasıl ki yeni KİT'ler doğdu ise, bugün de bu çelişkileri yeniden yaşıyoruz. Biliyorsunuz, o zaman da, Et ve Balık Kurumu, çimento fabrikaları bu şekilde idi.

Bu tasarıyla hükümet ne yapıyor? Sözümona, sınaî mülkiyeti tabana yayıyorum, bu şirketleri ekonomiye kazandırıyorum, çalışanları koruyorum görüntüsü adı altında, gerçekte, batmış, iflas etmiş, mal varlıklarını yemiş veya taşınmaz mallara çevirmiş veya

nakde çevirerek yurt dışına kaçırmış olan şirketleri millet parasıyla kurulan devlet bankalarını aracı olarak kullanarak, suni teneffüsle yaşatmaya çalışıyor.

Daha önce büyük iddialarla kurulan ve özel sektörün sembolü olarak görülen diğer şirketler, örneğin Ereğli Demir - Çelik, Çinkur, Asil Çelik, Güney Sanayi ve şimdide yenileri batınca, yükleri devletin ve milletin sırtına yükleniyor. Bu arada da, hükümet, biz liberal ekonomi politikası izliyoruz diyor. İşte, hisse senetlerini üçüncü kişilere açıyoruz diyor . Buna kim inanır.

Değerli arkadaşlarım, Para ve Kredi Kurulu Başkanının verdiği bilgiye göre, Türkiye'de 25 bin şirket var. Bu 25 bin şirketten halka açık olanı, bugüne kadar sadece 500'dür. Bunu da bu arada bildirmek istiyorum.

Sayın Başbakan ve hükümet sözcüleri bir zamanlar basbas bağırıyorlardı, artık sübvansiyon yok diyorlardı. Gübreden, mazottan, yakıttan sübvansiyon kaldırıldı; çiftçinin ve dar gelirlinin gözünün yaşına bakılmadı. Şimdi, bu yapılanlar ve hayalî ihracata verilen primler nedir diye bu arada sormak gerekir.

Daha birkaç sene evvel, KİT'ler milletin sırtında birer kamburdur, KİT'ler Türk ekonomisinin büyümesine engel olmuşlardır diyenlerin, bugün, devletin eteğine yapışarak beni kurtar demesi, onlar adına gerçekten utanç vericidir. Bunlar, devlet bankalarının ucuz kredisi, KİT'lerin ara ve yatırım mallarıyla ucuz kullandıkları bu mallarla büyük holdingler haline gelmişlerdir; ama babalarına karşı isyan etmişlerdir. İşte kısaca bizim özel sektörün hali bu.

Şimdi, bu maddeyle teklif edilen, hisse senetlerinin halka sunulmasına gelince; Bunun pratikte geçerli hiçbir anlamı yoktur. Bu maddenin (a) fıkrasında, «Bankaların, sermaye şirketlerinin sermayesinin yüzde 15'ini aşması halinde, aşan paylar 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi verilerek banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılır. «Satılmayan veya satılamayan hisse senetleri, Sermaye Piyasası Kurulunun tespit ettiği esaslara göre satılır ve satış bedelinin belirlenecek nispeti ilgili bankaya veya bankalara devredilir. Doğan kazançlardan ise Kurumlar Vergisi ile Gelir Vergisi tensikatı yapılmayacaktır» denmektedir.

Peki, evvela soruyorum: Bu hisse senetlerini kim alacaktır? Böyle şüpheli şirketlerin hisse senetlerini küçük tasarruf sahiplerinin orta boy tasarruf sahiplerinin zaten, korkularından almalarına imkân yoktur ve altından çapanoğlu çıkar diye alamazlar. Bu şirketlerin kâr edebileceğini nereden bilebilirler. Onun yerine, daha garantili ve risksiz olan devlet tahvillerini alırlar.

Olaya başka bir açıdan bakıldığında da, amaç, halkın elindeki tasarrufları üretken alanlara çekmekse eğer, o zaman düşünülmelidir. Bu tasarruflar, herhalde yastık altından, atıl tasarruflardan çekilmeyecek; bankalardan çekilecektir. O zaman, değişen nedir? Sadece plasmanlar veya tasarruflar yer değiştirecektir; bir bankadan başka yere gidecektir.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Adamlar kurtulacak.

PAŞA SARIOĞLU (Devamla) — O zaman, bu tasarrufların bir faydası yok. Bunlar bir ek tasarruf değil ki üretime katkısı olsun ayrıca. Orada geçiyor, gerekçesinde; çünkü ek diye bir şey yok. Eğer bunlar bankaya plase edilmişse, oradaysa, zaten bankalar bunu muhtelif yerlerde kullanacaklar. O halde, hükümetin bu konudaki gerekçesini anlamak mümkün değil.

BAŞKAN — Sayın Sarıoğlu, toparlayalım lütfen.

PAŞA SARIOĞLU (Devamla) — Binaenaleyh, bu tasarruflar, dolaylı veya dolayısız şekilde zaten yatırıma gitmektedirler. O zaman, sadece zengin kesimin tasarrufları ekonomimizde yer değiştirecektir; başka bir şey olacağı yok.

Diğer bir nokta da, satılmayan hisse senetlerine daha düşük değer biçilmesi halinde bile, bunlar yine satılmayacaktır. O zaman ne olacak? Düşük fiyatlardan, hisse senetlerini, daha güçlüler toplayarak şirket veya şirketleri ele geçirecekler ve yeniden, devlet parasıyla kurtarılan bu şirketlerin sınaî mülkiyeti de, halkın, küçük ve orta boy tasarruf sahiplerinin eline geçmeyecek; güçlülerin eline geçecek değerli arkadaşlarım. Sonuçta, bu işten kârlı çıkacaklar, güçlü şirketler olacaktır; zararı da millet ve devlet ödeyecektir. Sonuç, bir fasit daire: Kurtaralım; batma noktasına gelsinler, yeniden kurtaralım...

Değerli arkadaşlarım, seçim bölgelerimize gittiğimizde, çiftçiye, 50-100 bin lira için haczin geldiğini hepiniz biliyorsunuz. Ben bir defasında şöyle bir durumla karşılaştım; «Vatandaşlara, borcunuzu ödeyin size de yenisini versinler; bunlar devlet bankalarıdır, devletin imkânlarıdır» dediğim zaman aldığım cevap şu oldu: «Efendim, bizim bu 50 - 100 bin liralarla mı devlet kurtulacak? Niye trilyonların hesabını sormuyorsunuz? Hükümet onlara niye bu kadar cömert

davranıyor? Niçin biz verilen bu kadar küçük kredilerle iş yapmaya zorlanıyoruz? Yapılması da mümkün değil.»

BAŞKAN — Sayın Sarıoğlu, lütfen bitirin.

PAŞA SARIOĞLU (Devamla) — Diğer bir olasılık da, hisse senetlerinin bankaların elinde kalmasıdır. Kimse almazsa, banka, elindeki payları nasıl yüzde 15'e indirecektir? Sayın Bakan burada bunu söyledi. Bunun hiçbir garantisi yoktur.

Benim anlamadığım başka bir nokta da (a) fıkrasının son bendinde, «Bankalar, bu kanunun yürürlüğünden itibaren de hisse senetlerini yukarıdaki sürelere bağlı kalmaksızın bu madde çerçevesinde satabilirler» denmektedir. O zaman, neden, «1992 yılından itibaren» kaydı konmuştur? Ona ne gerek vardır?

Yine, bu maddenin (B) fıkrasında «Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce iktisap ettikleri iştirak paylarının, 1998 yılı sonuna kadar halka arz edilerek, banka ile doğrudan veya dolaylı yüzde birden fazla sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılması halinde...» diye bir ifade var. Burada görüldüğü gibi, yönetim ve sermaye ilişkisi yanında, yüzde birle hisse senetleri almada sınırlama var. Ancak, bu maddenin (a) fıkrasında böyle bir sınırlama yok; burada da bir çelişki var.

Bunların ötesinde, en önemlisi; devletin vergi haklarından vazgeçmesidir. Bütün bu alışverişlerden kazanan kim? Sermaye sahibi olanlar. Halk ve bankalar da, bu işte araç olarak kullanılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, sözlerimi bağlamadan önce şöyle söylemek istiyorum. Öyle gözüküyor ki, bu hükümetin ilkelere ve kurallara dayalı bir ekonomik politikası yoktur. Gününe göre, devlet tekellerini kırmada, tütün, çay tekelini kırmada, ihracata ölçüsüz prim vermede ve halkın yararına olmayan daha bir dizi uygulamada hükümet, liberal piyasa ekonomisi; batık şirketleri, batık bankaları kurtarmada, kamunun, devletin, halkın cebinden milyarları belli kesimlere aktarmada ise, tamamen ters bir ekonomik politika uygulamaktadır.

Vatandaş, bu kural dışı oyunları ibretle seyretmektedir. Yasayla da olsa, bu gibi batık şirketleri kurtarmalar, vatandaş vicdanında hiçbir zaman haklı bir gerekçe bulamayacaktır.

HAKKI ARTUKARSLAN (Bingöl) — Sayın Başkan, İçtüzük değişti mi, konuşma süresi uzadı mı?

BAŞKAN — Sayın Sarıoğlu, hemen bitirin lütfen, süreniz tamamlandı.

PAŞA SARIOĞLU (Devamla) — Bitiriyorum efendim, son cümlem.

Asgarî ücretten vergi alınırken, çiftçinin, geciken 50 - 100 bin liralık borcu için boğazı sıkılırken, trilyonların hileli iflasçılara, aile şirketlerini kurtarmalara aktarılmasının, ne hukukî ve ne de moral bazı vardır.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sarıoğlu.

Buyurun Sayın Fırat.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, ben madde üzerinde söz isteyebilir miyim?

BAŞKAN — Sayın Fırat, şahsî konuşmalar tamamlandı, grubunuz adına konuşma da tamamlandı.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Yalnız, Sayın Bakan, muhalefetin görev yapmasını engelliyor. İki kişi konuşabilirdi; o iki kişi konuştuktan sonra konuşsalardı, üç kişi olarak konuşma hakkımızı kullanırdık.

BAŞKAN — O uygulama, her zaman yapılan uygulamadır.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Rica ediyorum efendim, bundan sonra buna dikkat edin.

BAŞKAN — Başkanlıkla ilgili bir uygulama değildir Sayın Fırat.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Madde üzerinde verilmiş 11 kadar önerge vardır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Önergelere mi geçiyorsunuz?

BAŞKAN — Sayın Bayezit, sorunuz varsa, bir müracaatınız varsa alayım, değilse?..

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Soru değil; önergelere mi geçiyorsunuz?

BAŞKAN — Sorunuz varsa, soru alma işlemine başlayayım?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — O ayrı efendim.

BAŞKAN — Efendim, 11 kadar önerge vardır; önergelerin okunması da, kalan süre içerisinde yetişmeyecektir.

Öğleden önceki çalışma süremizin dolması nedeniyle, görüşmelere, kaldığımız yerden devam etmek ve saat 14.30'da toplanmak üzere, oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 12.55

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 14.30

BAŞKAN : Başkanvekili Özer Gürbüz

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Üner (Kayseri), Cemâl Özbilen (Kırklareli)

BAŞKAN — 79 uncu Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 523) (Devam)

BAŞKAN — Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon ve hükümet hazır.

Sayın milletvekilleri, öğleden önceki oturumda tasarının 7 nci maddesi üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştı. Şimdi, madde üzerinde verilmiş önergeler var; bu önergeleri işleme koyacağım.

Önergeleri önce veriliş sırasına göre okutup, sonra da aykırılık derecesine göre işleme koyacağım.

Buyurun, önergeleri okuyun :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısının komisyon metnindeki 7 nci maddesinin komisyona iade edilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) — Nuri Üzel (Eskişehir)

Vural Arıkan (İzmir) — Günseli Özkaya (İstanbul)

Kemal Gökçora (Bursa)

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 7 nci maddenin (c) fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) — Vecihi Akın (Konya)

Arif Atalay (Adıyaman) — Günseli Özkaya (İstanbul)

Bilâl Şişman (İstanbul)

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı kanun tasarısında, komisyon metnindeki 7 nci maddenin (a) fıkrasındaki «aşan paylar 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi verilerek banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılır» ibaresinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) — Vecihi Akın (Konya)

Arif Atalay (Adıyaman) — Günseli Özkaya (İstanbul)

Bilâl Şişman (İstanbul)

«Aşan paylar, iktisap tarihinden itibaren 3 yıl içinde 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan halka satılır. Bu hisseler, şirketin eski ortaklarına satılamaz. Hisselerin satın alınmasında, şirkette çalışan işçilerin rüçhan hakları vardır.»

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında, komisyon metnindeki 7 nci maddenin (a) fıkrasındaki «aşan paylar 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi verilerek banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılır» ibaresinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan
Edirne
Arif Atalay
Adıyaman

Vecihi Akın
Konya
Günseli Özkaya
İstanbul

Bilâl Şişman
İstanbul

«Aşan paylar, iktisap tarihinden itibaren 3 yıl içinde 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan halka satılır. Bu hisseler şirketin eski ortaklarına satılamaz.»

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 7 nci maddenin (b) fıkrasındaki «1998 yılı sonuna kadar» ibaresinin «1990 yılı sonuna kadar» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan
Edirne
Arif Atalay
Adıyaman

Vecihi Akın
Konya
Günseli Özkaya
İstanbul

Bilâl Şişman
İstanbul

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı kanun tasarısında komisyon metnindeki 7 nci maddenin (c) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla,

Türkân Turgut Arıkan
Edirne
Arif Atalay
Adıyaman

Vecihi Akın
Konya
Günseli Özkaya
İstanbul

Bilâl Şişman
İstanbul

«c) Bu kanunun 5 inci maddesinin (k) fıkrası uyarınca, şirket hisse senetlerinin iki yıl içinde en az % 80'inin nama yazılı hale getirilmesi ve borsaya kote edilmesi için, bu işlemler sırasında şirketin kârlılığı aranmaz.»

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesi birçok fıkralardan mürekkep olduğundan İçtüzüğün 84 üncü maddesi gereğince her fıkranın ayrı ayrı oylanmasını arz ve talep ederiz.

Cahit Tutum
Balıkesir
Feridun Şakir Öğünç
İstanbul

Ayhan Fırat
Malatya
Aydın Güven Gürkan
Antalya

Seyfi Oktay
Ankara
İbrahim Ural
İstanbul
M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş
Muhittin Yıldırım
Edirne
Erol Ağagil
Kırklareli
Vecihi Ataklı
Şanlıurfa
Abdullah Çakırefe
Manisa

Şeyhmus Bahçeci
Diyarbakır
Mehmet Sait Erol
Hakkâri
Kadir Narin
Diyarbakır
Münir Sevinç
Eskişehir
Kâzım İpek
Amasya
Durmuş Fikri Sağlar
İçel
Bahriye Üçok
Ordu

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (b) fıkrasının ilk satırındaki «1998» tarihinin «1994» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney
İstanbul
Neriman Elgin
Ankara
Ayhan Fırat
Malatya

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş
Cevdet Karslı
Giresun
Hüseyin Avni Sağesen
Ordu

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (a) fıkrasının 3 üncü satırında yer alan «1992 yılından itibaren» ibaresinin metinden çıkarılarak, yerine «bu kanunun yürürlüğe girişinden itibaren» ifadesinin konmasını arz ve teklif ederiz.

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş
Kâzım İpek
Amasya
Barış Can
Sinop

Tülay Öney
İstanbul
Muhteşem Vasıf Yücel
Zonguldak
Erol Ağagil
Kırklareli

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (b) fıkrasının ikinci satırında yer alan «doğrudan doğruya veya dolaylı yüzde 1'den fazla» ibaresinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Ağagil
Kırklareli
Yılmaz Önen
İzmir

Tülay Öney
İstanbul
Kâzım İpek
Amasya

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (a) fıkrasında yer alan.

«Bu faaliyetler dolayısıyla doğan kazançlar Kurumlar Vergisinden müstesnadır. Bu kazançlar Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz» İfadesinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney İstanbul	Turan Bayezit Kahramanmaraş
Kâzım İpek Amasya	Erol Ağagil Kırklareli
Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak	A. Sırrı Özbek Adıyaman

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan yasa tasarısının 7 nci madde (a) fıkrası ilk paragrafının sonunda yer alan «Bu faaliyetler dolayısıyla doğan kazançlar Kurumlar Vergisinden müstesnadır. Bu kazançlar Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz» cümlelerinin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Ayhan Fırat Malatya	Hüseyin Aydemir İzmir
Mehmet Azizoğlu Bursa	M. Hayri Osmanlıoğlu Gaziantep
Kadir Narin Diyarbakır	Vecihi Ataklı Şanlıurfa

BAŞKAN — Şimdi, önergeleri aykırılık sırasına göre okutarak işleme koyuyorum :

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısının komisyon metnindeki 7 nci maddesinin komisyona iade edilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahibi olarak, Sayın Arıkan, buyurun efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce, Sayın Bakanımız konuşmaları sırasında, banka faiz oranlarının belirli tavan içinde serbestçe belirlenebileceğini belirttiler; doğrudur, liberal ekonomi açısından aslında böyle de olması gerekir. Banka faiz oranlarının indirilmesinin cezasını niçin kamu çeksin? Eğer, faiz oranlarını belirlemek bankalar açısından serbestse ve banka faizleri indirmişse, bunun cezasını da kendisinin yüklenmesi gerekir; ama getirdiğimiz maddelerle, bankalara birtakım yeni imkânlar getiriliyor ve indirilen faizlerin yükünü kamuya yüklemiş oluyoruz. Bu nedenle buna itiraz ediyoruz. Neden, bankalara sorumluluklarını yüklemiyoruz? Nitekim, bakınız size bir örnek daha vereceğim; bankalar nasıl suiistimal yapmışlar ve suiistimal yapan kişileri nasıl korumuşlar. Biz böyle bir koruma altında, bankaları desteklemeye çalışıyoruz.

Turinsan Turizm İnşaat ve Prefabrik Yapı Elemanları Anonim Şirketi; en büyük ortağı Mehmet Köseoğlu. Olumsuz istihbarat raporlarına göre, bu şirkete krediler açılmış. Bankanın teftiş kurulu, raporunda, genel müdürü ve iki yönetim kurulu üyesini kusurlu ve sorumlu bulmuş. Ayrıca bankalar yeminli murakıpları da incelemiş ve bankalar yeminli murakıpları da raporunda, merkez şube müdürünü ve muavinini sorumlu bulmuşlar ve bunların yaptıkları işlemlerin, 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 44 üncü maddesinin ihlali olduğunu, ayrıca, Türk Ceza Kanununun 510 uncu maddesine göre emniyeti suiistimal olduğunu belirtmişler; ama Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı bir yeni yöntem getiriyor ve bankaya, görüş ve bu işlemler hakkında bilgi soruyor ve banka da, bu işlemlerin yasal olduğunu, ancak merkez şube müdürü ve muavinin işten çıkarıldığını belirliyor. Şimdi bu işlemlerde, Türk Ceza Yasasına ve 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı birtakım işlemler yapılmış. Bu kişileri niçin anında cezalandırıp örnek olmuyoruz? Bu nedenle biz, bankalara böyle büyük imkânların verilmesine karşı çıkıyoruz.

Bakınız bir başka örnek : Aker Dış Ticaret Anonim Şirketi. Ekspertiz raporunda gayrimenkullerine 2 milyar 215 milyon lira değer konuluyor. Yıllık geliri de 175 milyon lira olarak takdir ediliyor; ama, birbuçuk ay sonra başka bir ekspertiz raporu yapılıyor ve bu gayrimenkullerin değeri 213 milyon lira, yıllık geliri de 20 milyon lira olarak bulunuyor. Birinci ekspertiz raporunda bu gayrimenkulle-

rin değeri ve kiraları on kat fazla gösterilmiş ve bunun karşılığında kredi verilmiş. Şimdi, bu kişilere, bu ekspertiz raporlarını hazırlayan kişilere hiç ceza vermeyeceğiz; memurumuza, çiftçimize, emeklimize, vatandaşımıza mı vereceğiz? Söylemek istediğim bu. (SHP sıralarından alkışlar)

Yüce Meclise saygılar sunmadan önce bir konuyu bir kere daha vurgulamak istiyorum. Geçenlerde Sayın Bakanımız çok güzel bir şekilde ifade ettiler, «Çirkin politika yapmayalım» dediler. Lütfen hiçbirimiz politikayı çirkinleştirmeyelim. Bizim amacımız da bu.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi...

(SHP sıralarından 10 milletvekili ayağa kalktı)

YILMAZ DEMİR (Bilecik) — Sayın Başkan, çoğunluk yoktur, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN — Yoklama istiyorsunuz. İsimleri kaydedelim lütfen.

İLHAN AKÜZÜM (Kars) — Ne yapmak istiyorsunuz yani?..

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Efendim, takdir hakkınız var!

BAŞKAN — İçtüzüğün 58 inci maddesi, 10 sayın milletvekili ayağa kalkıp çoğunluk yoktur, kuşkudayız, yoklama istiyoruz dediği takdirde, Başkanlığı yoklama yapmaya zorunlu kılmaktadır.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Zatı âliniz de aynı kuşkuyu paylaşmak durumunda mısınız?

BAŞKAN — Yoklama yapmak zorundayız.

MEHMET ALİ DOĞUŞLU (Bingöl) — Bir de salona bakalım ekseriyet var mı yok mu?

BAŞKAN — Sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum :

Sayın Yılmaz Demir, Sayın Turan Bayezit, Sayın Musa Ateş, Sayın Erol Ağagil, Sayın Tülay Öney, Sayın Ayhan Fırat, Sayın Kâzım İpek, Sayın Vehbi Batuman, Sayın Tevfik Bilal, Sayın Mustafa Çelebi.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır, buyurun.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Yoklamadan sonra gelen sayın milletvekillerinin, imzalarını taşıyan bir yazıyı Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Toplantı yetersayımız vardır.

İHSAN NURİ TOPKAYA (Ordu) — Sayısını da belirtseydiniz Sayın Başkan.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 523) (Devam)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerinde.

Sayın Türkân Arıkan'ın önergesini oylarınıza sunuyorum : Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum.

TBMM Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (a) fıkrasında yer alan «Bu faaliyetler dolayısıyla doğan kazançlar Kurumlar Vergisinden müstesnadır. Bu kazançlar Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz» ifadesinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney (İstanbul) ve arkadaşları.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan yasa tasarısının 7 nci madde (a) fıkrasının ilk paragrafının sonunda yer alan «Bu faaliyetler dolayısıyla doğan kazançlar Kurumlar Vergisinden müstesnadır. Bu kazançlar Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz» cümlelerinin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Ayhan Fırat (Malatya) ve arkadaşları.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, iki önerge aynı mahiyettedir, birlikte işleme koyuyorum.

Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden, Sayın Tülay Öney, buyurun efendim.

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; maddenin geneli üzerinde yaptığımız konuşmalarda değinmiştik. Aslında, kamuoyunda şirket kurtarma yasası diye bilinen bu tasarının esas itibariyle en çok karşı çıktığımız noktası da buydu, yani devletin kesesinden şirketlerin kurtarılmasına kaynak akıtılmasıydı. Tümü üzerinde yaptığımız görüşmede de belirttiğimiz gibi, devletin şirketlere kaynak akıtması yalnızca bütçeden ya da devletin kaynaklarından bu şirketlere resmen para verilmesi manasında değildir; ayrıca, çeşitli teşvik tedbirleriyle bu da yapılmaktadır bir ölçüde; ama, maddenin bu noktasında gündeme getirilen husus, devletin, bütçe gelirlerinin oldukça önemli bir kısmını teşkil eden Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi hâsılatından, şirketler adına feragat etmesi anlamını taşımaktadır. Zaten, bugüne kadar kötü yönetim veyahut da uygulanan ekonomi politikalarına ayak uydurmamak nedeniyle ödemede güçlük içine düşmüş olan şirketlerin, devlete olan vergi borçlarını ödememeleri, Kurumlar Vergisi konusunda yavaş davranmaları, Gelir Vergisi konusunda, devamlı, devletle muvazaaya düşmeler sonucunda devletin gelirlerinde meydana getirdikleri büyük azaltmalar vardır.

Şimdi, bu şirketleri güç durumdan kurtarıp ihya edeceğiz kamuflajı altında, şirketler bankalara kurtartılma yoluna gidilmektedir. Bu durumda da hâlâ şirketlerin bankalar tarafından satın alınması ve hisse senetlerine el konulması halinde; bütün bu işlemlerin süresi içinde geçecek dönemde doğacak olan Kurumlar Vergisi hâsılatını ve de Gelir Vergisi hâsılatını devletin feda etmesini asla yerinde bulmuyoruz. O nedenle bu önergeyi verdik ve (a) fıkrasının sonunda yer alan, bu şirketlerin işlemlerinden doğan Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisinden istisna tutulmaları hükmünün tasarıdan çıkarılmasını istiyoruz. Şirketler kurtarılıyor olduğuna göre, - hatta - bugüne kadar devlete takmış oldukları borçları da ödemelidirler, bundan sonra da doğacak olan vergi mükellefiyetlerini tam ve aksaksız olarak yerine getirmelidirler.

Bankaların, şirketlerin hisselerine sahip olmalarının üzerinden belli bir dönem geçtikten sonra bunu üçüncü şahıslara satmalarını fıkra öngörmektedir. Bankaların bu hisse senetlerini üçüncü şahıslara sattıkları anda elde edecekleri kazançtan Kurumlar Vergisi ödememeleri ve Gelir Vergisinden istisna tutulmaları yanlıştır. Eğer hükümet böyle bir tedbirin mutlaka gerekli olduğunu ifade ediyorsa, o zaman, bir başka tezimizin büyük haklılık kazandığını tekrar vurgulamak isteriz. O da şudur : Bu kanun tasarısı gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken, gerekse Genel Kurulda ele alındığı zaman şunu iddia etmiştik : Şirketleri bu biçimde kurtardığınız takdirde, bir süre sonra bankaların kurtarılması gündeme gelecektir. Bankalar güç duruma düşebilecektir. Çünkü, şirketlerin bankalara olan borçları ertelenmektedir, devlete olan vergi borçları ertelenmektedir vesaire... Bu nedenle, bankalar güç duruma düşecektir ve çok muhtemeldir ki, hükümet, kısa bir süre sonra, «Bankaları Kurtarma Yasası» ile yüce Meclisin önüne gelmek durumunda kalacaktır. Eğer bu tezimiz doğru ise, o zaman söyleyecek bir şey yoktur. Yalnız, o zaman bir tek şey isteriz : Hükümet bunu kabul etsin. Eğer kabul etmiyorsa, «Bütün bu işlemler bankaları güç duruma düşürmeyecektir» şeklinde bir iddiayı savunuyorsa, - ki Plan ve Bütçe Komisyonunda sayın bakan bu iddiayı ileri sürdüler - o zaman, bankaların kendilerine doğacak olan Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi mükellefiyetlerini yerine getirmelerini beklemek hakkımızdır.

O nedenle önergeyi vermiş bulunuyoruz. Yüce Meclisin takdirlerine sunarız.

Teşekkür ederim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öney.

Birleşik işlem gören önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

TBMM Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (b) fıkrasının ikinci satırında yer alan «doğrudan doğruya veya dolaylı yüzde 1'den fazla» ibaresinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney (İstanbul) ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Sayın Öney, açıklamanız olacak; buyurun.

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün herhalde kürsüye fazla çıkmak nedeniyle sizleri bıktıracak duruma düşeceğiz, özür dileriz; ancak, tasarının bu maddesinde, tabiî diğer maddeleri de birbirinden daha ilginç görünümler taşıyor ama, anlaşılması fevkalade güç birtakım hususlar vardır. Bunların, ya bizim anladığımız yönde düzeltilmesi lazımdır, yahut da bunlar açıklamaya ihtiyaç göstermektedir. Önergeleri verişimizin bir nedeni de budur.

Bakınız, gene bu maddenin tümü üzerinde yaptığımız konuşmada, maddenin (a) fıkrasıyla (b) fıkrası arasında birbiriyle ciddî bir çelişki olduğunu ortaya koymaya çalışmıştım. Birinci fıkrasında, bu operasyon nedeniyle (yani şirketlerin kurtarılması operasyonu nedeniyle) bankaların, birtakım batık şirketlerin hisselerine el koymalarından belli bir süre geçtikten sonra, bu hisse senetlerini halka satmaları anında bir koşul aranıyor; bu, sözkonusu bankalarla hisse senetlerini alacak olan üçüncü şahıslar arasında hiçbir idarî ve malî ilişki bulunmaması şartıdır.

İkinci fıkrada ise; bu operasyon nedeniyle olmasa da, bu operasyondan önce, bankalar herhangi bir nedenle birtakım şirketlerin hisselerini satın almışlarsa eğer, aradan belli bir süre geçtikten sonra bunları üçüncü şahıslara satacakları zaman, bu üçüncü şahıslarla bu bankalar arasında idarî veya malî herhangi bir ilişki bulunmaması şartı aranmıyor. Bunun nedeni nedir diye konuşmamda sormuştum; Sayın Bakan cevapları sırasında, «Muhalefet, birtakım şeyleri birbiriyle karıştırıyor» dediler. Hiç karıştırmıyoruz, çok iyi anlamış durumdayız; ama amaç bir tanedir.

Sayın Bakan, (a) fıkrasında sözünü ettiğiniz konu, bu kanun nedeniyle kurtarılacak olan şirketlerin hisse senetlerinin satılmasıdır; doğru. (b) fıkrasında, bu kanun nedeniyle değil; ama, bankalar birtakım şirketlerin eğer hisse senetlerini almışlarsa, - ki, aldıkları belli - bunları halka satacakları zamanki koşullar meydana getirilmektedir.

Şimdi sormak istiyorum: Her ne suretle olursa olsun, bankalar birtakım şirketlerin hisselerini satın almışlarsa, bu kanunun amacı, sermayeyi geniş halk kitlelerine yaymak olduğuna göre, bunları üçüncü şahıslara satacakları zaman, banka ile ilişkili olmayan üçüncü şahıslara satmaları gerekmez mi? (a) fıkrasında bu öngörülmüş; ama banka ile hiçbir ilişkisi olmayan üçüncü şahıslara satılacağı öngörülmüş. Peki, (b) fıkrasında niçin bu şart aranmıyor?.. Yüzde 1'e kadar banka ile idarî ya da malî bir bağı olan şahıslara satılması mümkündür, yüzde 1'den fazla bir bağ kurmuş şahıslara bu hisse senedi satılmayacaktır deniyor. Biz bunu öğrenmek istemiştik konuşmamız esnasında dile getirdiğimiz hususlarla; fakat, Sayın Bakan, bu konuda Genel Kurula doyurucu bir açıklama yapmadılar. O zaman biz de bu önergemizle, «Hangi banka, hangi şirketin hangi nedenle olursa olsun, birtakım hisse senetlerini almış ise bugüne kadar, bunları da süresi geçtikten sonra üçüncü şahıslara satacağı zaman, o şahısların bu bankalarla hiçbir ilişkisi olmayan şahıslar olması şartı aransın» diyoruz. O nedenle (b) fıkrasında yer alan, «banka ile doğrudan veya dolaylı yüzde birden fazla sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılması halinde» ibaresinin bu fıkradan çıkarılmasını istiyoruz.

Önergemiz buna dönüktür. Kabulünü takdirlerinize sunuyoruz efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öney.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 7 nci maddenin (c) fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Türkân Arıkan. (SHP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu fıkranın çıkarılmasını istemekteki amacımız şudur:

Bu fıkrada, «Bu Kanunun uygulanması dolayısıyla borsaya kote edilecek hisse senetleri için hisse senetlerini çıkaran anonim şirketin kârlılığı aranmaz» denilmektedir; 10 yıllık, 8 yıllık, 7 yıllık gibi birtakım süreler de vardır ve o süreler boyunca bu kârlılık aranmayacaktır.

Aslında, şirketlerin kurtarılmasındaki amaç, onları verimli bir hale ve kârlı bir duruma getirmektir. Bunları ne kadar kısa sürede kârlı bir hale getirirsek ekonomi için o kadar yararlı olur. Bu bakımdan süre açısından bir sınırlama yapmak lazımdır ve bu nedenle (c) fıkrasının metinden çıkarılmasını istiyoruz.

Bir konuyu vurgulamak istiyorum ve kesinlikle yanlış bir imaj vermek istemiyorum : Şirketlerin veya bankaların, ekonomi açısından kurtarılması gerekiyorsa, kurtaralım. Ekonomi her şeyden önemlidir ve 50 milyon insanımızı ilgilendirmektedir; ama, ihracata, katma değere, istihdama ve tümüyle ekonomiye büyük katkıları olan ve borçlarını düzenli ödeyen dürüst şirketler aleyhine, kamu kaynaklarını, şahsî çıkarları ve lüksleri istikametinde mirasyedi bir anlayışla heba eden şirketleri kurtarmayalım. (SHP sıralarından alkışlar)

Yani hedef budur. Yoksa, temel amaçta birtakım bilgileri bize açıkça verin, birlikte bir araya gelelim, ekonomi için en yararlı olan önlemleri alalım.

Sayın Başbakanımız, her zaman, «Herkes hesabını kitabını doğru yapsın, sonra bize gelmesinler» diyordu, haklı olarak. Doğrudur; ama bu tasarı, yapanın yanında kâr kalır anlayışını pekiştirir ve bu nedenle ekonomi bir çıkmaza sürüklenir.

Bakınız, bir örnek veriyorum : PEMSAN Dış Ticaret Sanayi Anonim Şirketi var. Çeşitli istihbarat raporlarında bu şirketin finansman durumu ve işleri olumsuz. Buna rağmen ipotek alınması şartıyla kredi veriliyor. Ama bakınız, ipotek alınırken ne oluyor : 191 milyon lira değerindeki gayrimenkuller, şube müdür muavininin sahte imza koymasıyla, 486 milyon lira değerde gösteriliyor ve 795 milyon lira ipotek tesis ediliyor. İhracat bedellerinin borca mahsup edilmesi lazım ihracat yaptıktan sonra; bunlar mahsup edilmiyor, tevdiat olarak kendisine ödeniyor ve o ihracat karşılığı aldığı kredileri, düşük faizli olarak kullanmaya devam ediyor. Banka teftiş kurulu inceleme yapıyor, bu işlemlerin Türk Ceza Kanununun 235 inci maddesine göre savcılığa suç duyurusunda bulunulması gerektiğini vurguluyor; ama, her zamanki gibi, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığımız inceleteceğini belirtiyor. Şube müdürüne ne yapılıyor biliyor musunuz? Eyüp şubesinden Beyoğlu şubesine aktarılıyor; yani testiyi kırana mükâfat veriliyor.

Şimdi benim bir önerim var; Yüksek Denetleme Kurulunun hakikaten uzmanca hazırladığı bu raporları inceledikten sonra şu kanıya vardım : Yüksek Denetleme Kurulu uzmanlarımızı, bankalar yeminli murakıplarımızı takdirname ile taltif etmek; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığını da, vazife ve sorumluluğu yüklenme konusunda yeniden eğitime tabi tutmak gerekir.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı kanun tasarısında, komisyon metnindeki 7 nci maddenin (a) fıkrasındaki «aşan paylar 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi verilerek banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan kişilere satılır» ibaresinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) ve arkadaşları.

«Aşan paylar, iktisap tarihinden itibaren 3 yıl içinde 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili mevzuat çerçevesinde, banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan halka satılır. Bu hisseler, şirketin eski ortaklarına satılamaz. Hisselerin satın alınmasında, şirkette çalışan işçilerin rüçhan hakları vardır.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Türkân Arıkan. (SHP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buradaki süre 1992 yılından itibaren 7 yıl olduğuna göre, 1999 yılına kadar, bankalar, iktisap ettikleri bu hisse senetlerini elden çıkarma imkânına sahip olacaklardır. Bu çok uzun bir süredir. Bir; tekelleşmeye neden olabilir. İkincisi : Bunları istedikleri belirli kişilere satma imkânını elde edebilirler. Bunu da kontrol altında tutmamız gerekiyor.

Üçüncüsü : Sermaye Piyasası Kuruluna sadece bilgi veriliyor. Neden sadece bilgi veriliyor? Madem ki, bir Sermaye Piyasası Kurulunu oluşturmuşuz, 2499 sayılı Yasa çerçevesinde bu hisseler halka satılsın.

Kaldı ki, kurtarılacak bu şirketlerde çalışan işçilerimiz, üç dört yıldanberi büyük huzursuzluk içine düşmüşlerdir, acaba şirket batacak mı, acaba biz işten çıkarılacak mıyız, acaba geleceğimiz ne olacak diye. Bunlara hisselerin satılmasında birtakım öncelik hakkı istiyoruz, rüçhan hakkı veriyoruz ve böylece halka açılmalarını daha kolaylaştırmış oluyoruz. O şirketlerde çalışmış, o şirketlerin gelişmesini sağlamış, zaman zaman ekonomiye de katkıda bulunmuş olan bu işçilerimize bu imkânı vermek istiyoruz. Amacımız budur.

Bir bankanın tahsili gecikmiş alacaklarını inceledim. 30 milyar lirayı aşmış alacakları var, tahsili geçmiş, vadesi geçmiş alacaklar olarak. Bunun anapara borcu 10 milyar lira. Yani esas alacaklar, faiz alacağından kaynaklanıyor. Demek ki ekonomide birtakım yanlış uygulamalar var, buna hep birlikte çare bulalım. İşletmeler faiz yükünün altında, faiz kıskacının altında ezilmişler. Bu tasarıyı böyle geçirdiğiniz takdirde, korkarım ki ileride çok daha başka durumlar ortaya çıkabilir. İyi yapalım derken, ekonomiyi çok daha kötüye götürebiliriz.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında, komisyon metnindeki 7 nci maddenin (a) fıkrasındaki «aşan paylar 1992 yılından itibaren 7 yıl içinde Sermaye Piyasası Kuruluna bilgi verilerek banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satılır» ibaresinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) ve arkadaşları.

«Aşan paylar, iktisap tarihinden itibaren 3 yıl içinde 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, banka ile sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan halka satılır. Bu hisseler şirketin eski ortaklarına satılamaz.»

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

Sayın Arıkan?.. Buyurun Sayın Türkân Arıkan (SHP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu bankalarıyla ilgili Yüksek Denetleme Kurulu raporlarını okurken, gerçekten, uykularım kaçtı. Öyle yöntemler bulunmuş ki, öyle işler yapılmış ki, kamu kaynakları belli kesime kontrolsüz kullanılıvermiş, gidivermiş. Bakınız bir örnek daha vereceğim, ondan sonra neden bu önergeyi getirdiğimizi açıklayacağım.

Akfa Grubuna ait Akpınar Anonim Şirketi Yönetim Kurulunun 4.4.1984 tarihli kararında, Akfa Grubuna bağlı Akpınar Anonim Şirketinin 3 milyar 647 milyon liralık ek tarımsal sanayi kredisi talebi, bankaca daha önce yeterli miktarda kredi açılmış olması, yeni kredinin firmanın borç yükünü daha ağırlaştıracağı ve kredinin geriye ödenmesini güçleştireceği gerekçesiyle reddedilmiş; yönetim kurulu reddetmiş. Ne var ki, yedi ay sonra, yönetim kurulunun 20 Aralık 1984 tarihli kararı ile şirkete 841 milyon lira tarımsal sanayi kredisinin açılmasına karar verilmiş.

Aynı gruba bağlı Akfa Çay Anonim Şirketinin, Karaköy/İstanbul Şubesine müracaatı var; tarımsal sanayi kredisi talebinde bulunmuş; şube, görüş bildirmeden bu talebi genel müdürlüğe göndermiş. Yönetim kurulunun kararında, altı tesisin toplam 6 milyar 528 milyon lira orta vadeli krediye ihtiyacı olduğuna, projenin İş Bankası ile müştereken kredilendirilmesine, görüşmeler için genel müdürlüğün yetkili kılınmasına, yapılacak incelemeler sonucunda konunun tekrar görüşülmesine karar verilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda İstanbul İstihbarat Müdürlüğü, ortakların bakiye sermaye taahhütlerini öngörülen sürede yerine getirmelerinin mümkün olamayacağı, projenin özkaynak temini yönünden risk unsurları taşıdığı belirtilmiştir. Bu rapora rağmen yönetim kurulu, Akfa Şirketler Topluluğu üyesi Akfa Çay Anonim Şirketine toplam 3 milyar 81 milyon lira tarımsal sanayi kredisinin açılmasını kararlaştırmıştır.

Bu kredilerin âdeta zorla verdirilmesinde hangi kuvvetli güç etken olmuştur? Bu ülke bu kadar sahipsiz midir değerli arkadaşlarım?.. Yani biz, Meclis olarak, bankaların yaptıkları usulsüz işlemleri gündeme getirmezsek, bunları kontrol altında tutmazsak, gelecekte ne olacaktır?

Bakınız, bu grubun sadece iki şirketinin 31.12.1985 tarihi itibariyle faizli borçları 7 milyar 800 milyon liraya ulaşmış. Şimdi bu şirketleri kurtardığımızı farze-

delim; üreticilere de borçları var, vesaire, birtakım problemler oldu... Ondan sonra, bu hisseleri yine bu şirketlerin ortaklarına satarsak, kamu kaynaklarını, yeterince veremediğimiz için memurdan, işçiden, çiftçiden esirgediğimiz bazı kaynakları, yeniden iyi çalışmayan bu şirket ortaklarına devretmiş olmaz mıyız?

O nedenle diyorum ki, bu şirketlerin eski yöneticileri bu hisselerden satın alamasın. Takdir sizlerindir.

Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 7 nci maddesinin (a) fıkrasının üçüncü satırında yer alan «...1992 yılından itibaren» ibaresinin metinden çıkarılarak yerine «...bu kanunun yürürlüğe girişinden itibaren» ifadesinin konmasını arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney
İstanbul
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

Sayın Öney, bir açıklamanız olacak...

Buyurun Sayın Öney. (SHP sıralarından alkışlar)

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7 nci maddenin (a) fıkrası, batık şirketlerin hisse senetlerini sermayeye kalbederek alan bankaların, 1992 senesinden sonra geçecek 7 yıl içinde bu hisse senetlerini üçüncü şahıslara, yani halka satmasını öngörmektedir.

Şimdi 1987 senesinde bulunuyoruz. Bir defa, bu maddede yer alan, «1992'den itibaren 7 yıl» diye bir sürenin konmasının anlamını kestirmek çok güçtür. Denebilirdi ki, bu kanunun yürürlüğe girdiği 1987 yılından itibaren 12 yıl içinde... 1992'den sonraki 7 yıl, 5 yıl da bugünden eklerseniz, 12 yıl ediyor; 12 yıl içinde bankalar bunları halka intikal ettireceklerdir denebilirdi. «1992'den itibaren 7 yıl» diye bir ibare getirilmesinin anlamını şu sırada kestirmek imkânına sahip değiliz. Bu bir ayrıntı.

Değerli arkadaşlarım, 1992'den itibaren 7 yıl, (1999) yani 2000 yılında siz bu hisseleri ancak halka devretmiş olacaksınız. Getirmiş olduğunuz kanun tasarısının adı, «Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması.» Yani siz, bugün sınaî mülkiyetin belli ellerde toplanmış olmasının âdeta sakıncalarını görmüş bir iktidar gibi, bu sınaî mülkiyetin bir an önce tabana yaygınlaştırılmasının amacındasınız gibi bir ifade var.

Bunun doğru olduğunu kabul edelim. O zaman şu soruyu sormak lazım: Bankaların el koyacağı bu hisse senetlerini halka intikal ettirmek için neden, bu kanunun yürürlüğe girdikten itibaren 12 yıllık bir aranın geçmesini öngörmek durumunda hissediyorsunuz kendinizi?

Tabiî anlaşılabiliyor; batmış durumda olan şirketlerin biraz kendilerine gelmesi için ve hisse senetlerinin piyasada bir itibar kazanabilmesi için, aradan belli bir sürenin geçmesi lazımdır. Varsayım o ki, bankalar bu şirketlere elkoyduktan sonra, şirketler bir miktar kâra geçen ve üretim yapan verimli kurumlar haline dönüşebilecekler. Biz bunun böyle olacağına inanmıyoruz; ama diyelim ki, öyle. O zaman, hiç olmazsa bu kanun yürürlüğe girdikten itibaren 7 yıllık bir sürede, yani 1994 yılına kadar bu hisse senetlerinin halka intikal ettirilmesini sağlayalım; 1999'ları, 2000'leri bulmasın bu süre.

Bu önergeyi bu maksatla verdik. Tabiî önergenin kabul edilmeyeceği anlaşılıyor. O zaman şunu söylemek istiyorum : Şirketlerin, bankaların uhdesinde ta 2000 yılına kadar kalmaları, bankaların şirketleştirilmesi anlamı taşımaktadır. Bankalar esas bankacılık faaliyetlerinden giderek uzaklaşmışlardır; bu kanunla bankacılık faaliyetlerinden büsbütün uzaklaşacakları aşikârdır; şirket kurtarmaya yönelecekleri aşikârdır.

Geçen hafta, basın organlarımızın bir tanesinde uzun listeler yayımlandı. Bugüne kadar batmış kredilerin esasında hangi bankalara karşı borç olduğunu, öncelik sırasına göre yayınlayan bir liste gördük. Bu listenin içinde en büyük alacaklı olan bankalar kamu bankalarıdır. O halde, siz bugün, iflas etmiş olan birtakım şirketleri kamu bankalarının uhdesine verme tasarısı getiriyorsunuz. Bu tasarının böyle olduğunu zaten daha önceki maddelerde de söyledik; ama ta 2000 yılına kadar bu şirketlerin hisse senetlerini bu bankaların uhdesinde tutmakla, kamu bankalarını şirketleştirme şeklinde bir politikanın öncüsü olmuş oluyorsunuz. Bu sakıncalıdır. Bir defa, bankaların asli faaliyetlerinden ayrılmalarına yol açacak bir uygulama olduğu için sakıncalıdır.

İkincisi; çok hayretle karşılıyoruz, Özal Hükümetinin Programına ve ekonomi politikasına uymayan bir şeydir; özel şirketleri kamu bankalarının denetimi-

ne, hatta sahipliğine vermek ve bunu ta 2000 yılına kadar devam ettirmek... Demek ki, bu ekonomi politikası tümüyle çökmüştür; şirketler, özel piyasa koşulları içinde özel şirket niteliklerini sürdüremez hale gelmişlerdir ve kamu bankalarının vesayeti altına girmek ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Siz bu önergeyi kabul etmeyerek, 2000 yılına kadar da bu biçimde devam ettirmeyi burada oylayacaksınız. Sizlere hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öney.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında, komisyon metnindeki 7 nci maddenin (b) fıkrasındaki «1998 yılı sonuna kadar» ibaresinin «1990 yılı sonuna kadar» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) ve arkadaşları.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diğer örneği dikkatlerinize sunmak istiyorum; Gaziantep'teki Beslen Anonim Şirketi ile ilgilidir.

22 Haziran 1979 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan, Ziraat Bankası Tarımsal Krediler Yönetmeliğinin 23/b maddesinde, «Ziraat Bankasına vadesi geçen veya kanunî takipte borcu bulunan çiftçilere yeniden kredi açılmaz» hükmü yer almıştır.

338 milyon lira vadesi geçmiş borcu bulunan şirkete, 778 milyon lira kredi kullandırılmıştır. Bu, banka mevzuatına aykırıdır, ayrıcalıklı işlemdir. Şirketin, Türk Lirasına dönüşen ve dönüştürülmesi gereken 2 milyar 181 milyon lira tutarındaki döviz kredilerine, ilk kullandırım tarihinden itibaren, normal Türk Lirası hazırlık kredisi kabul edilerek, ihracat kredisi faiz oranları uygulanmıştır; yani düşük faizli kredi kullandırılmıştır. Bu işlemde, Beslen Anonim Şirketi 187 milyon lira kazanmıştır, Ziraat Bankası, bu tutarda gelir kaybına uğramıştır; yani kamu bankası, kendi aleyhine olan bir hususu bu şirket lehine kabul etmiştir. Mevzuata ve yasalara aykırıdır. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Kaldı ki, işin başka bir yönü daha var. Bu bankanın 1985 yılı sonunda çeşitli firmalar üzerinde 91,5 milyar lira tutarında döviz kredisi vardır. Bu firmalara tanınmayan bir uygulama, neden sadece Beslen firmasına tanınmıştır, bu ayrıcalık neden yapılmıştır? Bu, Anayasamızdaki eşitlik ilkesine aykırı değil midir?

Bir ara, tekrar söz alayım mı, almayayım mı şeklinde tereddüt ettim; ama bakıyorum, söylesem tesiri yok, sussam gönül razı değil.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tasarının 7 nci maddesinin (b) fıkrasının ilk satırındaki «1998» tarihinin «1994» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney (İstanbul) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Sayın Öney, bir açıklamanız olacak mı?

Buyurun Sayın Öney. (SHP sıralarından alkışlar)

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 7 nci maddenin (b) fıkrası (a) fıkrasındaki işlemlerden farklı olarak, bu kanunla başlatılacak olan operasyonun içinde bulunmayan şirketlere ait bir fıkradır; yani bugüne kadar bazı bankalarımız, - malum, bildiğimiz üzere «İştirakler» diye bir işlemleri vardır - çeşitli şirketlerin hisse senetlerinden bir kısmına sahiptirler. Maddenin (b) fıkrası bu tür işlemleri içermektedir; yani bugüne kadar, herhangi bir şekilde, bir bankanın, bir şirketin hisse senetlerinden bir kısmına sahip olduğu durumu kapsamaktadır.

Maddenin (b) fıkrasında, bu şekilde bazı şirketlerin hisse senetlerini ele geçirmiş olan bankaların da, 1998 yılına kadar - yani aşağı yukarı (a) fıkrasındaki 1999 yılına kadar uzun bir süre içinde- bu hisse senetlerini üçüncü şahıslara satmaları öngörülüyor; «1998 yılına kadar bankalar, bu hisse senetlerini üçüncü şahıslara satsınlar» deniyor. Neden; kanun tasarısının başlığında getirilen amaç; yani sınaî mülkiyetin tabana yayılması.

Bu şirketler, birinci fıkrada öngörülen batık şirketlerden farklı şirketler olsa gerek; çünkü 7 nci maddenin birinci fıkrasında öngörülen şirketler bu kanun tasarısı kapsamına girer; yani ödemede güçlüğe düşmüş olan veya kamuoyunda, batık şirket diye bilinen şirketlerin hisseleriyle ilgiliydi. Şimdi sözünü ettiğimiz fıkrada adı geçen şirketler, bu batık ya da ödeme güçlüğü içine düşmüş şirketler değildir, olmaması lazım; çünkü bankalar, bugüne kadar bu tür şirketlerin hisse senetlerinden bir kısmına başka nedenlerle sahip olmuşlardır; sırf o şirketler battıkları için ve bankaya olan borçlarını ödeyemedikleri için hisselerini satın almış değiller.

O halde, bu ikinci fıkraya giren normal şirketlerin bankalar elinde toplanmış bulunan hisse senetlerini, sınaî mülkiyeti tabana yaymak için halka satmayı öngörüyorsa tasarının bu fıkrası, o zaman bu, süratle yapılsın, niçin 1998 yılına kadar bekleniyor? Bu kadar beklemeye gerek yok.

Birinci fıkradaki şirketlerin hisse senetlerini halka satarken biraz daha uzun süre beklemek belki anlamlı karşılanabilir. Çünkü onlar batmış şirketlerdir ve yeniden ihya olmaları için, yeniden verimli bir hale gelmeleri için, - eğer gelebileceklerse - bankaların bunları bir miktar uzunca bir süre vesayet altında tutması ve yardımcı olması belki gerekli olabilir; ama şimdi sözünü ettiğimiz şirketler batmış olan şirketler de değil. Bankalar, belli nedenlerle ve belli zamanlarda bu şirketlerin hisse senetlerini almışlar. Şimdi tasarı, sınaî mülkiyeti tabana yaymak amacıyla bütün bunların halka devrini öngörüyor.

O halde, 1998 yılına kadar beklemeye gerek yoktur. Tasarının yürürlüğe girmesinden itibaren, aşağı yukarı yedi yıllık bir dönem de, 1994 yılına kadar bu hisse senetleri üçüncü şahıslara satılma işleminden geçsin ve bu olay bu biçimde daha kısa bir sürede bitsin diyoruz.

Önergemizi bu amaçla verdik. Yüce kurulun takdirlerine sunuyoruz efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öney.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, 101 kişi var mı?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, rette de 101 kişi olması gerekir, lütfen...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, bu hususa dikkat edilmektedir.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Eksik olmayın.

BAŞKAN — Diğer önergeyi işleme koyuyorum:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 7 nci maddenin (c) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) ve arkadaşları

c) Bu Kanunun 5 inci maddesinin (k) fıkrası uyarınca, şirket hisse senetlerinin iki yıl içinde en az yüzde 80'inin nama yazılı hale getirilmesi ve borsaya kote edilmesi için, bu işlemler sırasında şirketin kârlılığı aranmaz.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahibi Sayın Türkân Arıkan; buyurun.

MEHMET ALİ DOĞUŞLU (Bingöl) — Artık siz de anlıyorsunuz da gülüyorsunuz değil mi?

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Vallahi sizin halinize gülüyorum.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Arıkan devam edin.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önergeyi vermekteki amacımız, kanunun ismine uygun bir uygulamayı gerçekleştirmek. Hisse senetlerini halka açmak istemiyor muyuz? İstiyoruz. Şu halde, belli miktarda hisse paylarının büyük ölçüde halkın elinde olması yarar sağlayabilir. Başka şekilde, yüz kişinin elindeki, ikiyüz kişinin elindeki hisse senetleri ile, şirketler halka açılmış sayılmaz. Bu nedenle önergeyi verdik.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, ben 101'i sayamıyorum, özür dilerim.

BAŞKAN — Karar yetersayısı tespit edilememiştir; oylama yenilenecektir.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, bir diğer önergeyi okutup, işleme koyuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesi birçok fıkralardan mürekkep olduğundan, İçtüzüğün 84 üncü maddesi gereğince her fıkranın ayrı ayrı oylanmasını arz ve teklif ederiz.

Cahit Tutum
Balıkesir
ve arkadaşları

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, bu önergedeki konu üzerinde daha önce de tartışma ve itirazlar olmuştu. İtirazların da dayanağı, 84 üncü maddedeki, «... ayrı ayrı oya konmaları onbeş üye tarafından yazılı olarak teklif olunmuşsa gereği yapılır» ibaresinin, gereği Başkanlıkça mı, yoksa Genel Kurulca oylanarak mı yapılacağı hususu tartışma konusu olmuştu. Bu konuyu bizzat inceleme gereği duydum; bu konuda, Genel Kurula kısaca bilgi vermek istiyorum:

Sayın milletvekilleri, bu husus daha öncelerde de yine itiraz ve tartışma konusu olmuş, 7.7.1970 günlü 121 inci Birleşim, Birinci Oturumda, bir sayın milletvekilinin müracaatı üzerine, Başkanlıkça şöyle açıklanmıştır: «Yani, 108 inci maddenin muhtevasından anladığım mana bu. 'Muktaza yapılır' demek, bir milletvekili böyle bir şey teklif ederse, bu behemahal tatbik edilir anlamına gelmez, bu yüce heyetin oylarıyla halledilir» denmiştir.

Yine daha sonra..

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, bunu bir milletvekili mi talep etmiş?

BAŞKAN — Sayın Bayezit, açıklayacağım efendim.

Bu daha önceki İçtüzükte geçmiş bir hüküm.

Daha sonra, 12.6.1985 gün, 112 nci Birleşim, Üçüncü Oturumda, yine aynı konuda gelen bir itiraz üzerine, Başkanlığın bildirisi şöyle: «Görüşülen bir madde birçok mesele veya fıkralardan mürekkep ise ve bunların ayrı ayrı oya konmaları onbeş üye tarafından yazılı olarak teklif olunmuşsa gereği yapılır denilmektedir. Adı geçen maddenin ikinci fıkrası, aynen, bundan evvelki uygulamaya koyduğumuz ve uyguladığımız İçtüzüğümüzün aynı fıkrası ile aynı deyimleri ve hükmü taşımaktadır. Ancak, orada teklif yerine muktaza edilmektedir. Adı geçen maddenin uygulanmasında bu fıkranın uygulanması, ancak Genel Kurulumuzun kararına bağlı olarak yürütülmektedir. Uygulama budur» denilmektedir.

Sayın milletvekilleri, yine tutanakları ve madde gerekçelerini ayrıca inceledim. Madde gerekçesini tekrar yüce Kurula sunuyorum: Madde gerekçesi 115; yani bizim 84 üncü maddenin gerekçesi...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim yenisini okuyun, eskisi bir milletvekilinin isteği üzerine açıklanmış.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 84 üncü maddenin gerekçesini okuyayım: «Bu madde de, fıkra ve bent tarifleri üzerinde mevcut tereddütleri kaldırmaktadır. Madde ayrıca, hukukun genel ilkelerinden olan bir maddenin bent, alt bent ve fıkralarının ayrı ayrı oylanması istendiği takdirde, bu istemin Genel Kurul kararı ile yerine getirilmesi lüzumunu hükme bağlamıştır.»

Tartışmalarda da başkaca bir hüküm ve açıklama yoktur. Bu onbeş üyenin imzasının neden gerektiği, son değişiklikle ortaya konmuştur. Nasıl ki 88 inci maddede, bir kanunun görüşülmesine başlandıktan sonra beş üye tarafından imzalanmadıkça önergenin işleme konulmayacağı biçiminde anlaşılmaktaysa, burada da, önergenin işleme konmasının koşulu olarak, onbeş üyenin imzası gerektiği, son değişiklikle ortaya konmuştur.

Bu bakımdan, uygulamada bir yanlışlık olmadığı düşüncesindeyiz ve aynı uygulamayı sürdürüyoruz.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, bu okuduklarınızın hiçbirinde usul tartışması yapıldığına dair bir şeyi görmüyoruz. Sayın Başkan, usul tartışması açınız. Eğer usul tartışmasını açarsanız, şu yorumların geçersiz olduğunu kanıtlayacağız.

BAŞKAN — Sayın Tutum, usul tartışması değil. Bu konuda usul hakkında söz istiyorsanız, görüşlerinizi almak istiyorum?..

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Evet.

BAŞKAN — Buyurun.

Lehte, aleyhte?..

İBRAHİM FEVZİ YAMAN (Isparta) — Ne usulü Sayın Başkan? Geçen oturumda bu zaten tatbik edildi.

BAŞKAN — 84 üncü maddedeki uygulamanın nasıl yapılacağı hususunda.

Buyurun Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkanım, aslında, tarafsız olması gereken başkanvekili eğer geçen oturumda bu fırsatı verseydi, en azından, neden onbeş imzalı bir önerge verildiğinde bunun gereği yerine getiriliri açıklama imkânı bulacaktık; ama tarafsızlığı çok farklı bir şekilde algılayan Başkanlık bu fırsatı vermedi. Aslında bu konuda bir usul tartışması açılsa çok daha iyi olur.

Ancak ben burada, Başkanın, usule uymaya davet formülünden yararlanarak bir konuyu dile getireceğim. O da şudur: İçtüzüğe baktığınızda bu tür, «Gereği yerine getirilir» ifadesine rastlamazsınız. Herhalde, hukuk yorumuna aşina olanlar eğer, çok fırsat düşmesine rağmen, İçtüzük hükümleri, maddeleri tedvin edilirken böyle, «Gereği yerine getirilir» dememişse, özel bir anlam, özel bir yaklaşımla anlamlandırma yapmak zaruretini kabul etmiş oluruz; ama İçtüzüğün 115 inci maddesindeki gibi, seçimlik olup olmadığı belli olmayan, ama mantığı bir seçimlik durumun söz konusu olduğunu gösteren ifadeler yer almışsa, iş değişir. O da şudur: Biz açık oylama istemini 15 imzayla istiyoruz ve diyoruz ki, açık oylama ad okunarak yapılsın. Bakıyorlar, 115 inci maddede üç türlü oylama var; İşaretle oylama, açık oylama, gizli oylama. Biz açık oylamayı istedik. Açık oylamanın da bir tek türü yok. Açık oylamanın türleri burada sayılmış; üç adet. Hangisinin uygun olacağını Genel Kurulun belirlemesi gerekir, diyor. Çünkü, duruma göre oylamanın biçimi değişir; kupalara atılma olur, ad okunarak olur, kupalar gezdirilerek olur. Binaenaleyh, bu durumda bu Meclis açıldığından beri Başkanlık Divanı sürekli bir şekilde, ad okunarak oylama istemişsek veya öyle bir istemde bulunmamış da sadece açık oylama istemişsek, oylamalardan hangisine başvurulacağını Genel Kurula danışmak suretiyle kararlaştırıyor.

Şimdi önemli noktaya geliyorum: Sayın Başkanvekilimiz, «Gereği yapılır demek, umumî hükümlere göre Genel Kurula başvurulur demektir» dediler; öyle yorumluyorlar. Şimdi ben sizlere 115 inci maddeden, işaretle oylamayla ilgili olarak bir şey okumak istiyorum : «İşaretle oylama üyelerin el kaldırması; tereddüt halinde ayağa kalkmaları ile olur.» Şimdi okuyacağım yerin altını çiziyorum : «Beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde...» burada duruyorum. Size göre (yani Sayın Başkanvekiline ve Divan da bugüne kadar yapılan uygulamaya göre) bu cümleden sonrası ise şöyle olması lazım : «Beş üye ayağa kalkarak teklif etmiş ise...» Neyi teklif ediyor?.. İşaretle yapılan oylamanın şu şekilde ayrılarak yapılması için; yani «evet» diyenler bu tarafa, «hayır» diyenler bu tarafa diye ayrılarak yapılması için teklifte bulunuyor. O zaman, oturumu idare eden Başkanın Genel Kurula danışması ve «Efendim, beş üye, salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmasını istiyorlar. Kabul edenler... Kabul etmeyenler...» demesi lazım; ama böyle demiyorsunuz, mümkün değil. Bakınız o zaman ne oluyor? Okuyorum : «Beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır.» İşte gereği budur; İçtüzük gayet sarih. Beş üye ayağa kalkıp, «Biz tereddüt ettik. «Evet» diyenler bu tarafa, «hayır» diyenler de bu tarafa bölünerek sayılsın» dedikleri zaman, artık takdir hakkı tanınmamış.

Şimdi, esas maddeye geliyorum. İçtüzüğün 84 üncü maddesi, «Görüşülen bir madde birçok mesele veya fıkralardan mürekkep ise ve bunların ayrı ayrı oya konmaları onbeş üye tarafından yazılı olarak teklif olunmuşsa...» diyor; cümle bu. Şimdi, belli ki, burada görüşülen bir madde, birçok mesele veya fıkradan oluşuyor. Bunda bir tereddüt yok. Şimdi buraya bütünen nedir? Onbeş milletvekili niye istiyor bunu? Diyor ki, «Bunlar ayrı ayrı meselelerdir, ayrı ayrı fıkralardan mürekkeptir; bunu oylarken, lütfen ayrı ayrı oylayınız.» Bakınız, oylamanın biçiminde bir değişiklik yok, yine işaret oyu; yani aslî unsur yerinde kalıyor. Burada fer'i olan nedir? Ayrı ayrı oya konmalarıdır. Nihayet oya konmadır; yani işaretle mi oylansın, açık mı oylansın, gizli mi oylansın kararı değildir. O, Genel Kurulun takdir yetkisindedir, 115 inci maddeye göre bunu kabul ediyor; yazmıyor ama, uygulama öyle. Ama burada öyle bir takdir hakkı yok. Tıpkı demin okuduğum gibi, 5 üye kalktığında, «Olumlu oylar, olumsuz oylar ayrılarak sayılsın ey Başkan» dediği zaman, Başkan derhal, «evet» diyecek; «5 üye teklif etti. Acaba bu usulü kabul edelim mi? Kabul edenler... Kabul etmeyenler...» demeyecek. Burada da «gereğini yerine getirmek» sözcüğü, bize göre; 84 üncü maddede tabiî bu ihtilaf daha evvel çıktığı için, şimdi yeni İçtüzükte buna bir kılıf hazırlanmaya çalışılmış, o bağlamaz; henüz kesinleşmemiş bir İçtüzüğün gerekçesi burada mehaz olarak ileri sürülemez. Dolayısıyla değerli üyeler; onbeş üye tarafından yazılı olarak teklif olunmuşsa, burada maddeler ayrı ayrı oylanacaktır, ama yine işaret oyuyladır. Yani, oylamanın biçimini be-

lirleme maksadıyla bir istem değildir o onbeş kişinin isteği, sadece ve sadece, bir madde eğer birden çok bentlerden, fıkralardan ve meselelerden oluşuyorsa, bu bir vakıaysa ve milletvekilinin bu konuda bir istemi var ise, bunun açıkça gereğini yerine getirmek gerekir. (ANAP sıralarından «Suiistimal ediliyor Sayın Başkan» sesleri)

Son bir söz söyleyerek bırakıyorum. Değerli arkadaşlar, burada lütfen milletvekili olarak kimliğinizi sıfırlamayınız; yani kendi kimliğiniz üzerine bir ambargo koydurtmayınız. Eğer onbeş üyeden oluşan milletvekilleri bir şey arzu etmişse ve bu hiçbir zaman Genel Kurulun karar vermesini gerektirir nitelikte bir şey değilse; yorum öyle yoruma elverişliyse, o şekilde yorumlamaya elverişliyse ve bu yolla milletvekilinin iradesine prim verildiği sonucu da çıkacak ise, tereddüt etmeden, kesinlikle buna «evet» demeniz lazım.

Bu nedenle, sayın üyeler, onbeş üyeden; aksi halde beş de diyebilirdi, üç de, diyebilirdi, bir kişi de diyebilirdi, önerge vermek için bir kişi de yeterli; onbeş dediğine göre, en azından onbeş milletvekilinin iradesiyle böyle bir işaret oylamasının gerekli olduğunu göstermektedir.

Saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Tutum.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Usul müzakeresi açmadım.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — O zaman tutumunuz hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Tutumum hakkında Sayın Tutum'a söz verdim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hayır efendim, Sayın Tutum'a tutumunuz hakkında değil, usul müzakeresiyle ilgili olarak söz verdiniz.

BAŞKAN — Değil efendim. Hangi konuda olduğunu söyleyin ben açıklama yapayım.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — 84 üncü maddenin tefsiriyle ilgili dayanağınız (Dahilî Nizamname) hakkında açıklama imkânı verin. Önemli bir konudur.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, bugün uygulanmıyor bu madde. Bu madde bizim yasama dönemimizde de uygulandı; ancak...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, iki defadır yanlış uygulanıyor, hepsine itiraz ettik.

BAŞKAN — Ancak, Başkanlığımız ayrıca incelemek gereğini duydu ve bugün bu bilgileri de, Yüksek Meclisin zamanlarını almak pahasına açıklamak gereğini duydum.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, hepsine itiraz ettik efendim.

BAŞKAN — O bakımdan, Sayın Tutum açıklamıştır.

Ayrıca, tutumumda bir eksiklik yoktur. Yeni bir uygulama yapmıyorum. Bizim dönemimizde de oldu, geçen birleşimde de oldu.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hayır efendim, itiraz etmeseydik, bundan önceki uygulamalara itiraz etmeseydik haklıydınız; teamül gerçekleşmemiştir.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, ben tekrar...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, müsaade buyurun, hata nerededir açıklayayım. Önemli olan, mühim bir usul meselesidir.

BAŞKAN — Yoktur Sayın Bayezit.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Vardal, buyurun.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, şimdi siz usul tartışması açmadınız mı?

BAŞKAN — Açmadım.

İSA VARDAL (Zonguldak) — O zaman, sizin şu açıklamanız var ya -konuyla ilgili bir açıklamanız var- sizin bu açıklamanızı kürsüde nasıl tartışacağız?

BAŞKAN — Sayın Vardal, geçen Genel Kurulu yöneten Sayın Başkan, gerekçesini açıklama fırsatı bulamadı; yani geçen uygulamasında gerekçesini açıklayamamıştı. Ancak, bu konuda Başkanlığın görüşünü bildirebilmek için, tarafımdan tekrar tutanaklar da incelenmiştir ve yüce Genel Kurula kısa bir bilgi vermek gereği duyulmuştur. Başkaca bir usul müzakeresi açmadım; çünkü...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Geçmiş uygulamaya itiraz ettim Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, ilk defa uygulanmıyor bu konu.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, bizim zamanımızda yapılan uygulamaya itiraz ettik; bizi bağlamaz. (ANAP sıralarından gürültüler)

PERTEV AŞÇIOĞLU (Zonguldak) — Her şeye itiraz edilebilir.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen... (Gürültüler)

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Şu gürültülere meydan vermeyin Sayın Başkanım.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sizin şu açıklamanız karşısında bir soru sormak hakkı yok mu Sayın Başkan?.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen... Sayın Bayezit, Sayın Vardal lütfen...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, açıklayacağız, hakkımız bu bizim.

BAŞKAN — Neyi açıklayacaksınız Sayın Bayezit?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, usulî müzakere açtınız.

BAŞKAN — Usulî müzakere açmadım.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Açmadınızsa, bu sözü vermekle hata işlediniz; o tutumunuz için söz istiyorum. İçtüzüğe aykırı davrandınız. (ANAP sıralarından gürültüler)

PERTEV AŞÇIOĞLU (Zonguldak) — Otursunlar yerlerine Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Tutum, tutumum hakkında söz istedi ve bu konuda...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Tutumunuz hakkında istemedi.

BAŞKAN — Evet, tutumum hakkında söz istedi.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — «Tutumunuz» demedi, özellikle dikkat ettim, «Usulî müzakere» dedi.

BAŞKAN — Değil, tutumumuz hakkında Sayın Tutum'a söz verdik. (ANAP sıralarından gürültüler) Lütfen sayın milletvekilleri...

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, bir soru sormak istiyorum; bir açıklama yaptınız.

BAŞKAN — Başkanlıktan bu yönde soru sorma yöntemi yoktur.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Bir açıklama yaptınız. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Yanlış bir teamüle alet oluyorsunuz; yanlıştır.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, demin de belirlediğim gibi, madde gerekçesi nasıl yapılacağını açıklamıştır; tutanaklarda başkaca da bir açıklama yoktur. 1973 İçtüzük tadilinde, Meclisi daha hızlı çalıştırabilmek için bazı kayıtlar gelmiştir. Daha önce, nasıl verileceği belirlenmeyen önergenin biçimi de, onbeş üye tarafından bir önerge ile son değişiklikle verilmiştir. Ancak, yine aynı gerekçe altında, «Genel Kurulun oyuna sunulur» demek suretiyle verilmiştir.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, Genel Kurul karar verecekse, onbeş imza ile bir imzanın bir farkı olur mu? Genel Kurul karar verecekse ne farkı var?...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, bu yasama dönemindeki uygulamanın tarafımızdan da devamı doğru görülmüştür.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, hepsine itiraz ettik.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — «Teamül» denecek; yarın şu uygulama «temaül» diye karşımıza çıkacak... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden açıklama yapmak isteyen var mı?

Buyurun Sayın Bayezit.

PERTEV AŞÇIOĞLU (Zonguldak) — Önerge sahibi mi efendim?

BAŞKAN — Evet, Sayın Bayezit önerge sahibidir efendim.

Önerge sahibi olarak, buyurun Sayın Bayezit.

PERTEV AŞÇIOĞLU (Zonguldak) — O zaman önerge üzerinde konuşsun.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Beyefendi ne söyleyeceğimi kelime kelime sufle edin de tekrar edeyim, olur mu efendim? Ne söyleyeceğimi kelime kelime sufle edin, tekrar edeyim...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen karşılıklı konuşmayalım efendim.

Devam edin Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 17 nci dönem Meclisinin bir kaderi var, 84 rakamı ile uğraşmak... Anayasanın 84 üncü maddesi, iktidarın görüşüne göre, ya buzdolabında veyahut da bir partinin üzerinde baskı unsuru.

Yine İçtüzüğün... (ANAP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM FEVZİ YAMAN (Isparta) — Demagoji yapıyorsun.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Yine İçtüzüğün 84 üncü maddesi...

BAŞKAN — Lütfen, sayın milletvekilleri...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — İktidarın görüşüne göre ve Başkanlık Divanının da hiçbir zaman tasvip etmediğim; ama nitelendirmek istemediğim tavrına göre, yine iktidarın lehinde bir neticeye varılıyor.

Arkadaşlarım, önce mantık silsilesi içerisinde, mantık çerçevesinde konuyu değerlendirmek gerekir.

MUSTAFA KEMAL TOĞAY (Isparta) — Yalnız sende var mantık!...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Dahili Nizamnamede, bir milletvekilinin talebi üzerine oylama yapılıyor; bu gayet doğaldır. Bir milletvekilinin talebi, otomatik bir şekilde, yüce Genel Kurulu bağlamaz, bağlamamalıdır; ama niçin bir baraj getirilmiş; yeni İçtüzüğümüzün 84 üncü maddesi niçin bir baraj getirmiş?..

BAŞKAN — Sayın Bayezit, önergeniz hakkında lütfen...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Önergemiz hakkında efendim. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Arkadaşlar, biliyorsunuz ben konuşurum; ne yaparsanız yapın, konuşurum. (ANAP sıralarından gürültüler)

KADİR DEMİR (Konya) — Hatip böyle konuşamaz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Bayezit...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Bana yalnız Başkan müdahale eder.

MÜMTAZ ÖZKÖK (Sakarya) — Sen de herkese müdahale edersin.

BAŞKAN — Sayın Bayezit... (Gürültüler)

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Evet, konuşurum; her şekilde konuşurum. Ona göre... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Bayezit...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Bana yalnız Başkan müdahale eder, hiçbirinizin hakkı değildir o.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Bayezit... (ANAP sıralarından «Bu şekilde konuşamazsın» sesleri)

Sayın milletvekileri, lütfen...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Konuşuyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyelim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Önergemizi izah ediyorum efendim; konuşuyorum.

BAŞKAN — Evet.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Teselsülü kaybettiriyorlar Sayın Başkanım.

Niçin bir baraj getirmiş, niçin onbeş kişi demiş?..

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Sayın Başkan, bunların ne alakası var? (Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın sıra kapağına vurması)

BAŞKAN — Sayın Bayezit, Sayın Bayezit, önergeniz...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Sayın Bakan, lütfen biraz bakanlığınızı bilin, lütfen... (ANAP sıralarından gürültüler, SHP sıralarından «Bravo» sesleri)

BAŞKAN — Sayın Bayezit, Sayın Bayezit...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Niçin bir baraj getirmiş?...

BAŞKAN — Sayın Bayezit, Sayın Bayezit, bir dakika...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Açıklıyorum Sayın Başkanım. Niçin istedik?...

BAŞKAN — Sayın Bayezit, bir dakika, lütfen...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Önce Sayın Bakana ihtar edin.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, konuşan bir sayın milletvekilinin sözü ancak Başkan tarafından, İçtüzüğe uymak ve konuya davet etmek için kesilebilir.

Sayın Bayezit, bu konuda, tekrar rica ediyorum, lütfen önerge üzerinde konuşun.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Tabiî efendim. Sayın Başkan, ikazınıza teşekkür ederim; İçtüzüğün bu doğal kuralını hatırlattınız, inşallah uygulanır efendim.

BAŞKAN — Arkadaşlarıma hatırlattım.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Efendim, istedik ve «Bu madde fıkralardan oluşmuştur» dedik. Bunun, tabiî, karşısına çıkan, itiraz eden yok. «Birbirinden bağımsız fıkralar var. Bu bağımsız fıkralar ayrı, ayrı oylanmalıdır» dedik. Niçin oylanmalıdır? Çünkü, belki bir tanesine, oy sahibi olan iktidar grubundaki bazı arkadaşlarımız oy vermeyebilirler. Mümkün müdür, değil midir, münakaşa edilmez. Mümkün olmayabilir; ama, belki bir ihtimal dahilinde diyoruz.

O halde, arkadaşlarımızın iradesini daha sağlıklı açıklayabilmelerine imkân vermek bakımından, ki, İçtüzük de bu imkânı veriyor arkadaşlar. Niçin veriyor? «Onbeş kişinin yazılı başvurusu» diyor, iki şeyle bağlıyor; onbeş sayısıyla bağlıyor ve «yazılı başvuru» diye bağlıyor; iki tane baraj koymuş. Niçin koymuş? Bu talep edildiği zaman gereği bu şekilde yerine getirilsin ki, bunun fıkralarından bir tanesine karşı olan, kabul etmeyen şahıslar, oylarını daha huzur içinde kullanabilsinler...

Bakın bir hata daha yapılıyor yüksek Mecliste, kaç defa söyledik bunu : Sıkıyönetim uygulatıyorsunuz. Başbakanlık tezkeresiyle getiriyorsunuz, diyorsunuz ki, sıkıyönetimin falan falan illerden kaldırılması...

BAŞKAN — Sayın Bayezit...

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Efendim, ben önergemi izah ediyorum; niçin fıkra fıkra oylanması...

BAŞKAN — Evet, buyurun.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Sıkıyönetimin kaldırılması, dört aylık süre içerisinde bu Meclisin yetkisindedir tabiî, Meclis, bir ay geçer kaldırır; ama dört ay bitmiş, sıkıyönetime Meclisin verdiği yetkinin sonu gelmiş; tekrar, dört aydan sonra «kaldırın» diye bu Meclis karar veremez. Eğer bunu fıkra fıkra oylatsanız, sıkıyönetimi uzatmak istediğiniz şeklindeki karara bazı milletvekilleri oy veremeyecek; ama «kaldırılsın» şeklindeki yanlış teklifinize bazı milletvekilleri oy verecek. Bir arada oylatıyorsunuz, parmağımızı biz redde kaldırıyoruz; ama o reddin içinde kabul de oluyor. Bu mantıksızlık arkadaşlar.

İşte, bunu da fıkra fıkra oylarsanız, bu şekilde, izah ettiğim gibi, belki bazılarını kabul etmeyen sayın milletvekillerinin serbest iradesinin tezahürüne imkân bırakırsınız.

Takdir yüce heyetindir, saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bayezit.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler...

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, maddenin ayrı ayrı oylanması değil mi?

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutmadan önce, 8 inci maddenin, 14 üncü maddeden sonra görüşülmesini isteyen bir önege var, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı kanun tasarısının, usul yönünden, 8 inci maddesinin 14 üncü maddeden sonra müzakeresi ve düzeltilmesi için komisyona iadesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Nuri Üzel	Türkân Turgut Arıkan
Eskişehir	Edirne
Vural Arıkan	Kemal Gökçora
İzmir	Bursa
Günseli Özkaya	
İstanbul	

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden bir açıklama yapmak isteyen var mı? Buyurun Sayın Üzel

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tasarının özüne dokunan bir görüş sarf etmeyeceğim. Sadece, kanun sistematiği ve yapılması bakımından uyulması lazımgelen usule burada bir defa daha değinmek istiyorum.

Böyle bir konu, 5 inci maddenin ki, 15 fıkradan ibaret olan 5 inci maddenin - (a) fıkrası içerisinde de geçmiş idi ve o zaman, henüz müzakere edilmemiş olan 7 nci maddeye atıf yapılmak suretiyle geçiştirilmiş idi. Şimdi bu 7 nci maddenin kabulü suretiyle 5 inci madde artık tarsin edilmiş oldu.

8 inci maddeye gelince: Bu 8 inci madde devamlı ve kalıcı maddelerdendir. 8 inci madde içerisinde kabul edilmiş olan 2,5 ve 7 nci maddelere atıf yapılmıştır; ama kabul edilmemiş olan bir 14 üncü maddeyede atıf yapılmaktadır; 14 üncü maddedeki, «5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 3239 sayılı Kanunla değişik geçici 10 uncu maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiş ve bu maddeye bir fıkra eklenmiştir» şeklindeki ibareye atıftır. Yani, kalıcı bir maddeyle, daha henüz görüşülmesi yapılmayan bir maddeye atıf yapılırken, o madde de aynı zamanda geçici bir maddedir.

Kaldı ki, 8 inci madde ile getirilen vergi istisnası; birinci fıkrada harçlardan, Damga Vergisinden, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden müstesna olarak getirilmekte; ancak, ikinci fıkrada, yine 14 üncü maddeye atıf yapılırken, Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 10 uncu maddesine göre yapılacak işlemleri ortaya koymaktadır.

Kaldı ki, bu ikinci fıkra, 8 inci madde ile öngörülen istisnanın içinde de değildir ve 14 üncü maddede belirtilen geçici 10 uncu maddenin getirdikleri hususlar da istisna hükümleri değildir. Dolayısıyla, geçici 10 uncu maddenin değiştirilmesi şekliyle gösterilen fıkranın 14 üncü maddede yer alması doğrudur da, 8 inci maddede belirtilen ikinci fıkranın 14 üncü maddeye atıf yapan fıkrası yerini bulma-

mıştır. Bu ikinci fıkranın, aslında 14 üncü maddeye geçmesi lazımdır.

Bu itibarla, 14 üncü madde henüz müzakere edilmediği için, 14 üncü maddeye burada atıf yapılması uygun değildir; kanun tekniği sistematiği bakımından uygun değildir.

Şimdi, bunu şu şekilde kabul edebiliriz; yani müzakereyi devam ettirelim diye: 8 inci maddenin ikinci fıkrasını buradan çıkarırız, olduğu gibi üçüncü fıkra da geçer; ancak, 14 üncü maddeye geldiğimizde, bu çıkardığımız fıkrayı olduğu gibi 14 üncü maddenin altına, «Geçici 10 uncu maddeye ilave ediyoruz» diye ekleyebiliriz. Bu, sistematiğe uygundur. Çünkü, 14 üncü maddeye yaptığımız atıf, 14 üncü maddenin müzakeresi sırasında nazara alınacaktır. Dolayısıyla birinci satırdaki «14 üncü madde» rakamını da buradan çıkarırız, o zaman kanun, sistematik bir halde ve doğru bir kanun tekniği ile ortaya çıkar.

Sayın Maliye Bakanı burada sabahleyin bir söz söyledi; «Maddeleri birbirine karıştırmak hevesinden vazgeçelim» dedi. Buyursun; şimdi bu maddeleri birbirine karıştırmak hevesinden vazgeçelim.

Saygılar sunarım. (Bağımsızlar ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Üzel.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 8 inci maddeyi okutuyorum :

Vergi istisnası

MADDE 8. — Bu Kanunun 2, 5, 7 ve 14 üncü maddelerinin uygulanması ile ilgili olarak, yapılacak işlemler harçtan, düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, bankaların bu Kanunun uygulanması dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır.

Şu kadar ki, bu Kanunun 14 üncü maddesiyle değiştirilen Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 10 uncu maddesine göre kazancın tamamının, öngörülen sürede ödenmiş sermayeye dönüştürülmemesi halinde, ödenmemiş sermaye dolayısıyla tahsil edilmesi gereken vergi ve harçlar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre satıcıdan tahsil edilir. Bu miktar, satış tarihinde alıcı ve satıcının ödemesi gerektiği halde, bu Kanun uyarınca tahsilden vazgeçilen vergi ve harçlardan, ödenmiş sermayeye isabet eden vergi ve harçlar indirildikten sonra hesaplanır. Tahsil edilecek vergi ve harçların vadesi, satış tarihi itibariyle tespit edilen vadedir.

Bu Kanunun 5 inci maddesinin uygulanması ile ilgili olarak, bankaların borçlu anonim şirket ile düzenlediği protokol tarihine kadar tahakkuk etmemiş faiz alacaklarının tahakkuk ettirilip, borçlu anonim şirket sermayesine dönüştürülmesi halinde, bu faizler Kurumlar Vergisinden istisna edilir ve Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz. Şu kadar ki, bu istisnanın uygulanabilmesi için tahakkuk etmemiş faiz alacaklarından önce, ilgili bankanın anapara alacağının ve tahakkuk etmiş faiz alacağının tamamının 5 inci maddede öngörülen esaslara göre borçlu anonim şirket sermayesine dönüştürülmesi ve silinmesi zorunludur.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Başkanlığımızdaki kayıtlara göre; Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Ayhan Fırat söz istemişlerdir.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu, buyurun efendim.

DSP GRUBU ADINA YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Maliye Bakanımız bundan evvelki söylevlerinde, herhangi bir vergi alma yoluyla, Hazinenin yardımıyla, herhangi bir şirketi kurtarma düşüncemiz yoktur diye buyurmuşlardı.

Bundan evvelki maddelerde, tamamen kendi görüşlerini tekzip ediyordu; ama, o maddeler kanunun ruhunu teşkil ettiği için işi karıştırmadık. Şimdi bu madde tamamen; 5 inci ve 7 nci maddedeki hususlar tahakkuk ettiği takdirde, o şartlar yerine geldiği takdirde ve maddedeki bazı şartlar dahilinde, Damga Resmî Kanunundan, Harçlar Kanunundan, Gelir Vergisi Kanunundan ve Kurumlar Vergisi Kanunundan dolayı kesilen vergilerden muafiyeti derpiş etmektedir; yani muafiyeti öngörmektedir. Demek ki, söyledikleri gibi değil, Hazineden istifade etmek konusu, bu maddeye tamamen hâkimdir.

Bunun niçin yapıyorlar? Bunu yapmaktaki sebepleri; para birikimine ve bir derecede sermaye piyasasının teşkiline çalışmak, teşvik etmek istemeleridir. Bizim kanaatimizce, bu yoldan böyle para birikimiyle, bu yoldan, sermaye piyasasının bu kanunun gösterdiği yollardan teşvikiyle, herhangi bir netice alamazlar. Bu gayretlerinin beyhude olduğunu burada açıklamak istiyorum. Her zaman söylüyorum, şimdi yine söyleyeceğim, ancak söyleyeceğim noktaya gelmeden evvel, eğer derlerse ki, hangi maddelerdir onlar, o maddeler çok uzun. Hepisini tetkik etmişimdir. Arzu eder-

lerse, söyle, izah et derlerse, hepsi var, izah ederim. Yani, meseleyi tetkik etmeden huzurunuza gelmiş değilimdir.

8 inci maddenin atıfları var. 14 üncü madde var. 14 üncü maddenin içinde başka maddeler var. Hepsi var. Ancak, arzu ederlerse veya heyetinizden herhangi bir arkadaş arzu ederse izahına geçerim; fakat faydası yoktur. Esas nokta şuradadır; iddiam şudur: Her zaman, burada, hükümetin veya iktidarın veya hepimizin gayret gösterdiği, göz önünde bulundurduğu bir dargelirliler sınıfı vardır. Memurlar, işçiler, dar gelirli çiftçiler, dullar, yetimler ve emekliler. Mesele bunları kurtarmaktır, hükümetin de gayreti bunun üzerinde yoğunlaşmaktadır; ama her nedense söz olarak yoğunlaşmakta, fakat fiiliyat olarak, daima zenginlerin menfaatları uğruna çalıştıklarını görmekteyiz.

Bunu böyle hulasa ettikten sonra, şunu arz etmek isterim: Takip ettikleri bu Amerikan modeli ekonomi ile, gökten altın yağdırsanız, yağan bu altınların bir tanesi işçinin, emekçinin, memurun, dulun, fakir çiftçinin cebine inmez; bu altınların tamamını, kurtarılmak istenen şirketler çuvallar. Yani, gökten altın yağsa, hiç kimseye bir şey bırakmazlar. Çünkü, sistem bunu icabettirir. Bir misal verdim, bir hipotez, bir benzetme yaptım. Para yağarsa, o sahanın etrafını zenginler çevirmiş olacağı için, içeri kimse giremez. Oraya sadece, şirket sahibi dediğimiz kimseler girebilir, fakirler giremez, işçiler giremez, memurlar giremez. Çünkü, hisse senedi alacak paraları yoktur. Şuradan bir memuru çağıralım, Mecliste çalışıyor, sokaktan geçen adamları çağıralım... Hisse senedi alacak... Adam hisse senedinin ne olduğunu bilmez. Hisse senedini satmak öyle kolay bir şey değildir. O, varlığa bağlıdır. Hatta içimizden dahi hisse senedi alabilecekler yoktur. Bu, dönüp dolaşıp hisse senedi bahanesiyle tekrar bankaların parasını almak, işe veriyorum diye harcamak, savurmak ve nihayet bankaların da iflasına sebep olmak yoludur, başka bir yol değildir.

Her zaman söylerim ve her defasında da tekrar ederim, kâğıt üzerindeki operasyonlarla bu memlekete hizmet etmek imkânı yoktur; esas hizmet üretimdedir. Üretim planını yapmadıkça hiçbir şeyde muvaffak olamazsınız. Hele, takip ettiğiniz bu Amerikan ekonomi politikası bizi, sizi, hepimizi bir gün hüsrana sevk edecektir.

Bundan sonra yine söyleyeceğim, bu maddenin alabileceği hacim bundan ibarettir. Orada da söyleyeceğim, yani bundan sonraki maddelerde, o ekonomiyi, o ekonomi paketini buraya getirdiniz, içini açtınız; yanlış şeyler doldurmuşlar, tercihiniz yanlış, yaptığınız şeyler yanlış, Onların hepsini, sırası geldikçe maddelerde arz edeceğim.

Saygılarımı arz ederim. (DSP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kazancıoğlu.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Ayhan Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, söygıdeğer milletvekilleri; 8 inci madde «Vergi İstisnası» başlığı altında yer almıştır ve bu madde, bu tasarının 5 inci ve 7 nci maddelerinde mevzubahis şirket kurtarma operasyonları yapıldığı zaman, işlemlerden alınan harçların alınmamasını öngörüyor.

İkincisi, düzenlenecek kâğıtların Damga Vergilerinden muaf olmasını öngörüyor.

Üçüncüsü de, bankaların lehlerine yapacakları parasal veya kâğıt üzerindeki hesaplarda, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden muafiyet getiriyor, Yani, nedir bunlar? Muafiyet getirdiği hususlarda alınacak olan bu meblâğlar nereye gidecekti? Devletin kasasına gidecekti.

Şimdi, ben arz ediyorum size: Bütçemiz belli, 11 trilyon; bütçenin açığı da belli, 1,5 trilyon; bugünden belli. Siz, devamlı surette Devlet bütçesinden alıyorsunuz, devlete fedakârlık yaptırıyorsunuz; ama, bunları hep belli sanayicilerin cebine aktarmaya çalışıyorsunuz; işte burası yanlış. Bugün ülkede 2 milyon işçi var. 2 milyon işçi güç şartlar altında. Okuyorsunuz; grevlerle burun buruna geliyoruz. Onlar için, devletin kesesinden çıkarıp da eğer, 50 - 100 milyar fedakârlıkta bulunalım deseniz, biz tümüyle sizi destekleyeceğiz. Bunu memurlar için söyleseniz, emekli, dul ve yetimler için söyleseniz biz sizi destekleyeceğiz.

Arkadaşlar, Anadolu'da 50 - 100 bin lira kredi alan çiftçiden 50 dönümlük tapu isteniyor. Bunlar ne güç şartlar altında geçiniyorlar, ne güç şartlar altında topraklarını ekiyorlar... Bunlara ufacık bir sübvansiyondan bahsetsek kıyamet kopuyor; ama nedense, belli şahıslara 2 trilyonu vermekten kaçınmıyorsunuz. Bir tanesini ismen tekrar söylüyorum; Erdoğan Demirören, Houston'da, Başbakanın yanındaki odayı geceliği 700 dolardan tutmuş, ona yakın

olmak için onbeş gündür orada yatıp kalkıyor. Kim bu? Batık şirket sahibi. Siz bunu kurtarmaya çalışıyorsunuz.

ÖMER FERRUH İLTER (İstanbul) — Beyefendi, zatürreeden yatıyor orada. Sen kendi kafandan konuşuyorsun.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Memleketinde yatsın.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

AYHAN FIRAT (Devamla) — Benim köylüm zatürree olduğu zaman, Amerika'ya mı gidiyor? Senin devletten verdiğin parayla gidiyor o oraya.

BAŞKAN — Sayın Fırat, lütfen Meclise hitap edin.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Bir şey daha söyleyeyim: Bu şahıs, bir senedir - soru önergesi de verdim - fakir fukaranın kullandığı tüpgaz var ya arkadaşlar, onu iki kilo noksan koyarak halka satıyor. ANAP'ın Adana Belediye Başkanı evindeki tüpü tarttırmış, o da aynı şeyi görmüştür.

Yüce Meclise getirdim; siz bunları kurtarmaya çalışıyorsunuz, bunlara veriyorsunuz. Zatürree ise, Türkiye'de tedavi olsun.

BAŞKAN — Sayın Fırat, Genel Kurula hitap ediniz.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Doğruyu söylediğimiz için bunlar işinize gelmiyor; zatürree imiş...

BAŞKAN — Sayın Fırat, Genel Kurula hitaben konuşun lütfen.

İLHAN AKÜZÜM (Kars) — Bağırma, niye bağırıyorsun?

AYHAN FIRAT (Devamla) — Hayır, bağırarak «zatürree» diyor da, onun için...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen karşılıklı konuşmayınız.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Benim vatandaşım zatürree olduğu zaman, tedavi olacak yatak bulamıyor Türkiye'de.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Sayın Başkan, bağırmadan söylesin.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

AYHAN FIRAT (Devamla) — Siz kime ne hizmeti verebilirsiniz arkadaşlar, soruyorum size? Sağlık Bakanlığı Bütçesi 258 milyar; bütçenin yüzde 2,5'i siz bu 50 milyon vatandaşa ne hizmet verebilirsiniz? Sağlık hizmetlerine vermiyorsunuz da, götürüp...

ABDULLAH ALTINTAŞ (Afyon) — Var da mı vermiyor?

AYHAN FIRAT (Devamla) — Buraya nasıl veriyorsunuz? Bakın şimdi, var mı yok mu onu ispat ediyorum. Sizin bir genel müdürünüzün ağzından var mı yok mu, ispat edeceğim: «Ekonomik kurallar çerçevesinde verimli olmayan şirketlerin kurtarılması uygulamasına karşıyım. Verimli olmayan şirketler batmalıdır. Bankaların, durumu, düzenlenecek şirketlere ortak olmasını da sakıncalı buluyorum.» Türkiye'de, iflas eden şirketi batıran kişilerin cezalandırılmasıyla ilgili yasal düzenlemelerin yetersiz olduğunu belirten kişi - ismini de vermiyorum - Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte olan Şirket Kurtarma Yasası konusunda şu görüşlere yer verdi: «Ekonomiye katkı sağlayabilecek işletmelerin durumlarının düzenlenmesi genel olarak doğrudur; ancak, sahip ve yöneticileri tarafından iyi idare edilmemiş ve kurtarılmaları ülke ekonomisine yarar getirmeyecek şirketler batırılmalıdır batmalıdır. Bankaların bu durumdaki şirketlere iştiraki hiç akıl kârı değildir. Bunu bir genel müdür söylüyor - Şahsî sorumluluğun az olması yüzünden, bankacılar ve işadamları çok rahat hareket ediyorlar. Borçlu firma sahipleri mal beyanında bulunmalıdır. - Bakın o da biliyor parasını kimlerin kaçırdığını - İyi niyet göstermeyen işadamlarının sosyal ve ekonomik statüleri geri alınmalıdır. Bir şirket batıran adam, aynı alanda iş yapmamalı, bir banka batıran adam da yeni bir banka alamamalıdır.» Yalan mı dedikleri; ama size kabul ettiremiyoruz.

«Bizim 3 temel kuralımız vardır.» Birincisi; devletin, milletin parasını firmalardan söke söke geri almak.» Bakın, bunu genel müdür söylüyor. Ben ikinci ve üçüncü kuralı okumuyorum. «Hatır kredisi yok. Kamu bankalarının genellikle hatır kredileri yüzünden zorlandığı açıktır» diyor; açıkça söylüyor, kendisi de genel müdür, «Hatır kredisinden bu hale geldi» diyor. «Kendi bankasında bu tür kredilerin tamamen durdurulduğunu» söylüyor. «Biz kamu kaynaklarını ve vatandaşın tasarruflarını riskli alanlardan kurtarmaya çalışıyoruz, görevimiz süresince hiç kimseye beş kuruşluk hatır kredisi açmadık» diyor. Kendisi göreve yeni geldi, onun için söylüyorum.

«Bundan rahatsız olanlar var - bakın onu da söylüyorum, bunu böyle yaptım; ama rahatsız olanlar var - bu tutumumuzu ve başarımızı etkisiz kılmak isteyenler var; ancak prensiplerimizden taviz vermeyeceğiz» diyor.

Konuşmasının son kısmını okuyorum: «Bankayı malî açıdan sarsan batık kredilerin tahsili için yü-

rüttükleri çabaların sonuç vermeye başladığını, bu alanda stratejilerinin, mahkemeye gitmeden parayı kurtarma» olduğunu vurgulayan genel müdür, «Şubat ayı itibariyle takipte olan alacaklarımızın 32 milyar lirasını sonuçlandırdık; haziran ayına kadar da 80 milyar lirayı geri döndüreceğimizi zannediyoruz» diyor. Siz ona da müsaade etmiyorsunuz. «Hazirana kadar 80 milyar lirayı geri alacağım» diyor, bu yasa çıkınca, ona da müsaade etmeyeceksiniz.

Bu bankanın batık parası da 160 milyar lira civarında. Ne zaman oldu? Onu da söyleyeyim. 1981'de batık parası 657 milyon lira. Açın, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun kitabına bakın. Sizin döneminizde, yani 1984'te 32 milyar lira, 1985'te 68 milyar lira, - katlanarak gidiyor - 1986'da, eminim ki 130 - 140 milyar lira. Sizin döneminizde bu hale geliyor. İşte, açıkça söylüyor, «Hatır için verilen paralardır» diyor.

20 milyon liralık yeri 2 milyar liraya ipotek edersen, bu paranın dönüşüne imkân var mı arkadaşım? Siz bu suçluların peşine katiyen gitmiyorsunuz. Suçluları cezalandırın, sizin yanınızda olalım; ama siz onları bir kalemde temize çıkarıyorsunuz, arkanıza alıyorsunuz, batık şirketleri kurtarıyorsunuz. Gelin üç tane genel müdürü, gelin beş tane - bu krediyi veren - eksperi mahkemeye verin; tüyü bitmemiş yetim hakkı yiyenlerin burnundan getirin, tümüyle yanınızda olalım.

Hepinize saygılar sunarım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Fırat.

Şahsı adına, Sayın Türkân Arıkan, buyurun efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maddenin her fıkrası üzerindeki görüşlerimi Yüce Meclise sunmak istiyorum.

Birinci fıkrada yeni bir muafiyet getiriliyor. Hepsi, Damga Vergisinden, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden müstesna oluyor. Aslında bunu kademelendirmek mümkün olabilir. Tamamen istisna edilmek yerine, belki taksitlendirme yapılabilir. Bu uygulamayla hem kamu kaynağı, hem de şirketler dengeli bir şekilde yerine oturtulabilir.

İkinci fıkraya geliyorum: Maddenin ikinci fıkrası, biraz önceki önergeye göre, 14 üncü maddeyle ilgili; maddede de yazıyor. 14 üncü maddeyi inceliyoruz. Eski durumuna bakıyoruz. Eski durumunda aynen şöyle: «Tam mükellefiyete tabi kurumların iştirak hisselerinin veya gayrimenkullerinin 1984 yılında satışından doğan kazançların tamamının, 1985 ve 1986 yılında satışından doğan kazançların yüzde 80'inin, 1987 yılında satışından doğan kazançların yüzde 70'inin ve 1988 yılında satışından doğan kazançların yüzde 60'ının kurum sermayesine ilave edilmesi şartıyla, sermayeye eklenen bu kazançlar Kurumlar Vergisinden müstesnadır.» Halbuki şimdiki 14 üncü maddede - ileride göreceğiz - bunların tamamı, süre de uzatılmak suretiyle müstesna hale getiriliyor. Yani, getirilmiş olan bu maddeyle, üç yıl içinde etkinlik sağlayamamışsınız. Peki, bu getirdiğinizle nasıl sağlayacaksınız? Demek ki, başka yasalarla, başka önlemlerle takviye etmeniz lazım. Sadece bir önlemle takviye ettiğiniz zaman sonuç alamıyorsunuz.

Hele hele üçüncü fıkraya baktığım zaman, gerçekten, Maliye Bakanlığımızın ne hale geldiğini görmekten dehşete düştüm. Bakınız, maddenin üçüncü fıkrasında ne diyor: «Bu kanunun 5 inci maddesinin uygulanmasıyla ilgili olarak, bankaların borçlu anonim şirket ile düzenlediği protokol tarihine kadar tahakkuk etmemiş faiz alacaklarının tahakkuk ettirilip...» Yani, Maliye Bakanlığı, bir yerde vergi kaçakçılığını takip etmekle görevli; ama bu maddeyle vergi kaçakçılığını kabul ettiğini benimsemiş oluyor. Ben bunu anlayamıyorum; Maliye ve Gümrük Bakanlığımızın felsefesi, kaçakçıları korumaya mı yöneliyor, bunun bir açıklığa kavuşması gerekiyor.

Önergelerimiz var, kabul ederseniz minettar oluruz.

Demin de arz ettiğim gibi, amacımız engellemek değil, lütfen yanlış anlamayın; amacımız, çıkarılacak olan bu yasanın hem şirketlere, hem bankalara, hem ekonomiye en yararlı olacak şekilde ve ileride başka hastalıklar getirmeyecek şekilde çıkarılmasını sağlamaktır.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Şahsı adına, Sayın Erol Ağagil, buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 8 inci madde üzerinde görüşlerimi bildirmeden önce, anlamakta güçlük çektiğim ikinci fıkradaki iki konu hakkında Sayın Bakanın - lütfederlerse - görüşlerini, daha doğrusu açıklamalarını almak istiyorum.

Birincisi; maddenin ikinci fıkrasında «... bu Kanunun 14 üncü maddesiyle değiştirilen» şeklinde bir ifade var ve cümle devam ediyor. 14 üncü maddeyle de, Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 10 uncu maddesini değiştiriyorsunuz.

Şimdi, öğrenmek istediğim birinci husus şu: Biz henüz 8 inci maddedeyiz; bu maddeyi kabul ettik, ama 14 üncü maddeye geldiğimizde, ola ki 14 üncü madde reddedildi, o zaman bu madde ne olacak? Burada bir takdim tehir, bir maddî hata yok mudur? Yani, Kurumlar Vergisi Kanununda değişiklik yapacak olan 14 üncü madde, 8 inci maddeden daha öndeymiş, daha önce kabul edilmiş gibi, ona atıfta bulunuyorsunuz. Bunun izahı, açıklaması var mı? Bir yanlışlık olduğu kanaatindeyim.

İkincisi, «... gereken vergi ve harçlar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre satıcıdan tahsil edilir» deniliyor. Niye alıcıdan değil de satıcıdan tahsil ediyorsunuz? Bunu da anlamakta sıkıntı çekiyorum.

Bir de, bu ikinci fıkranın son cümlesinde «Tahsil edilecek vergi ve harçların vadesi, satış tarihi itibariyle tespit edilen vadedir» deniliyor. Ben bunu, - bağışlayın - Plan ve Bütçe Komisyonunda sordum, bir cevap alamamıştım, Sayın Bakan herhalde çok soru arasında unutmuştu. Samimî olarak söylüyorum, bunu anlamış değilim, bu konuda da bir açıklığa kavuşmak ihtiyacındayım.

Şimdi, maddenin esasını teşkil eden birinci fıkraya geliyorum. Bu fıkrayla, «Bu Kanununun 2, 5, 7 ve 14 üncü maddelerinin uygulaması ile ilgili olarak» diye başlayıp devam ediyoruz ve burada diyoruz ki: «Yapılacak işlemler harçtan, düzenlenecek kâğıtlar Damga Vergisinden... aldıkları paralar, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden muaftır.»

Şimdi, 2 nci maddede bunu kapsam dışında bırakıyoruz. Bakıyoruz, 2 nci madde ne? Devlet Yatırım Bankasıyla ilgili. Kabul, Sayın Bakanım; doğru, ama devam ediyorum, 5 inci maddede, batık şirketlerden alacaklı bankaların, bu batık şirketlerle yapacakları muamelelerden de, bakanlık olarak almakla mükellef olduğunuz bir sürü vergiden (Harç, Damga Vergisi, Sigorta Muameleleri Vergisi) vazgeçiyorsunuz. Sizin, Maliye ve Gümrük Bakanlığı olarak göreviniz, vergi almak. Adamın hem borcunu bağışlıyorsunuz, hem de borçtan dolayı meydana gelen vergisini bağışlıyorsunuz. Hadi diyelim ki, iki kamu teşekkülü arasında, iki tüzelkişilik arasında alacaklıyla verecekli anlaştı, buna bir yol getirdiniz; ama bunun doğmuş olan ve bizzat milletin parası olan vergisini siz nasıl bağışlarsınız? Bunun vergisini almaktan sizi kimse alıkoyamamalı.

Yine devam ediyoruz, 7 nci maddeye geliyoruz; burada hisse senetlerini halka arz ediyorsunuz; yine bundan doğacak batık şirketlerin finansmanına yardımcı olmak için hisse senedi çıkarıyorsunuz ve bundan doğacak vergiyi almıyorsunuz; ama diğer bütün vatandaşların hisse senetlerinden vergi alıyorsunuz. Burada da, ikili standart uygulanma durumuna gidilmiş olmuyor mu? Batık şirketlerden dolayı, vatandaşın ödeyeceği vergiyi veya şirketin ödeyeceği vergiyi esas almamakla, bununla yapacağınız hizmetleri yapamayacağınız, için, yine vatandaşı cezalandırıyorsunuz.

14 üncü maddede de - demin arz ettim - yine aynı şekilde, anonim şirketlerce çıkarılacak sermaye artırımıyla ilgili hisse senetlerini de Harçtan, Damga Vergisinden ve Sigorta Muameleleri Vergisinden muaf tuttuğunuz takdirde, bir çifte standart ve bütün milletin, vatandaşların aleyhine olacak bir vergiden vazgeçme durumu getiriyorsunuz; bunu anlamak ve kabul etmek mümkün değil.

Bakınız, size iki tane küçük örnek vermek istiyorum muhterem milletvekilleri: Sayın İlter biraz evvel kızdılar; ama ben de bir örnek vermek durumundayım; Sayın Demirören'e ait. Elimde bir belge var. 1981 yılında Demirören Şirketler Grubuna ait bir gıda şirketinin tahvilini satın almış bir vatandaşa, 1983 yılında, 150 bin lira, ilk pay olarak ödenmiş, o tarihten bu tarihe kadar bir kuruş kâr payı alamamış. Vatandaş belgesini eklemiş ve altında soruyor. Ben ne olacağım?... İşte, biz diyoruz ki, bu Sayın Demirören Türkiye'de de tedavi olabilir. Eğer Amerika'ya kadar bidip, orada çok pahalı bir hastanede tedavi olabiliyorsa, bu vatandaşın hakkı olan para ile gidiyor. Biz vatandaşın hakkını korumak durumundayız. Yoksa kendisine de acil şifalar dileriz; gayet tabiî onun da hasta olmasını istemeyiz; ama ben onu mu kurtaracağım, bu 300 bin liralık hisse senedi olan vatandaşı mı kurtaracağım? Onun suçu, günahı ne?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sen ikinciyi kurtaracaksın da; birincisiyi kurtaracaklar var.

EROL AĞAGİL (Devamla) — İkinci bir örnek: Bundan üç gün önce, bir vatandaş, 200 bin liralık adi borcundan dolayı icraya veriliyor ve geliyor, icra diyor ki, bugün akşam saat 16.00'ya kadar parayı ödemezsen, 17.00'den itibaren, 10 gün hapse gire

ceksin. İnanınız parti Meclis Grubumuzda 200 bin lirayı vatandaş namına topladık, kurtardık. Ondan sonra, ben bugün gazeteyi açıyorum, «49,5 milyar lira usulsüz kredi vermiş bir banka genel müdürü, 50 bin lira ile cezalandırılmış» diye okuyorum. O kişi şimdi de bir başka Türk - İslâm Bankasında 700 bin lira aylıkla yönetim kurulu üyeliği yapıyor. Ayrıca, lisan bilmediği için, kendisine 300 bin lira maaşla bir de özel tercüman tayin edilmiş. Bunu kurtarırken, benim, 200 bin liradan dolayı hapse giren bu vatandaşımı kim düşünecek?

Onun için, önergelerimiz var, muhterem milletvekilleri. Lütfeder kabul ederseniz, 2 nci maddede «Devlet Yatırım Bankası ile ilgili bütün muamelelerin her türlü vergiden muaf olması...» kabul, gayet doğrudur ve olağandır; ama diğerlerini, demin söylediğim sebeplerden dolayı kabul etmemenizi ve maddenin bu şekliyle geçmemesi halinde, herhalde 51 milyon Türk vatandaşını biraz daha ferahlatıcı bir madde olarak çıkacağı görüşündeyim.

Teşekkür ederim efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ağagil.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, bazı sualleri var...

BAŞKAN — Açıklamanız olacaksa, hemen... Hükümet adına Maliye ve Gümrük Bakanı Ahmet Kurtcebe...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Açıkladıkları zaman konuşma hakkı doğar.

BAŞKAN — Konuşma, hakları...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bakınız, konuşmacı üç tane sual sordu, eğer uygun, bulursanız suallere cevap vereyim.

BAŞKAN — Henüz sorular kısmına geçmedik Sayın Bakan. Ancak, hükümet adına her an açıklama yapma hakkınız var. Kısa ise, yerinizden konuşabilirsiniz.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hay hay efendim.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız, «Neden satıcıdan tahsil edilir?» diye soruyorlar. Eğer sermayeye dönüştürülmemiş ise, vaat ettiği halde o işi yapmamış ise, bu işi yapması gereken satıcı olduğuna göre, satıcıdan tahsil edilmesi kadar tabiî bir şey olamaz. Alıcı almıştır; yükümlü satıcıdır, o halde cezayı ödemesi gereken de satıcı olmak gerekir.

Yine, bir arkadaşımız, «Neden, tahsil edilecek vergi ve harçların vadesi, satış tarihi itibariyle tespit edilir?» diye soruyor. Tabiî burada 6183 sayılı Kanuna göre tahsilat yapacağız. Satışı yapan, ben şu şu şu vecibeleri yerine getireceğim diye söz vermiştir ve bu sözü verirken satış tarihini de söylemiştir; ama daha sonra satıcı verdiği sözü tutmaz ise, biz gecikme faizini, o sözü verdiği tarihten itibaren, yani satışı yaptığı tarihten itibaren uygulamak durumunda olmak istiyoruz. Dolayısıyla, bu ifade söylenmek suretiyle, buraya bir açıklık getirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ikinci paragrafın yerinin burası olmaması gerektiği, 14 üncü maddeden sonra olması gerektiği, eğer kabul edilmezse ne olacağı ifade edildi. Bu istisna, bölüm itibariyle burada olması gereken bir maddedir diye konulmuştur. Bu bölümle ilgili olarak, yani ekonomik durumları zor olan şirketlerin yeni bir yapıya kavuşturulmasıyla ilgili olarak düzenlemelerdeki istisnaları derleyip, toparlaması bakımından maddenin yerinin burası olması gerekir. Ancak, bir genel istisnalar maddesi düzenlenip, bu madde, o genel istisnalar toplamı altında 14 üncü madde ile ilgili olarak ileride de konabilirdi. Bu konu, komisyonda da tartışılmıştır. Madde, şu bölümdeki konularla ilgili istisnayı ifade ettiği için, yeri burası olarak seçilmiştir. 14 üncü madde kabul edilmediğinde, bu maddeye tekrar dönülüp bir düzenleme yapılması da gene mümkündür.

Değerli arkadaşlar, burada getirilen istisnalar hep ekonomik yönden zor durumdaki şirketlerin durumlarını düzeltmek, yeni bir yapıya kavuşturmak için yapılan faaliyetlerle ilgilidir. O bakımdan, birtakım kişilere bir şeyleri verip, birtakım kişilere bir şeyleri vermemek, kamu kaynaklarını batık şirketlere aktarmak şeklinde bu istisnaları yorumlamamak lazımdır. Eğer böyle bir operasyon yapılmaz ise, bugün neler olabilir? Niçin, bu hususlarda kolaylıklar veya bu teşvikler getirilmek istenmektedir? Genelinde defaatla anlattığım için tekrar detaylarına girmek istemiyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Madde üzerinde sorusu olan?... Sayın Arıkan, Sayın Özkaya.

Başka sorusu olan varsa, soru kaydı alayım...

Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın Bakanın cevaplamasını istediğim iki sorum var. Birinci sorum: Bu birinci fıkraya göre yapılacak işlemlerin boyutu tahmin edilmiş midir? Tahminnen nedir? Bunlardan kaybedilecek, vazgeçilecek harçlar, damga vergileri ve banka sigorta muamelelerinin tutarı global olarak nedir?

İkinci sorum: Bankalarda tahsil edilmemiş alacaklar üzerinden, kanunî takipteki alacaklar üzerinden, bugüne kadar tahakkuk etmemiş faizlerin toplam tutarı nedir? Bu konuda bir çalışma yapılmış mıdır?

BAŞKAN — Anlaşılmıştır Sayın Arıkan.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sorum vardı.

BAŞKAN — Soru kayıt işlemini bitirmiştim Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Özür dilerim, elimi önceden kaldırmıştım.

BAŞKAN — Ben sizin el kaldırdığınızı görmedim; sorunuzu alacağım Sayın Bayezit.

Buyurun Sayın Günseli Özkaya.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Getirilen sistem, bir çeşit Muamele Vergisinin muafiyeti şeklinde: tamamıyla muaf tutuyor. Oysa, tüm muafiyet yerine, belirli yıllara bölünerek, kademeli bir biçimde. vergi muafiyeti değil, ama taksitlendirme usulü getirilmiş olsa, ülkemiz için daha yararlı olmaz mı? Ayrıca, şirketlerin yararına da olmaz mı?

BAŞKAN — Anlaşıldı Sayın Özkaya.

Buyurun Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Sayın Bakan gerek komisyonda, gerekse buradaki açıklamalarında, israrla «Hazineden bir kuruş kimseye vermiyoruz» dediler. Tabiî 2 nci maddedeki şeyi istisna ediyoruz, devlet bankası için olması gerekir diyoruz; ama 5 inci ve 7 nci maddeye göre yapılacak işlemlerde harç alınmıyor; kullanılan kâğıtlardan Damga Vergisi alınmıyor ve bankalar, burada sayılan işlemler nedeniyle, banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaf tutuluyor. Yani, miktarı bin lira da olsa, miktarı 10 milyon veya 100 milyon lira da olsa, bir devlet alacağı bu madde ile tahsil edilmiyor.

Şimdi soruyorum: Bunun miktarı çok cüzi mi ki, Sayın Bakan, «Devletten kimseye bir şey verilmiyor» diyorlar? Çok cüzi ise, muaf tutmakta, istisna getirmekte ne amaç var? Eğer, miktarı, bu işlemleri yapacakları bir müzayakaya düşürecek derecede büyükse, o zaman devletten bir fedakârlık yapıldığını kabul ederler mi?

BAŞKAN — Anlaşıldı Sayın Bayezit.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Arıkan, «Bahse konu şirketlerin miktarı ve bu operasyonun boyutları belli midir? dediler. Genel açıklamamızda da, daha önceki sorularda da benzeri suallere verdiğimiz cevap şu : Biz, birtakım şirketleri kurtarmıyoruz, ki böyle bir araştırma yapmış olalım.

Bir borçlu şirket vardır, bir de alacaklı banka veya bankalar vardır. Tamamen alacaklı ve borçluların serbest iradeleriyle bir araya gelerek, mevcut kanunlarla işin içinden çıkamadıkları için, yeni verilen imkânları kullanmak suretiyle durumlarını düzeltmek için müracaat etmek imkânına sahip olacaklardır. Bunların sayıları, miktarları, boyutları vesaire gibi suallere bizim şu anda cevap vermemiz mümkün değildir.

Tahakkuk etmemiş faizleri biliyor musunuz sualine cevap da tabiî, «şu anda bilmiyoruz» olacaktır. Bu işlemler incelenmektedir, incelenecektir; bu konular ileriki tarihlerde belki ortaya çıkabilir.

BAHRİYE ÜÇOK (Ordu) — Şimdiye kadar çıkarmış olmalıydınız aslında.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Öyle mi efendim?

BAHRİYE ÜÇOK (Ordu) — Böyle bir kanun gelmeden önce çıkarmalıydınız.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Özkaya, «Muafiyet yerine taksitlendirmek daha faydalı olmaz mı?» diye sual sordular. Bizim görüşümüze göre, bu muafiyetler bu işlem için verilmektedir. Yani, bu işlemleri yapmadıkları takdirde, zaten, kamunun önemli bir ölçüde menfaat sahibi olduğu bir hadise yok.

Çok değerli milletvekilleri, yine arz ediyorum : Çeşitli nedenlerle bir şirket ve banka veya bankalar arasında bir karmaşık durum doğmuştur; sebepleri tartışılabilir. Mevcut kanunlarla bu düğüm çözülememektedir. İflas istenebilir, iflasın da üç veya beş seneden önce bitmesi belki mümkün değildir. Gerçi, icra - iflas kanunlarının, hızla günün şartlarına göre değiştirilmesi istikametinde yapılan çalışmalar da var-

dır; ama, şimdi şu imkânı getirmek suretiyle, icra veya iflasa gitmeden şirketin yapısını ya da yönetim tarzını değiştirmek suretiyle, çıkmazdan kurtulunması amaçlanmaktadır.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, galiba sorum yanlış anlaşıldı.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, müsaade ederseniz, ben konuşmama devam edeyim. Siz sualinizi sorarken ben sizin sualinizi kesmedim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Ama benim soruma cevap vermiyorsunuz ki efendim?

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen efendim...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Benim nasıl cevap vereceğimi siz tayin edemezsiniz, çok sayın milletvekili.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Siz soruma cevap vermiyorsunuz da onun için...

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen efendim...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Bu sorduğum sorudan vazgeçiyorum. Çünkü, Sayın Bakan buna cevap vermeye muktedir değildir.

BAŞKAN — Vazgeçiyorsunuz?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sual sormasını bilmeyen kimselere, tabiî ki, cevap vermekten vazgeçeriz efendim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Demek ki, bu konuyu bilmiyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen efendim... Bu konu bitmiştir.

Sayın Bayezit'in sorusunu lütfen...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Ama çok ayıp ediyorsunuz Sayın Bakan.

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Bilmiyor efendim...

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Soruma yanıt veremiyor efendim.

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sorumu anlamak istemiyor, istifa etsin.

BAŞKAN — Sayın Özkaya, lütfen...

Buyurunuz Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce ifade etmeye çalıştığım gibi, ikinci maddede hemfikiriz. Burada yeni bir düzenleme vardır. Bu yeni düzenlemeyle ilgili olarak harç alınmasın diye bir ifadede bulundu sayın konuşmacılar; Sayın Bayezit de suallerinde aynı ifadeye yer verdiler; ama «5 ile 7'yi anlayamıyoruz? 5 ile 7'den niçin harç almıyoruz?» sual bu.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Bu, devletten çıkıyor mu? Sual o...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim şimdi, gene müsaade ederseniz konuyu anlatmaya çalışayım : İçinden çıkılmaz bir durum var, çözülemiyor, banka da alacağını tahsil edemiyor, borçlu, borçlarını veremiyor. Şu gün itibariyle yapacakları tek şey, iflas masasına gitmek. İflas masasına gittikleri zaman, iflas masasının nasıl operasyon yaptıklarını hepimiz biliyoruz. Neticede mallar, mülkler sıralanacak, bunlar satılacak; kanunî önceliklere göre, elde edilen gelirler alacaklılara ödenecektir. Bu sürede de, büyük bir ihtimalle, eğer becerebilirse iflas masası çalıştırabilir; ama genelde, bugüne kadar yaşanılan, pratikte olan olaylar budur. Ki, işletme çalışamayacaktır, tesis duracaktır, işçiler çalışmayacaklardır, paralarını alamayacaklardır; dolayısıyla, kamunun bu hadiseden bir kazancı olmayacaktır.

Yapılmak istenen şudur : İşletme durmadan bu işi çözmek. İşçiler çalışsın, işletme faaliyet göstersin, bu arada bir katma değer yaratılsın; katma değer yaratılsın ki, devlet Katma Değer Vergisini almaya devam etsin; işçiler çalışsınlar, onların maaşları ödensin, maaşlarıyla ilgili stopajlar alınsın, sigorta primleri alınmaya devam etsin; işletme devam etsin, kâr etsin, kaynak yaratsın ki, devletin birikmiş faiz borçları, alacakları ve sigorta primleri alınabilir hale gelsin, belirli taksitler halinde bir süre içinde alınabilsin. İşte, bu işi yapabilmek için bir teşvik unsuru olmak üzere devlet, bu alışverişten, bu anlaşmadan ve bu operasyondan ben bir harç veya resim almayacağım demektedir. Aslında, mukayese edildiğinde, vazgeçilen miktar, alınacak olandan çok daha azdır. «Miktar nedir, çok azsa niçin vazgeçiyoruz, istisnaya tabi tutuyoruz; eğer çok büyükse devletin alacağını niçin feda ediyoruz?» diyoruz; ama, çok değerli milletvekilleri, bu işin sonucunda kamunun kazancı, vazgeçilene karşı o kadar büyüktür ki, bu yolu tercih etmek durumunda oluyoruz. Birtakım ufak tefek alacaklardan -mukayese edildiğinde- vazgeçmek suretiyle, daha büyük alacakları, tahsil edilebilir hale getiriyoruz.

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — O belli değil ki efendim, «Hesabını yapmadık» dediniz; hesabını bilmiyorsunuz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Yani, devletten çıkıyor.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Devletten bir şey çıkmıyor efendim. Devlet, bir işletmeyi çalışabilir halde tutuyor, tutulmasına imkân veriyor; borçluyla alacaklının, anlaşmak suretiyle, işletmenin yeni bir ekonomik yapıya kazandırılmasına imkân veriyor. Devletin yaptığı fedakârlık, bu muameleyle ilgili olarak harçtan ve resimden vazgeçmektir.

Arz ederim efendim.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Yani, hırsızda hiç kabahat yok!..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Olmaz olur mu efendim. Adamın elinden siz yüzde yüz hisse senetlerini alıp düşürüyorsunuz onu. İşte ceza...

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen efendim..

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde verilmiş önergeler vardır, önce veriliş sırasına göre okutuyorum; sonra aykırılık derecesine göre işleme koyacağım :

Sayın Başkanlığa

Tasarının 8 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını teklif ederiz.

Ayhan Fırat Malatya	Cevdet Karslı Giresun
Neriman Elgin Ankara	Kadir Narin Diyarbakır
Hüseyin Aydemir İzmir	Mehmet Azizoğlu Bursa

Yüksek Başkanlığa

Sıra sayısı 523 olan tasarının 8 inci maddesinin birinci fıkrasındaki «2, 5, 7 ve 14 üncü maddelerinin uygulanması ile ilgili olarak» şeklindeki ifadenin «2 nci maddesinin uygulanmasıyla ilgili olarak» şeklinde değiştirilmesini arz ederiz.

M. Turan Bayezit Kahramanmaraş	Tülay Öney İstanbul
Erol Ağagil Kırklareli	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak

Muhittin Yıldırım
Edirne

Yüksek Başkanlığa

523 sıra sayılı Tasarının 8 inci maddesinin birinci fıkrasındaki «14 üncü madde» deyimi ile ikinci fıkranın metinden çıkarılmasını arz ederiz.

M. Turan Bayezit Kahramanmaraş	Tülay Öney İstanbul
Erol Ağagil Kırklareli	Muhittin Yıldırım Edirne

Muhteşem Vasıf Yücel
Zonguldak

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 8 inci maddenin son fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan Edirne	Günseli Özkaya İstanbul
Kemal Gökçora Bursa	Sümer Oral Manisa

A. Mazhar Haznedar
Ordu

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan Edirne	Günseli Özkaya İstanbul
Kemal Gökçora Bursa	M. Arif Atalay Adıyaman

İsa Vardal
Zonguldak

Vergi Dilimlemesi

Madde 8. — Bu Kanunun 2, 5, 7 ve 14 üncü maddesinin uygulanması ile ilgili olarak yapılacak işlemler, harç ve düzenlenen kağıtlar Damga Vergisine tabi olup, bankaların bu kanun uygulaması dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun, nakten veya hesaben aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri, ilk yıl yüzde 40, ikinci yıl yüzde 50, üçüncü yılda yüzde 10 olmak üzere, 3 yıl taksitlendirme ile ödenir.

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme koyacağız.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, tek tek okunmasını, kelime kelime kıraat edilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN — Evet, tek tek okutup, aykırılık derecesine göre işleme koyacağım.

İlk önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Tasarının 8 inci maddesinin, tasarı metninden çıkartılmasını teklif ederiz.

Ayhan Fırat (Malatya) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahibinin bir açıklaması olacak mı?

AYHAN FIRAT (Malatya) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Fırat.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bu maddenin tasarıdan çıkarılmasını istedim. Sebep şu idi : Madde harçtan muaf tutuyor, Damga Vergisinden muafiyet getiriyor, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden muafiyet getiriyor.

Şimdi, işin aslı nedir? İşin aslı zaten çok büyüktür. 5 inci maddede ve 7 nci maddede, bu şirketlere yapılacak muamele belirlenmiştir ve bunları küçük bir miktarda ödeyecekleri harçtan, damga ve resimden de muaf tutmak ne dereceye kadar doğrudur? «Devletten çıkmıyor» deniyor. Soruyorum size : Harç devletin kesesine gitmiyor mu? Damga Vergisi devletin kesesine gitmiyor mu? Muamele Vergisi devletin kesesine gitmiyor mu? Devletin kesesi bunlarla dolmuyor mu? Demek ki, her çıkan meblağ, devletin kesesinden çıkıyor.

Anayasada fırsat eşitliği vardır. Bakın, çifte standart uyguluyorsunuz. Anayasanın fırsat eşitliğine aykırı hareket ediliyor.

Şimdi soruyorum size : Namuslu bir işletmeci, dürüst davranmışsa, aldığı kredileri şirketine harcamışsa, üretimde kullanmışsa; ama zar zor geçinebilir hale gelmişse, bunlar da gelmiş onu fersah fersah geçmişse, namuslu sanayici düşünmez mi ki; «Türkiye'de namuslu çalışmak doğru değildir. : Böyle demez mi? Bu insanın bunu demesi hakkı değil mi? Arkadaşlarım, bırakın da devlete üçbeş kuruş harcı versinler, Muamele Vergisini versinler. Yeter artık!.. Yani bu kadar cüzi, bin lira, beş bin lira, on bin lira, ellibin liradan kurtarmaya da çalışmayın.

Ben bir şeye kaniim ve buna adım gibi inanıyorum : Bu tasarı, bizim Maliye Bakanlığından çıkmış bir tasarı değildir, onların beyinlerinden üretilmiş bir tasarı değildir. Bu, oraya empoze edilmiş bir tasarıdır ve bakanlık bu tasarıyı getirmiştir.

Gelin, yardımcı olun, 8 inci maddeyi metinden çıkaralım. Hiç değilse, namuslu tüccar da, bu kadar ayrıcalık tanınması karşısında infiale uğramasın.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. Takdir yüce Meclisindir.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Fırat.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler...

AYHAN FIRAT (Malatya) — 101'i de arıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında komisyon metnindeki 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan
Edirne
ve arkadaşları

Vergi Dilimlemesi

MADDE 8. — Bu Kanunun 2, 5, 7 ve 14 üncü maddesinin uygulaması ile ilgili olarak yapılacak işlemler harç ve düzenlenen kağıtlar Damga Vergisine tabi olup, bankaların bu kanun uygulaması dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun, nakten veya hesaben aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri, ilk yıl yüzde 40, ikinci yıl yüzde 50, üçüncü yıl da yüzde 10 olmak üzere, üç yıl taksitlendirme ile ödenir.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden, Sayın Günseli Özkaya, buyurun efendim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; burada arkadaşlarımız, uzun süredir, tasarının getirdiği yanlışları vurgulamaya çalıştılar. Gerçekten, devletin belirli kesimler için, vergi muafiyeti adı altında vergi bağışıklığında bulunma hakkı yoktur. Üzülerek söylüyorum; bu, her şeyden önce Anayasaya aykırıdır.

Sayın milletvekilleri, getirdiğimiz öneri ile, «Eğer, bu kadar büyük güçlükler varsa ve bu şirketler de kendilerini kurtaracak diye bir umudunuz varsa ve bu çaba içindeyseniz; belirli bir süre vergileri erteleyiniz ve o süreler sonucunda da taksitlerle bunların devlet tarafından tahsili cihetine gidiniz» diyoruz. Bunun, kargaşa getirecek veya gelen önlemleri engelleyecek hiçbir tarafı yoktur; ama, Sayın Bakan biraz evvel bu soruyu anlamadı ve icralardan, iflaslardan söz etti. Çok iyi niyetle; bunun, icra ve iflasla hiç alakası olmadığını veya hacizlerle, iflas masalarıyla ilintisi bulunmadığını anlatmak istediysem de; -hoşgörüyorum- hukukçu arkadaşlarım bilirler; biz, elektrik ve atom enerjileri konusunda nasıl haddimizi biliyorsak, mühendis arkadaşlarımız da hukukçuları dinlemekte biraz daha saygılı olsalar, daha sağlıklı bir şekilde bu meselelerin içinden çıkacağız. (ANAP sıralarından gürültüler).

BAŞKAN — Sayın Özkaya, önerge üzerinde lütfen...

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Sayın milletvekilleri, önerge üzerinde konuşuyorum; hacizden, iflas masasından bahsetmedim, süreler ile taksitten bahsettim ve derdimi anlatamayınca bir kez daha anlatayım dedim; ama Sayın Bakan bu konuları anlamıyor, ben ne yapayım sayın milletvekilleri. (ANAP sıralarından «Sen anlatamıyorsun» sesleri, gürültüler)

HÜSEYİN BARLAS DOĞU (Ankara) — Çok iyi anlar; her şeyi anlar.

ABDULLAH ÇAKIREFE (Manisa) — Sen, anlat, yine anlat.

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Sayın milletvekilleri, bir şey söylemek istemiyorum; ama Allahaşkınıza, gepgenç, pırıl pırıl, teknik üniversiteyi bitirenlere, bu milletin umudunu karanlık hale getirip, bir dahaki seferlere şu Meclisin kapılarını kapatma yolunu açmayınız. (SHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN BARLAS DOĞU (Ankara) — Ne demek o?

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Şimdi, bakınız sayın milletvekilleri, geçen dönemlerde Ziraat Bankası ve İller Bankası gibi bankalarda, o zamanın Meclis ve Senatoları araştırma yapmışlardır; araştırma komisyonları kurulmuş ve bu komisyonlar aylarca meseleleri didiklemişlerdir. Bizim Meclisimizde böyle bir komisyonun kurulduğuna tanık olamamanın bahtsızlığı içinde sizlere hitap ediyorum. Neden mi diyorum. Bakınız şimdi, bugün gazetelerde bir haber var -güncel haber vereceğim size- Anadolu Bankasının sahip olduğu bir işyerinin bir katında, bir siyasinin oturduğu iddiası var; benim tarafımdan değil.

İkincisi, bir bankanın genç genel müdürü bu kurtarma operasyonlarına karşı çıkıyor. Ondan sonra, kamu bankacıları, -gazetede görüyorsunuz- bir kargaşa halinde; olur, olmaz diyen saflara ayrılıyorlar. Şimdi, bu ekonomik sistem (serbest piyasa sistemi) benim tam anlayamadığım biçimde yürütülen bu sistem, şu elimizdeki madde ile, devletleştirmenin en koyusunu getiriyor. Ne için? Belirli bir kesim için. Bu kargaşanın çıkması doğal. Ben burada bir sosyal adalet fikrini savunmuyorum; şurada getirdiğim konular özel teşebbüs içinde çıkan kargaşadır. Demek ki, bu sistemin sonunda biz bugün hangi noktaya gelmişiz; yani, bu sayın hükümet bizi hangi noktaya getirmiş? Özel teşebbüsü bile birbirine düşer hale getirmiş.

Sayın milletvekilleri, bunları görmezlikten gelmemeliyiz.

ŞABAN KÜÇÜKOĞLU (Kastamonu) — Yani, iktidarı size mi verelim?

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Ben bir bağımsız milletvekiliyim, sadece objektif görüşlerimi söylüyorum. Ben zaten iktidara sahip olmak istesem de olanağım yok.

BAŞKAN — Sayın Özkaya, devam edin.

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Bundan siz memnun olun. Benim şikâyetim yok. Bir daha Meclisteki inşallah sizler olursunuz; benim böyle bir iddiam yok.

KENAN NURİ NEHROZOĞLU (Mardin) — Hava alırlar, hava.

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Hayır, hava değil de, ben hep düşünüyorum, acaba oksijen kesilirse ne olacak diyorum. Oksijensiz, insanlar yaşamaz; oksijen tüplerini elinizde tutan arkadaşlar.

Şimdi, sayın milletvekilleri...

BAŞKAN — Sayın Özkaya, toparlayın efendim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Bağlıyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, sabahtan beri süregelen bu müzakereler sırasında, hiç istemediğim halde söz almak gereğini duyuşumun tek nedeni, bir yanlışın hukukî yönden önlenmesidir. Bakınız, size samimî söylüyorum; bu, Anayasa Mahkemesinden yeniden bir dönmeyi, yeniden bir bozulmayı getirecektir. Bu Meclisimize yazık değil mi? Bu yükü hep birlikte çekiyoruz. Dönemin milletvekili olmanın şerefini birlikte taşıyalım istiyorum. Bu nedir; mütemadiyen Anayasa Mahkemesinde bozuluyor, mütemadiyen Sayın Cumhurbaşkanı geri gönderiyor. O zaman, siz bu Meclisten çıktığınız zaman, gerçekten 17 nci Dönemin milletvekilleri olarak, hiç yanlış yapmamanın gururunu duyacak mısınız?

Bu soruyla sizleri başbaşa bırakarak saygılar sunuyorum. (Bağımsızlar, SHP, DSP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Özkaya.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bir açıklama yapmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Önerge üzerinde, hükümetin açıklama hakkı var mı Sayın Başkan?

BAŞKAN — Sayın Bakan, önerge üzerinde açıklama hakkınız yok.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, anayasal bir konu dile getirildi de o nedenle; önerge ile ilgili değil.

BAŞKAN — Yine de, İçtüzük sadece önerge sahibine açıklama hakkı veriyor. Başka maddede konuşursunuz efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Peki efendim, bundan sonraki maddede bu hususa açıklık getiririz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Yüksek Başkanlığa

523 sayılı Tasarının 8 inci maddesinin birinci fıkrasındaki «2, 5, 7 ve 14 üncü maddelerinin uygulanması ile ilgili olarak» şeklindeki ifadenin «2 nci maddesinin uygulanması ile ilgili olarak» şeklinde değiştirilmesini arz ederiz.

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Açıklama yapmak üzere, buyurun Sayın Turan Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biraz önce Sayın Bakan bir soruya cevap lütfederlerken, «Biz şirket kurtarmıyoruz, biz şirketlerin malî durumlarını takviye ediyoruz. Onun için ne yapacağımız belli değil; kaç şirket çıkar, kaç para gereklidir, malî porte ne kadardır, ne kadar vergi bağışlanmıştır, -veyahut da kendi deyimleriyle- tahsili bir vadeye ertelenmiştir veya bu maddeyle ilgili olarak ne kadar harç, vergi ve resim alınmayacaktır; bunları şimdi bilmiyoruz» dediler.

KÂZIM İPEK (Amasya) — Ne biçim hesap bu?

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Hemen, aklıma şu geldi: Bu hükümet «kurgu-bilim» ve «kurgu-film» kavramlarının yanına bir de «kurgu-yasa» ekledi. Bir tür kurgu-yasa bu. Daha hayallerde yaşayan ve bilinmeyen şeyler... Lütfen, işi, bazında ve ağırlığında değerlendirin.

Muhterem arkadaşlarım, bu yasanın bir eksikliği var. İsterseniz, kurtarılan deyin, isterseniz, Sermaye yapısı desteklenen, takviye edilen deyin; bu şirketlerin sorumlularına, bu şirketlerin -halk tabiriyle- patronlarına, bankayla aralarında protokolun imzalandığı tarihten itibaren maaş bağlamak lazım; bu eksik. Her şeyi veriyorsunuz, bu maddede olduğu gibi, vergiden harçtan, resimden muaf tutuyorsunuz. Bu adamlar madem bu hale düşmüşler, nasıl geçinecekler? Bir de buraya maaş bağlama maddesi konmalı ki, hiç değilse, onların malî güçlerini Türk ekonomisine kazandırmak ve o sınaî müesseselerde çalışan işçilerimizin çoluk ve çocuklarıyla fabrikaların önüne düşmesini önlemek bakımından bu patronlara bir de maaş bağlamak lazım. Bu maddenin eksikliği budur, bunu vurgulamak istiyorum.

ABDULLAH ÇAKIREFE (Manisa) — Sözleşmeli, sözleşmeli.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Önerge ver, önerge.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — İkinci konu...

Önemli bir eksikliktir, hatırlatıyorum... Ben patronlara maaş bağlanmasını takip edecek bir siyasî felsefede değilim, o patronların burada oturan adamlarından da değilim; varsa, onlar versin önergeyi.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Olmaz ki öyle.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Yol gösteriyoruz.

Sayın milletvekilleri, ikinci konu olarak, 2 nci maddeye giren işlemler harçtan ve resimden muaf olsun, itiraz etmiyoruz dedik; yani bu da, o sistemi kabul anlamında değil, ehvenişeri tercih anlamında. Madem getirdiniz, hiç değilse devlet bunu yaparken bir de vergi falan ödemesin, zaten devletin bir cebinden çıkıp bir cebine giriyor; ama niçin, tutup da bu şirketlerin malî yapılarını desteklemek amacıyla el attınız dedik; karşılıklı anlaşma.

Yine, Sayın Bakanın sözü : «Efendim, banka ve şirket karşı karşıya oturacak, biri borcundan, biri alacağından fedakârlık edecek, indirecek 3 milyar, 2 milyar...» Yani ortada bir rakam, bir fedakârlık var. Bunlar fedakârlığı yaparken, bakıyoruz, bu madde devletin alacağından fedakârlık getiriyor, hem de nasıl fedakârlık getiriyor :

Değerli arkadaşlarım, muhayyel bir kazanca, mutasavver bir katkıya dayanarak, memleket ekonomisine fedakârlık getiriyor bu hüküm. Adam şirketi batırmış, bu hükümetin uygulamasından cesaret bulmuş, bu hükümetten cesaret bulmuş, bu hükümete sırtını dayamış, o noktaya gelmiş ve ben, senden bunları almazsam, seni bağışlarsam, şu, şu statüleri senin için tanırsam, sen, yarın para kazanırsın, bugünkü vergilerini ödeyen namuslu vatandaşlarım gibi namuslu vatandaş olursun, bana vergi ödemeye başlarsın; yani ileride bu tavuk altın yumurta yumurtlayacak, o halde şimdi ben niye bu tavuğun önünden biraz yemini alayım diyorsunuz. Biz, bu zihniyete karşıyız arkadaşlar.

Diyoruz ki, şu maddedeki 5, 7 ve 14 üncü maddelerle ilgili istisnayı kaldırınız. Tabiî kaldırmayacaksınız, bunu biliyoruz; ama bir görevi yapmanın bilinci, şuuru ve huzuru içindeyiz.

Bir kere de demiştim, bu tasarı bir deve gibi, neren eğri, neren düz hikâyesinde olduğu şekilde, biz bunu törpülemek istiyoruz. Verdiğimiz önergeleri, sakın, sistemde beraberlik, sistemde birleşme olarak kabul etmeyin; «Hiç değilse bu töpüyle, devenin bazı yerlerini aşındırırsak, şu memlekete vereceğiniz zarar bir ölçüde azalır» diyoruz.

Önergenin kabulü oylarınıza bağlıdır. Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bayezit.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Yüksek Başkanlığa

523 sayılı Tasarının 8 inci maddesinin birinci fıkrasındaki «14 üncü madde» deyimi ile ikinci fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ederiz.

M. Turan Bayezit (Kahramanmaraş) ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyor.

Önerge sahiplerinden?..

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Önerge açık efendim.

BAŞKAN — Açıktır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısında Komisyon metnindeki 8 inci maddenin son fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan (Edirne) ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Katılmıyor.

Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyor.

Sayın Arıkan, açıklamanız olacak, buyurun efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; daha önceki bir önergeyle ilgili olarak Sayın Bakanımıza, bu işlemlerin boyutunu ve tahakkuk etmemiş olan, bundan sonra tahakkuk edecek olan faizlerin boyutunu sormuştum. Sayın Bakanımız, bu konuda bilgi gerekmediğini, bunun ellerinde olmadığını belirttiler. Çok önemli bir yasa tasarısı getiriyorsunuz ve bunun gerisindeki kaybedilecek kamu kaynaklarını hesaplamıyorsunuz... Bilemiyorum; ben anlamıyorum bunu. Bir yasa tasarısı getirirken, herşeyden önce, tahmini de olsa, birtakım hesapların yapılması gerekir. Nitekim, bizim Maliye Bakanlığında olsun, diğer bakanlıklarda olsun, APK teşkilatları var; (Araştırma Planlama Koordinasyon teşkilâtları var) onlara söylersiniz, sizin için bu araştırmayı yaparlar. Bunu yapmak o kadar da zor bir şey değil; ben Sayın Bakanımıza burada bir bilgi arz etmeye çalışayım.

Anadolu Bankasının -Yüksek Denetleme Kurulunun raporlarından, bu rakamlara kısmen ulaşmak mümkün- 1985 raporları burada verilmiş. Tahsili gecikmiş alacakların boyutu, 1985 yılı sonu itibariyle, 404 milyar. Bunu, 1986 için bütün kamu bankalarına sorarsınız; «Tahsili gecikmiş olan alacaklar üzerinde faizi tahakkuk etmemiş olanlar nedir? diye sorma hakkınız vardır sizin. Ben bu mazereti kabul edemiyorum ve devlet anlayışıyla bağdaştıramıyorum.

Bundan yirmi yirmibeş yıl önce Samuel Smiles'in «Kendine Yardım» isimli çok sevdiğim bir kitabını okumuştum ve o kitapta beni etkileyen bir şiir olmuştu. Zaman zaman bu kitapları gözden geçiririm, ama o şiirlerin birkısmını da, hafızamda tutmak zor olsa dahi, hiç değilse yanımda taşırım.

Şöyle diyor bir şair; «Ne güzel bir şeydir bir dev gücüne sahip olmak; ama ne zalimce bir şeydir onu bir dev gibi kullanmak.»

Değerli arkadaşlarım, lütfen, elinizdeki 250 oyu, ikinci fıkrada söylediğim gibi kullanmayın; lütfen... Bu ülke hepimizin; biz size yardımcı olmak istiyoruz, bu kanunu en iyi şekilde çıkaralım.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : 8 inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

Menkul kıymet edindirme

MADDE 9. — 3320 sayılı Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerine Konut Edindirme Yardımı Yapılması Hakkında Kanun ile oluşan Konut Edindirme Yardımı Hesaplarından, evi olanlara veya ailede birden fazla kişinin yardım alması halinde bunlara, talepleri üzerine ve Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun belirleyeceği esaslar çerçevesinde, gelir ortaklığı senetleri, Devlet iç borçlanma senetleri veya hisse senetleri verilebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

DYP Grubu adına Sayın Sadıklar, buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım; Sayın hükümetten şu sualim var : Bu maddenin bu kanunda işi nedir, yeri nedir?

Elimizdeki tasarının, bu maddeyi içine alan bölümünün başına bakalım. Diyor ki; «Sermaye Şirketlerinin Sermaye Yapılarının Güçlendirilmesi» sermaye şirketlerinin sermaye yapılarının güçlendirilmesi ile, Konut Edindirme Fonundan devlet istikraz tahvili almanın ilgisi nedir? Lütfen bunu açıklasınlar; bu iki konunun birbiriyle ne alakası vardır? Diyelim vardır alakası; ama asıl üzerinde durmak istediğimiz başka bir nokta var : Konut Edindirme Fonu diye, buraya, reklamı çok yapılan bir kanun tasarısı getirildi ve kabul edildi, daha sonra da defalarca televizyonda, radyoda, gazetelerde, işçiye, emekliye, memura, isteseler de, istemeseler de konut vereceğiz dendi.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Yalan mı?

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Aylık 3 500 lira taksitle, -ki, bunun üzerinde çok duruldu, sanki buzdolabı taksidi gibi kesilerek- işçilere, emeklilere, memurlara konut edindirmek için fon teşkil edildi.

Şimdi, bu maddede deniyor ki; bu fondaki paraları, gelin devletin açığına kullanalım; istikraz tahvili alalım, gelin köprü senedi alalım, yine devletin açığını karşılamak için ve daha önemlisi, tabiî, hisse senetlerine yatıralım. Hangi hisse senetlerine? Bu bölümün başlığı neydi? «Sermaye ihtiyacı duyan, takviyesi duyan şirketlerin hisse senetlerine yatıralım» deniyor. Şimdi, vatandaşın aklına gelmez mi; «Ey

hükümet, bize konut edindirme için fon tesis edersin, şimdi, batan şirketlerin, batmakta olan şirketlerin hisse senetlerini almak üzere mi kullanacaksın?» demezler mi size? Onun için soruyorum sayın hükümet; bu maddenin, bu kanun tasarısının içinde yeri nedir, işi nedir?

Şimdi, söz açılmışken şu konut konusuna da kısaca değinmek istiyorum.

Geçenlerde, «Dünya Konut Günü» dolayısıyla hükümet bir neşriyat yaptı; burada çok enteresan yazılar vardı. Deniyor ki, «Biz, konut konusunda dünyaya örnek olduk.» Bu nasıl örnek olmak ki; Sayın Başbakanın ifadeleriyle, 140 bin konut yapmışlar. Açık ne kadarmış? Yine Planlamanın resmî rakamlarına göre, neredeyse 1 milyon açık; yılların birikimiyle, son üç yılın birikimiyle bahsediyorum; ondan sonra 100 küsur bin konut yapmışlar ve kendilerini dünyaya örnek ilan ediyorlar.. Ne örnek değil mi?

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Sayın Sadıklar, yalan mı?

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Şimdi de tutuyorsunuz, yine bu hesaplarınızın içinde, «Biz, örnek teşkil edecek kanunlar çıkardık; işçiye, emekliye, memura konut edindiriyoruz» diyorsunuz ve buradaki fonları da hisse senetlerine yatırtıyorsunuz... Bu, büyük bir çelişkidir arkadaşlarım.

Bu görüşlerle yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sadıklar.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Turan Bayezit, buyurun.

SHP GRUBU ADINA M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önce, bir konuyu yüksek Meclise hatırlatmak istiyorum. Dün akşam televizyonda Anavatan Partisinin Genel Başkanvekili, yani bugün bir numaralı kişisi olan sayın zat, açıkça muhalefeti suçladı ve «Muhalefetin Meclisi çalıştırmadığını, muhalefetin lüzumsuz önergeler vererek, Meclisin zamanını heba ettirdiğini» söyledi; devlet radyosu da bunu yaydı.

Bugün, hiç unutulmaması gereken bir olay yaşandı, yarın basında bu yer alacak; hem de sanırım büyük manşetlerle yer alacak. Ne oldu?.. İktidar grubu, Sayın Başbakanın Amerika'dan üzerine düştüğü, derhal kanunlaşmasını istediği bu tasarının müzakeresinde, bu tasarıyı engelledi arkadaşlar. İktidarın engellemesi olur mu?.. Engelledi. 251 kişilik Anavatan Grubunun yüzde 70'i Meclisteydi yoktu; tespit edildi, zabıtlara geçti ve basın bunu, yarın yazacak şekilde gördü. Bunu vurgulamak istiyorum. Niçin bunu vurgulamak istiyorum?.. Biz şurada, bütün muhalefet milletvekilleri karınca kaderince, Özal'ın Sayın Başbakanın siyasî irgatı olmadığımızı ispat ediyoruz. Elimizden geldiği kadar çalışıyoruz, elimizden geldiği kadar bunu düzeltme yollarını arıyoruz ve bizim yaptıklarımız, İçtüzüğün bize tanıdığı hakların kullanılmasıdır. İçtüzük, hiçbir iktidar milletvekiline Meclise devam etmemek hakkını tanımamıştır. Bunu, bu şekilde vurgulamak istedim; şimdi madde hakkındaki görüşüme geçiyorum.

Biraz önce konuşan değerli arkadaşım, «Bu maddenin burada yeri nedir?» dedi. Şekilde çok haklı; hakikaten baktınız mı, bu iktidarın getirdiği diğer kanunlardaki garip şekli duruma göre -onun da buraya yansıdığını görüyorsunuz- «Burada yeri nedir?» diyorsunuz. Ama, esas yeri burası; siz izah ederken de, dolaylı olarak -eğer anladılarsa- yerinin burası olduğunu anlattınız.

Arkadaşlar, ben konuya bu açıdan yaklaşmıyorum. Niçin getirildi bu madde buraya, amacı ne? Sermaye piyasasını harekete geçirmek ve sermayeyi -kullanılan deyimle- tabana yaymak. Her ne kadar hükümetin programında yanlış olarak, «Sınaî mülkiyetin tabana yayılması» diye geçerse de, sermayeyi tabana yaymaktır. Ama arkadaşlar, insafla düşünün; siz, sermayeyi tabana hangi yöntemle yayıyorsunuz? Devletin fonundan bir başka maksat için -ki, ona da biraz sonra geçeceğim- ayırdığınız devletin parasını vatandaşa harçlık vereceksiniz, haydi git bununla hisse senedi al diyeceksiniz... Bu mudur sermayenin tabana yayılması? Tabana yayılabilmesi için, vatandaşın, kendi tasarruflarını buraya yatırması lazım. Vergi olarak almışsınız, diğer kaynaklardan toplamışsınız, fon teşkil etmişsiniz; bununla, sermaye piyasasını hareketlendireceğiz diyorsunuz. Kendinizi aldatıyorsunuz; bu, tabana yaymak değildir; bu, fikranın son kelimesinden hisse senedi alma yetkisi bulunduğu için, devlet kesesinden yine bazı şirketlere transfer yapacaksınız; bunun amacı budur.

Ara seçimlerden önce davul çaldınız; vatandaşa, memurlara biz konut edindireceğiz, herkese edindireceğiz dediniz. Nasıl edindireceksiniz?.. Arkadaşım çok kibar söyledi; istese de istemese de; miktarı ne olursa olsun, bunların kafasına vura vura konut edindireceğiz dediniz. Ama, şimdi, tabiî bundan rücu edemiyorsunuz; ne yapacaksınız? Efendim, birden fazla evi olan veya eşiyle birlikte buna müstahak olanlara, bu parayı biz başlangıçta (ara seçim öncesi)

vereceğiz dedik ama, o ara seçim öncesiydi, bundan rücu ediyoruz, bu parayı biz şu amacımıza kullanacağız diyemiyorsunuz ve artık insaf edin talebi olmadan da diyemezsiniz, bu kadar da, hukuku göz ardı edemezsiniz, bu kadar da kendinizi inkâr edemezsiniz. Ne diyorsunuz?.. Talebi üzerine, biz bunlara şu şekilde, devlet tahvili veya gelir ortaklığı senedi veya -esas amacınız olan- hisse senedi aldıracağız diyorsunuz.

Muhterem arkadaşlarım, müsaade ederseniz maddeyi bir okuyalım :

«Menkul kıymet edindirme

MADDE 9. — 3320 sayılı Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerine Konut Edindirme Yardımı Yapılması Hakkında Kanun ile oluşan Konut Edindirme Yardımı Hesaplarından, evi olanlara veya ailede birden fazla kişinin yardım alması halinde bunlara, talepleri üzerine ve Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun belirleyeceği esaslar çerçevesinde, gelir ortaklığı senetleri, Devlet iç borçlanma senetleri veya hisse senetleri verilebilir.»

Şimdi, burada bir takyit daha var; hem bu konut edindirme hesabından yararlandıracağınız kişinin, bir yandan talebini -dediğim gibi- bir zorunluluk olarak şart görüyorsunuz, öbür taraftan da, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Fonunun belirleyeceği esaslar çerçevesinde bunun yapılacağını belirliyor ve bu hükmü getiriyorsunuz. Madde, hem açık değil, hem amacını saklayan bir şekilde yüce Meclise sunulmuş ve hem de bana göre -tekrarlıyorum- tam yerinde getirilmiş bir madde; ama vurguladığımız konu, hiçbir zaman gözden uzak tutulmasın; hükümet bu şekilde hareketiyle, birinci planda, ara seçim öncesi devlet memur ve emeklilerine, işçilere konut edindirme politikasının, bir seçim yatırımı olduğunu tescil ettirmiş oluyor ve ikinci konu da, bunda, sermayenin tabana yayılmasında metot olarak, yine devletin parasını kullandırmaya mecbur kaldığını ispat etmiş oluyor.

Saygılar sunuyorum arkadaşlar. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bayezit.

Şahsı adına, Sayın Türkân Arıkan, buyurun efendim.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkan, madde üzerinde grup adına söz talebimiz vardı, yazılı olarak göndermiştik.

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu, talebiniz elime geçmemişti, fakat buldum, buradadır. Ancak, eğer sizin de iznîniz olursa; grubun her zaman önceliği vardır, ama Hanımefendi geldiler, çağırdım, sonra da size söz vereyim.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Tabiî efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de, konut edindirme yardımıyla ilgili kanunun amacının saptırıldığını belirtmekle sözlerime başlamak istiyorum. Hatırlıyorum, değerli Bakanımız Sayın Taşçıoğlu, o yasanın amacını burada savunmuşlardı. Savunmuşlardı; ama şimdi bakıyoruz, o yasanın amacının dışında, bu kaynaklardan bir kısmı, şirketlerin kurtarılması için hisse senetlerine gidecek. Ben bunu doğru bulmuyorum; ama sizler doğru buluyorsanız, tabiî destekleyebilirsiniz, o ayrı mesele.

İkincisi, bir konuda bilgi sunmak istiyorum. Biliyorsunuz, Keban ve Oymapınar barajlarının gelir ortaklığı senetleri zaman zaman satışa çıkarılır; televizyonda olsun, basınımızda olsun, bunlarla ilgili ilanlar yapılır ve ertesi gün televizyonda da, gazetelerde de teşekkürler yer alır, halkımız bunu kapış kapış aldı ve bir gün içinde satıldı denir. Ziraat Bankasının, Yüksek Denetleme Kurulu raporunda mevcut; 23 milyar liralık gelir ortaklığı senedi görülmektedir. Hani halka satıyorduk bunları?..

KENAN NURİ NEHROZOĞLU (Mardin) — İş Bankasının da var.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Onu elde edemedim.

Bunları topladığınız zaman, oradaki teşekkürlerde de halkı yanıltıcı birtakım kelimeler kullanıyoruz demektir ve bu kaynakları gerçek yerlerine yollamıyoruz demektir. Neden, banka elinde tutuyor? Yüksek Denetlemenin raporunu inceliyoruz; yasalara göre bankaların zorunlu olarak elinde tutması gereken birtakım miktarlar var, onları aşmış, yani nemalandırmanın çok üzerinde bunları elinde tutmuş. Bir taraftan, şirketlere, ucuz kredi ile, çeşitli oyunlarla kaynakları vermiş, öbür taraftan da; Oymapınar, Keban gelir ortaklığı senetlerine ait kıymetleri almış, kasasında tutmuş... Vergisiz, yüzde 50 oradan kazanıyor, devlete hiç vergi ödemiyor, ondan sonra öteki şirketlere, gene çok düşük faizli ve vergi ödemeden birtakım kaynakları aktarıyor. Biraz önce sizlere açıkladım; faizi tahakkuk ettirmediği zaman, vergi de ödememiş oluyor.

Onun için, bu madde, hem o kanunun amacına aykırıdır, hem de Kamu Ortaklığı Kanununa aykırıdır.

Önergeler varsa, bunları kabul ederseniz sevinriz. Bir kerecik de muhalefetin bir tek önergesini şeytanın bacağını kırmak için, kabul edin. (Gülüşmeler)

Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu, buyurun efendim.

DSP GRUBU ADINA YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; evvela, görüşülmekte olan maddenin ne olduğunu açıklayalım.

«3320 sayılı Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerine Konut Edindirme Yapılması Hakkında» Kanun ile oluşan konut edindirme yardımı hesaplarından, evi olanlara veya ailede birden fazla kişinin yardım alması halinde bunlara, talepleri üzerine ve Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun belirleyeceği esaslar çerçevesinde, gelir ortaklığı senetleri, Devlet iç borçlanma senetleri veya hisse senetleri verilebilir.» deniyor.

Şimdi, bir Konut Edindirme Kanunumuz var; bununla, işçilere, memurlara konut edindirmeyi hedef almış bulunuyoruz. Evi olanlara veya ailede birden fazla kişinin yardım alması halinde, bunlara, - tabiî isterlerse - gelir ortaklığı senetleri, devlet iç borçlanma senetleri veya hisse senetleri verilecek.

Bir defa, burada iki hususu belirtmek isterim : Hiçbir işçinin, hiçbir memurun, sizin vereceğiniz hisse senetlerini almaya takati yok; o hayal. Yani, bununla, sermaye piyasasını tabana indirmek istiyorsunuz; bu yanlış; çünkü belli ki, memurun, işçinin ne halde olduğunu bilmiyorsunuz. Bugün bu hisse senetlerini bana getirseniz ben alamam; o güçte değilim.

Siz, bir taraftan bunu söylüyorsunuz, öbür taraftan da, bütün memurları, işçileri, para vermeden konut sahibi yapacağız diye ilan ediyorsunuz, hem de, bunu, birbuçuk iki sene zarfında yapacağız diyorsunuz. Bir defa bu hesapsız bir beyandır; ama, şimdi o beyanı da tekzip ediyorsunuz ve onlara, isterlerse, hisse senetlerini kendilerine vereceğiz diyorsunuz. Yani, hisse senetleri gelir getiren şeylerdir; size gelir getiren şeyler vereceğiz ve konut edinmede, böylelikle, hisse senetlerini, vereceğiniz paralar karşısında bize iade edeceksiniz ve böylece konut sahibi olmakta kolaylık elde edeceksiniz diyorsunuz. Bendeniz bu işe hiç inanmıyorum; bu da mükmün değildir.

Bu memlekette hiç unutulmayan bir hadise vardır; o da, bankerzedeler hadisesidir. Yani, işçi ve memurlar, şayet alabilecek vaziyette olsalar bile, bu hisse senetlerinin onlara satılması, işçilerin ve memurların cebine el atmaktan başka bir şey olmayacaktır; çünkü teşkil ettiğiniz o fonlardan hiçbir fayda hâsıl olmayacaktır.

Bu konut mevzuunda size bir hususu arz etmek isterim : Konut edindirmek için, beş altı sene zarfında birçok defa kanunlar çıktı ve konut meselesini hallettik denildi. En son olarak, şimdiki iktidar tarafından çıkarılan kanundan evvel de, iktidara gelirken veya hükümet programı okunurken, en başta tutulan konulardan biri de, fakir fukaraya konut edindirme konusu idi. Şimdi Sayın Maliye Bakanına soruyorum : İktidara geldikten sonra Ankara'da 10 bin veya 5 bin konut teslim edebildiniz mi?

OSMAN IŞIK (Ankara) — 10 bini de geçti, sen farkında değilsin.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Bakın, şimdi okuyacağım...

OSMAN IŞIK (Ankara) — Yalnız, Yenimahalle'de 20 bin konut var.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Cevabını versin, görelim.

Bakın şimdi okuyorum; bu bir profesör doktorun kitabı...

OSMAN IŞIK (Ankara) — Masa başında yazılan kitap.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Acele etmeyin efendim.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Acele etmeyin efendim, acele etmeyin.

Bu bir profesördür; dünyanın nasıl hızla ilerlediğini tetkik etmiş, hastalıklarla birlikte. Böyle birçok kitaplar neşrediliyor. Fezaya giden kozmonotlar dahi birçok kitaplar neşrediyor, orada iktisadî meseleleri dahi, tarihî meseleleri dahi tetkik ediyorlar; onu anlatmak istiyorum.

KÂZIM İPEK (Amasya) — İnsan hastalığı değil, öyle ise ekonomi hastalığı.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Bu zat da, dünyanın ne hızla gittiğini anlatmak için bazı pasajlar alıyor; hastalıkları anlatırken. Biri de bu. Bakın ne diyor : «Yalnız Ankara kentine ayda yaklaşık 10 bin kişinin kırsal alandan göç ettiği an-

laşılmaktadır.» Harekete bakın... Siz nerede uyuyorsunuz? Ayda 10 bin kişi, (senede 120 bin kişi) Ankara'ya göç ediyor. Vasati, her 2 kişiye 1 mesken deseniz, senede 60 bin mesken yapmanız lazım. Tamam mı? (DSP sıralarından alkışlar) Tamam. Aldın mı şimdi cevabı? Kitap da burada. Hadi şimdi «20 bin» de; 20 bin olsa ne çıkar; senin daha üç sene içinde 180 bin yapman lazımdı, kaç binini yaptın? Onu cevapla şimdi bakalım? (ANAP sıralarından gürültüler, DSP sıralarından alkışlar) Bu bir.

Ya, kapan da kaçan mı; her zaman size yardım edeceğim diye buradan söyleyeceğim... Yok öyle yağma. (Gülüşmeler, DSP sıralarından alkışlar)

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, bu tarz konuşmasına nasıl müsade ediyorsunuz?

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Adamı böyle pusuya düşürürler.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bakınız ne kadar çirkin kelimeler konuşuyor Sayın Başkan. Bu kürsüye yakışmayacak sözleri nasıl söyletiyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu, Sayın Kazancıoğlu...

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Müsaadenizle...

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bir hocamıza yakışır mı, bir milletvekiline bu tarz konuşma yakışır mı Sayın Başkan?..

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu...

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Tamam, tamam...

Şimdi efendim, bir başka misal daha vereceğim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Nasıl kabulleniyorsunuz sayın milletvekillerimiz?..

BERATİ ERDOĞAN (Samsun) — Sayın Başkan, bunamış bu, bunamış.

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu, Sayın Kazancıoğlu...

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Dikkat edin, dikkat edin efendim.

Şimdi başka bir misal veriyorum efendim. (ANAP sıralarından «Sayın Başkan, sözlerini geri alsın» sesleri) Ne söyledim? Ne söylediğimi söyleyin, geri alayım. Hiçbir kastım yok; söyleyin, geri alayım.

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu, Sayın Bakana, «Buna cevap verin bakayım» diye emreder biçimde hitap ettiniz.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — İfademi, «Lütfen cevap veriniz» şeklinde düzeltiyorum.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, çok çirkin bir deyim daha kullandı; «Kapan da kaçan mı?» dedi efendim.

BAŞKAN — Sayın Kazancıoğlu, «Kapan da kaçan mı» deyimi genel bir deyimdi, değil mi?

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — O da yanlış, onu da geri alıyorum.

BAŞKAN — Devam edin Sayın Kazancıoğlu.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Devamla) — Bakınız, şimdi başka bir misal veriyorum. Okuyorum efendim : «Margaret Meed, Yeni Gine'de, anası babası yamyam olan bazı gençlerin bugün tıp öğrenimi yapmakta olduğunu gözlemiştir.» Yamyam ailesi, bugün, çocuğunu, tıp tahsili yaptırmak için üniversitelere gönderiyor. Aşamayı görüyor musunuz, dünya ne kadar ilerliyor farkında mısınız? Siz şimdi, şirket kurtaracağız diye, yanlış yollardan gitmiş, paralarını har vurup harman savurmuş insanlara yardım ediyorsunuz... Bunlar yamyam gibi insanlardır yahu, bunlara yardım edilir mi?

Saygılarımı sunarım. (DSP, SHP, DYP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kazancıoğlu.

Hükümet adına, Maliye ve Gümrük Bakanı Sayın Ahmet Kurtcebe Alptemoçin, buyurun efendim. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hakikaten burada ibretle bazı konuşmaları dinliyoruz, ders alıyoruz, öğreniyoruz, istifade ediyoruz; bazı hocalarımızın derslerine katılıp, onlardan feyz almamış olmamızdan dolayı da, hakikaten üzüntü duyuyoruz; bunu bu kürsüde ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime devam etmeden, bir hususu açıklığa kavuşturmak istiyorum. Burada bazı sözler, «İşte, kayıtlara geçiyor» diyerek ifade ediliyor; ben de Anayasamızın 73 üncü maddesinin son paragrafını müsaade ederseniz, özellikle kayıtlara geçmesi bakımından, bir kere daha ifade etmek istiyorum. Bakınız, Anayasamızın 73 üncü maddesinin son fıkrası ne diyor : «Vergi, resim, harç

ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir.»

Anayasa, muaflıklardan, istisnalardan, indirimlerden; belirli hadler içinde artırmalardan bahsetmektedir. Anayasa, tabiî ki, hukukumuzun en önemli, en başta gelen belgesidir; bir kere daha tekrar etmekte ben şahsen fayda gördüm.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; burada gaye çok açık, ama bu gayeyi niçin saptırmaya çalışıyoruz, onu anlayamıyorum. Burada konuşan ilk konuşmacımız, «Siz, paraları kesiyorsunuz, fon teşkil ediyorsunuz» dediler. Paralar kesilerek fon teşkil edilmiyor. Kesmek demek, verilen bir şeyden eksiltmek demektir; kimsenin maaşından bir şeyi eksilterek bir fon teşekkül ettirilmemektedir. Çalışanlara...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Göz gördüğünden korkar; üç senedir gördük.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Niçin saptırıyorsunuz?.. Size yakışmıyor.

BAŞKAN — Lütfen, Sayın milletvekilleri...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Çalışanlara, her ay şu kadar para, şu şartlar çerçevesinde ve şu süre içinde, o kişi lehine nemalandırılmak şartıyla da biriktirilecektir, bu bir tasarruftur diye bu Kanun çıkmıştır. Eğer hafızalarda bir eksiklik meydana gelmişse, müsaade ederseniz, naçizane ben tavsiye edeyim; o kanunu bir kere daha okuyalım.

Şimdi, kimsenin maaşından para kesilerek fon teşekkül ettirilmemiş; fonun nasıl teşekkül ettirildiği kanununda yazılı.

Gene, sayın konuşmacılar, «Batan şirketlerin hisse senetlerini niye aldırıyorsunuz?» diyorlar. Kimse öyle bir ifade yazmamış burada. Bakın, Sayın Bayezit tane tane okudu, gayet güzel bir şekilde okudu; saat tuttum, zamanı tam değerlendirdi, İçtüzüğümüzün kendisine verdiği zamanı gayet iyi kullandı...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Bakan, gözünüzden de bir şey kaçmıyor.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Mümkün mü efendim?

Sayı Bayezit, okurken, «Talepleri üzerine» diyor. Biz, bu Konut Edindirme Kanununu çıkardıktan sonra, bize çok çeşitli müracaatlar oldu; biz, aynı haneden iki üç kişi bu konut edindirme yardımından istifade edeceğiz; ama hepimiz birden konut almak istemiyoruz, bize başka şekilde bir imkân yaratamaz mısınız diyorlar. Ne yapalım mesela?.. Mesela, bize gelir ortaklığı senedi verin, mesela bize tahvil verin, devlet bonosu verin. Kâr eden şirketler var, kâr eden şirketlerin senetlerinden edinme imkânını sağlayın diyorlar. Bu, bir mecburiyet değildir; bu, bir talebi, bir ihtiyacı karşılamak üzere getirilmiş bir maddedir.

Tasarruf sahiplerini, hisse senedi almak, tahvil almak için teşvik etmiyor muyuz; sermaye piyasası Türkiye'de hâlâ teşekkül etmedi, çok geç başlandı, bu şartlarla da devam etmez, gelişmez diye tenkit etmiyor muyuz? İşte bu da, belki bir imkândır. Bu madde, bir ailede, eğer, birden fazla, bu yardımdan istifade eden varsa ve kendisi istiyorsa, gitsin, bu devlet bonolarından, tahvillerinden, gelir ortaklığı senetlerinden veya kâr eden, istediği şirketlerden bir tanesinin senetlerinden alsın diye getirilmiştir. Zor yoktur; hak sahibi talep ederse alacaktır. Tabiî ki, hak sahiplerinin, kâr etmeyen bir şirketin hisse senetlerini, arzusuyla alması mümkün değildir. Demek ki, ortada, sermaye piyasasına kote ettirilmiş bir şirket olacaktır, bu şirket kâr edecektir; kâr eden bu şirketin hisse senetlerini almak isteyen bir hak sahibine, bu şirketin hisse senetleri veya bir gelir ortaklığı senedi verilecektir. Kimse kimseyi zorlamamaktadır; hele hele, maaşlardan kesilerek teşekkül ettirilen bu fonlarla, batan şirketlerin hisse senetlerini aldırtmak gibi bir husus da yoktur.

Arz ederim efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Madde üzerinde önergeler vardır...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Soru efendim, soru.

BAŞKAN — Evet; başka sorusu olan?.. Yok.

Soru kayıt işlemi bitmiştir.

Buyurun Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Sayın Bakan dedi ki, «Zorlama yoktur, isterse alacaktır.» «Alacaktır» sözünde, idareyi bağlayan bir kesinlik var. Vatandaş, yani bu şekilde bir hak sahibi olan kişi müracaat ettiği zaman, mutlaka bundan, yani bu imkândan faydalanacak mıdır? Sayın Bakanın açıklamalarıyla madde, birbirini tutmuyor. Madde, «verilebilir» diye, takdir hakkı tanıyor. O halde amaç, bunu bu şekilde değerlendirmekse, niye bir takdir hakkı getirilmiştir? Takdir hakkı tanıyan, «verilebilir» kelimesiyle, Sayın Bakanın, kürsüdeki, «Verilecektir, alacaktır» şeklinde

kesin kelimelerle kullandığı ifadeleri nasıl telif edeceğiz? Birinci sorum bu.

İkinci sorum : Buna ne lüzum var? Yani, amaç, vatandaşın bir mesken edinmesi, bir ev sahibi olması; sosyal amaç bu. Siz, ne yapıyorsunuz bunun yerine?.. Al, ben sana şu parayı vereyim, ben sana bu şeyi satın alma imkânı sağlayayım diyorsunuz. Buna ne lüzum vardır? Yani, bir sosyal yaklaşım olarak buna ne lüzum vardır? Eğer hükümet bunu bir sosyal yaklaşım olarak görüyorsa, bunun yanında, daha başka açılardan da bu yaklaşımın gösterilmesi lazımdır.

Bunların açıklanmasını istiyorum.

BAŞKAN — Anlaşıldı Sayın Bayezit.

Buyurunuz Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, madde o kadar açık ki, «Bakan şöyle söyledi, maddede böyle var» falan gibi bir suali, sayın milletvekilimiz nasıl sordu, merak ediyorum. Açın bakın, maddede, «Talebi üzerine verilebilir» diyor. Bu suale cevap maddede vardır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — «Alacaktır» dediniz Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, isterse alacaktır, istemezse almayacaktır.

Şimdi, sosyal yaklaşım konusuna gelelim. Konut politikamızı biliyorsunuz; meseleyi ne kadar çarpıtmaya çalışırsanız çalışınız, hükümetimiz, toplu konut meselesine büyük bir dikkat ve kararlılıkla eğilmiştir, Türkiyemizin her tarafı şantiyeye dönmüştür ve yüzlerce, binlerce konut yapılmaktadır. Bunu inkâr etmek mümkün değildir ve bu konuda verilen kredileri saymam, söylemem mümkündür; kredi alan...

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Herkes şantiyede oturuyor.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Siz de dahil misiniz efendim?

Sayın Başkan kusura bakmayın, sizin kanalınızla sordum, affedersiniz.

Bugün, binlerce, onbinlerce konut yapılmaktadır; yüzbinlerce kooperatife kredi verilmiştir; verilen kredilerin miktarı milyarları bulmaktadır. Bu rakamları, biz hep açıkladık ve açıklamaya da devam ederiz. Biz, yapılanları anlatmaktan yorulmayız, tekrar tekrar burada söylememiz mümkündür. Faizsiz krediler vardır, düşük faizli krediler vardır; bunlar çalışanlarımıza verilmektedir ve bu da bir ilave imkândır, sosyal tarafı vardır; ama bu imkânı başka türlü değerlendirmek isteyen birileri çıkar ise, bu imkânı da kendisinin elinden almamak için getirilmiş bir maddedir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Anlaşılmıştır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sanıyorum dikkatinizden kaçtı...

BAŞKAN — Evet, «Neden gerek gördünüz?» diye sormuştunuz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Soru değil, üslupları arasında «Ne kadar çarpıtmaya çalışırsanız çalışın» diye bir ifade kullandı.

BAŞKAN — Onu, genel kullandı sanıyorum Sayın Bayezit.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Geneldir efendim. Tabiî, bu kürsüden çok şeyler söyleniyor; konut işi olmuyor, filan falan diyerek...

BAŞKAN — Evet, geneldir ve düzeltilmiştir.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Genelde de olmaz efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hayır efendim, hayır, katiyen.

BAŞKAN — Düzeltilmiştir Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Şahsıma söylemeseler dahi, Sayın Bakanın söylememesi gereken bir söz.

BAŞKAN — Düzeltilmiştir.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Düzeltildi efendim, genelde konuşuldu.

BAŞKAN — 2 önerge var...

AYHAN FIRAT (Malatya) — Soru var Sayın Başkanım, soru.

BAŞKAN — Soru kayıt işlemi bitmiştir Sayın Fırat; Sayın Bayezit'ten sonra, soru kayıt işleminin bittiğini Genel Kurula bildirmiştim.

2 önerge vardır; önce veriliş sırasına göre okutuyorum, sonra aykırılık sırasına göre işleme koyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tasarıda yer alan 9 uncu maddenin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tülay Öney İstanbul	Bahriye Üçok Ordu
Turan Bayezit Kahramanmaraş	Neriman Elgin Ankara

Kâzım İpek
Amasya

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısının 9 uncu maddesinin metinden çıkarılmasını tasviplerinize arz ederiz.

Cafer Tayyar Sadıklar Çanakkale	Sümer Oral Manisa
Ahmet Sarp Diyarbakır	Mustafa Çorapçıoğlu Balıkesir
Murat Sökmenoğlu Hatay	Mahmud Altunakar Diyarbakır

Muzaffer İlhan
Muğla

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 2 önerge de aynı kapsamdadır, birlikte işleme koyuyorum.

Komisyon katılıyor mu?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden, geliş sırasına göre Sayın Öney'in önergesi daha önce olduğu için, Sayın Öney'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Öney.

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bu 9 uncu maddenin bu tasarı metninden çıkarılmasını iki temel nedenle istiyoruz. Birincisi, madde üzerinde söz alan arkadaşlarımızın belirttikleri konular vardır; onun da dikkat çeken noktası şudur: Memur ve işçilere konut edindirme yardımına ilişkin kanun tasarısı, gerek Bütçe Komisyonunda, gerek Genel Kurulda görüşülürken, hükümet adına kanunu savunan sayın bakan, bu kanunun fevkalade gerekli, son derece yararlı olduğunu ifade ettiler ve «Örneğin; bir Toplu Konut Fonundan verilecek olan kredilerin, bu işin gerçekleştirilmesine yetmeyeceği yahut da işin başlatılmasına imkân vermeyecek düzeyde olduğu düşünüldüğü için, bir tamamlayıcı yardım olarak biz bu Konut Edindirme Fonu Kanun Tasarısını getiriyoruz» dediler. Gerçekten de öyle idi; bu, birbirini tamamlayan bir hususstu. Her ne kadar, Konut Edindirme Yardımı Kanununda belirtilen meblağ (+) Toplu Konut Fonundan tahsis edilebilecek meblağ, bizim hesaplarımıza göre, işçileri ve memurları konut sahibi etmeye imkân verecek bir düzeyde olamayacaksa da, hükümetin, bu kanunu savunurken önümüze koyduğu genel gerekçe bu idi.

Bu kanunda ne öngörülüyordu; izin verirseniz onu hatırlatmak isterim. İşçi ve memurların çalıştıkları işyerinin, işçi ve memur için, onun rızası falan hiç söz konusu olmadan, otomatik olarak, bu fona belli bir parayı belli süreyle yatırması öngörülmekte idi. Yani diyelim ki, falanca işyerinde çalışan bir işçi veya filan kamu kuruluşunda çalışan bir memur için, işveren, (Kamu işvereni veya özel kesim işvereni) o işçi veya o memur için Konut Edindirme Fonuna her ay belli bir para yatıracaktı ve bunun da amacı, memur veya işçinin konut sahibi kılınması idi.

Şimdi, Sayın Bakan burada açıklamalarını yaparken, «Efendim, bu kanun çıktıktan sonra bize çok çeşitli başvurular oldu. Dendi ki; bizim ailemizde, üç tane dört tane çalışan var, her birimiz için işveren bu fona para ödüyor; bizim üç tane, dört tane mülk sahibi, konut sahibi olacak halimiz yok, birimiz, ikimiz bundan yararlanırız, ama bu fonda bu maksatla biriken paraları başka türlü kullanma olanağını bize sağlayın dediler; onun için biz bu hükmü getiriyoruz» diye ifade ettiler. Tabiî, burada şunu sorarım o zaman değerli milletvekilleri ve zaten her zaman endişemiz de bu noktadadır: Hükümet, maalesef, bir kanun tasarısını hazırlarken ve getirirken, bunun enini boyunu tam olarak düşünmemektedir. Konut Edindirme Yardımı Fon Kanunu hazırlanırken, belli değil miydi bunun böyle olacağı? Bir ailede birden fazla kişinin çalışıyor olabileceği, bunların hepsi için bu fona paraların kesileceği, bu ailenin üç tane veya dört tane birden konut sahibi olmak istemeyeceği belli değil miydi? Belli idi elbette. Bu şikâyetler şimdi ortaya çıkmış, hükümet de onlara karşı böyle bir formül bulmuş, getiriyormuş... Belki formül isabetli olabilir; ama burada, bizim endişelerimizi doğrulayan bir başka husus vardır; o da, kanunların, tasarı olarak hazırlanırken, hükümet tarafından gerektiği şekilde hassasiyetle ve dikkatle incelenmeden ve düşünülmeden getirildiğidir.

Bu da olabilir belki. Yüce Meclis, işte onun için vardır; burada, bu kanunlardaki birtakım aksaklıkları ve eksiklikleri düzeltmek için bulunuyoruz değerli arkadaşlarım ve bu oturumlar onun için yapılıyor. Burada, bu kanunları düzeltmek için getirilen her önerge de - maalesef bunları getiren daima muhalefettir - muhalefetten geldiği için, her zaman reddediliyor ve işte, kanunlar böyle yanlış çıkıyor. Ondan sonra, bir başka kanunda bu yanlışlığı telafi et-

mek, düzeltmek için tedbirler getirmeye çalışıyorsunuz. Bu yanlıştır; yasama organını yanlış çalışmaya lütfen mahkûm etmeyiniz.

Bu maddenin, tasarıdan çıkarılmasını istememizin ikinci nedeni, hukukî ve şeklidir. 3320 sayılı Yasa, bugün yürürlüktedir. O yasada emredici kurallar vardır; memur ve işçileri konut sahibi yapmak için, işverenlerinin her ay onlar için bu fona para ödeyecekleri hükmü, şu anda 3320 sayılı Kanunda geçerliliğini korumaktadır. Siz burada, sınaî mülkiyeti tabana yaymak, vesaire gibi isim altında, bambaşka bir adla (Şirket kurtarma) anılan bir tasarı hazırlayıp getiriyorsunuz, ondan sonra, 3320 sayılı Kanundaki hükümler, kendi kanunlarında, yerinde, geçerliliğini korurken, bu kanun tasarısıyla o kanunda bir değişiklik yapmak istiyorsunuz. Bu olmaz. Bu maddeyi buradan çıkarınız. Bu değişikliği yapmak istiyorsanız, kendi kanununda yapınız; 3320 sayılı Kanunda yapınız bu değişikliği. Bu kanun tasarısının içinde ne işi var bunun? Bu nedenle, bu maddenin bu kanun tasarısından çıkması lazımdır. Gerekirse, hükümet bir maddelik bir kanun tasarısı getirir, 3320 sayılı Yasada yapılacak değişikliği onunla yapar. Bu tasarının içine bu değişikliği koyarsanız, devlet iç borçlanma tahvilleri, gelir ortaklığı senetleri veya hisse senetlerini bu insanlara satacağınızı bu kanunda söylerseniz, o zaman, adeta, batan şirketlerin hisse senetlerini satmayı amaçlıyormuşsunuz gibi, bunu teşvik ediyormuşsunuz gibi bir ifadeyi de vermiş olursunuz; buna da hakkınız yoktur.

Kaldı ki, hukuk ve şekil bakımından da doğru bir şey yapmak istiyorsanız, 3320 sayılı Yasada yapılacak değişikliği bu kanunda yapamazsınız; lütfen kendi kanununda yapınız. O nedenle, bu maddenin, bu kanun tasarısından çıkarılmasını istiyoruz.

Takdirlerinize sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öney.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Bizim söz hakkımız var mı Sayın Başkan?

BAŞKAN — Yok, Sayın Sadıklar, önergeler birleştirilerek işlem görüyor.

Birleştirilen iki önergeyi bir önerge halinde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9 uncu madde kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

Modern teknolojiyi teşvik

MADDE 10. — Kamu İktisadî Teşebbüslerinin özelleştirilmesiyle elde edilen kaynaklardan Kamu Ortaklığı Fonuna ayrılan kısımdan Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu kararıyla modern teknolojiyi getiren yatırımlara ortak olunabilir.

BAŞKAN — 10 uncu madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Sümer Oral, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Turan Bayezit söz istemişlerdir.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Sümer Oral, buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA SÜMER ORAL (Manisa) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının en önemli maddelerinden birini müzakereye başlamış bulunuyoruz. Bu madde de, bundan bir önceki madde gibi kanunun mahiyet itibariyle yapısına uygun düşmeyen; ama bu kanun tasarısı hazırlanırken konmuş olan bir madde mahiyetindedir.

Tasarının geneli üzerinde görüşmeler yaparken üzerinde durduğumuz en önemli konulardan biri, karşı olduğumuz ve kesinlikle benimseyemediğimiz en önemli noktalardan birisi, tasarının objektif esaslardan uzak oluşu ve sübjektif uygulamalara fevkalade müsait olmasıydı. Şimdi görüşmekte olduğumuz madde de tamamen bu nitelikte bir maddedir. Tasarı ile, modern teknoloji getiren yatırımlara kamunun iştirak etmesi öngörülmekte; kamu bu iştiraki yaparken iktisadî devlet teşekküllerinin özeleştirilmesi sonucu elde edilecek gelirden, Kamu Ortaklığı Fonuna ayrılan bölümden kaynak vererek o yatırıma katılacaktır; maddede bu öngörülmektedir.

Modern teknoloji, şüphesiz ki, benimsenmeyecek bir unsur değildir. Ülkelerin kalkınmasında, gelişmişliğinde, ekonomik büyümesinin gerisinde yatan en önemli unsurlardan birisi teknolojidir. Yalnız, bu modern teknolojiyi yurt içerisine ithal ederken, kullanılacak araçların tamamen objektif olması lazımdır. Bunlar, hükümetlerin uygulayacağı ekonomik ve malî politikalar içerisinde yer alır, herkese açıktır ve objektiftir. Becerisi ve potansiyeline göre, bu modern teknolojiyi yurt içerisine getirmek mümkündür ve genel prensip de, böyle olur; yani objektif bir uygulamadır. Esasen, dünyadaki gelişmiş ülkeler, modern teknolojiyi öncelikle uygulamış ülkelerdir; buna evet; ama getirilecek aracın objektif bir uygulamaya açık olması lazımdır; sübjektif bir uygulama ile bu neticeye vasıl olmak mümkün değildir.

Şimdi, modern teknolojiyi getiren herhangi bir teşebbüse kamu katılacak... Peki, modern teknoloji nedir? Yani hangi teknoloji, modern teknolojidir, bunun tanımı yok; bir kriteri, bir kıstası yok. Şimdi, Sayın Maliye Bakanımız, biz, Maliye Bakanlığı olarak, hatta Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı olarak, çok geniş denetim elemanlarına sahibiz; inceleteceğiz, raporlar alacağız ve modern teknoloji olduğunu kabul edersek, katılabileceğiz diyecek; ama bunun bir teminatı yok ki. Eğer, böyle bir usul uygulayacaksanız, bu usulü kanuna derc etmeniz lazımdı. Nitekim, bizim vergi yapımızda, Vergi Usul Kanunumuzda, bu usuller münhasıran yer almıştır. Bir inceleme nasıl yapılacaktır ve o incelemenin sonundan nasıl bir rapor düzenleneceği, kanunda yer almıştır. Modern teknoloji hangisi?.. Ahmet'inkini modern teknoloji kabul etseniz, Mehmet'inkini kabul etmeseniz, kim murakabe edecek; kim, bu uygulama sübjektiftir diyecek? Böyle bir merci yok. İşte, itiraz edilen konu budur; modern teknolojinin gelmesi önemli değil.

Bu bakımdan, tasarının bu maddesini fevkalade mahzurlu mütalaa ediyoruz. Bu tip, kıstası ve kriteri tespit edilmemiş uygulamalar, toplumda ve iş hayatında güven ortamını ve teşebbüs ruhunu fevkalade zedeler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca, bir taraftan iktisadî devlet teşekküllerini özelleştirme çabaları, gayretleri var, bir taraftan da, özelleştirmeden elde ettiğiniz kaynakların bir bölümünü, tekrar, kamunun ekonomiye, serbest hayata girmesi şeklinde kullanıyorsunuz. O zaman, iktisadî devlet teşekküllerini niye özelleştiriyorsunuz? Özelleştirdiğiniz kaynaklarla, eğer yeniden, kamunun yeni teşebbüsler kurmasına ve onlara katılmasına yol açarsanız, o zaman, ilk yaptığınız uygulamanın ekonomik bakımdan bir faydası olmayacaktır.

Maddenin bu belirttiğim mahzurlarını gidermek için bir önerge hazırlamayı düşündük ise de, maddenin tedvin ediliş tarzıyla bunun mümkün olmadığını gördük. O bakımdan, bu maddenin fevkalade tehlikeli uygulamalara yol açacağını ifade etmek istiyorum.

Yüce Meclis eğer uygun bulursa, söz konusu madde tekrar ele alınabilir ve biraz evvel belirttiğim mahzurları giderecek, objektif esasları olan, objektif kriterleri olan bir madde haline getirilirse, öyle sanıyorum ki çok daha isabetli bir davranış içerisinde bulunmuş olacağız.

Sayın Başkan, maddeyle ilgili grubum adına ileri sürebileceğim görüşler bundan ibarettir. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Oral.

SHP Grubu adına Sayın Bayezit?.. Yok.

Demokrat Sol Parti Grubu adına, Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu, buyurun.

DSP GRUBU ADINA YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu tasarının 10 uncu maddesi iki veya üç satırdan ibarettir, aynen okuyorum : «Kamu iktisadî teşebbüslerinin özelleştirilmesiyle elde edilen kaynaklardan Kamu Ortaklığı Fonuna ayrılan kısımdan Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu kararıyla modern teknolojiyi getiren yatırımlara ortak olunabilir.»

Bu madde üzerinde, tasarının madde ve mana itibariyle ihtiva ettiği ifade dolayısıyla söz almak istemezdim. Ancak, burada bir «teknoloji» kelimesi geçiyor, ona takıldım: onun için bir iki kelime söylemek ve izahat vermek isterim.

Anladığım kadarıyla, burada, bu madde ile, teknolojiye prim vermek, geliştirmek istenmektedir, ama kanaatimce, böyle, bir maddenin içinde, bir tek kelimeyle bahsederek teknoloji geliştirilemez.

Bugün, teknolojinin dünyadaki rolü öyle bir hale gelmiştir ki, nasıl ki, demokrasilerde faşist bir rejim düşünemeyiz, demokrasi zorla kendisini kabul ettirir; aynı manada zorla, yani bugün teknoloji öyle ilerlemiştir ki, dünyayı, teknolojik faşist olarak tazyiki altında bulundurmaktadır. Yer yemez, teknolojiyi kabul edeceksin, başka çare yoktur. Nitekim, Amerikan teknolojisi, Avrupa teknolojisi o kadar ilerdedir ki, zorla kendisini kabul ettiriyor. Biz bunu kabul etmeyiz diyemeyiz, çünkü o kadar ilerlemiştir.

Bu teknoloji sebebiyle ortaya yeni bir ilim çıkmıştır. Bu ilmin adı, ilimlerin ilmi manasında, sibernetizmdir. Bunun esası diyalogdur, diyalogu tesis etmektir. Şimdi, diyalog, eski manasını artık kaybetmiştir. Birisi bir şey söyler, siz karşılığında bir şey söylersiniz; bu, eski Yunan felsefesine göre bir diyalogtur ve bu konuşmadan bir neticeye varırsınız. Şimdi, bunun 18 ve 19 uncu Asırlardaki şekli, tez -antitez- sentez şekline girmiştir, adı böyle olmuştur.

Şimdi, teknolojiyi de arz edeyim : Açarsınız bir kutuyu, Santa Lucia diye çalar, ama bir defa daha açarsınız çalmaz. İşte bu bir muhabere'dir, ben bozuldum demektir. Bir kediye, uyurken, pis pis dersin, uyanır; miyav derse, anla ki açtır. (DSP sıralarından alkışlar) Demezse, bu da bir diyalogdur, ama diyalogları bu suretle basite irca etmek de bir şey ifade etmez.

Bakınız, bir ordu sevk ediyorsunuz, -bunu, bu işi meslek edinmiş olanlar daha iyi bilirler. Ben noksan ifade edebilirim, beni mazur görsünler, ama doğrusunu kendileri ifade edebilirler- saniyesinde yerine varmaya mecburdur darbesini yapabilmek için; ancak saniyesinde yerine varamazsa, yine saniyesinde, ben, yerime vasıl olamadım diye haber verir. Eski usuldeki gibi, sen git de, tekrar geri dön ve haber ver hususu yoktur.

Şimdi, demek istiyorum ki, bu konu, bu kadar basite alınıp buraya bir kelime konulup da, teknolojiyi geliştireceğim demek, biraz -özür diliyorum, kelime öyle geldi şimdi aklıma, bir kastım yoktur- safdillik olur gibi geliyor bana.

Onun için derim ki, bu maddede teknoloji konusuna yer vermek beyhudedir; öteki maddelerin de hepsi beyhude ya. Dikkat ederseniz herhangi bir önerge vermiyorum. Oysa, ben de önergeler versem de hepsini kabul etseniz bile yine hiçbir faydası olmaz.

Bu tasarı hakkında ileride daha çok şeyler söyleyeceğim; ama şimdi bir neticeye bağlıyorum işi. Eğer, teknolojiyi kayırmak istiyorsak, eğer onu ilerletmek, genişletmek, ondan faydalanmak istiyorsak, -ki, bu muhakkak, iktidar bunu arzu eder, arzu etmemesi için hiçbir sebep yoktur, muhalefet de arzu eder; bunu, o kadar mühim ve ehemmiyetli olduğu için söylüyorum- ayrı bir bakanlık kurmanız gerekir; bunu tavsiye ederim.

Saygılarımla. (DSP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kazancıoğlu.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Turan Bayezit buyurunuz.

SHP GRUBU ADINA M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu tasarı ile ilgili Bütçe Komisyonu raporunu incelediğiniz zaman, benim imzamın üstünde 10 uncu maddeye karşı olmadığımı görürsünüz. Verdiğim o meşruhatta «10 uncu madde dışında tümüne muhalifim» demişim. İşte bu maddenin lehinde konuşacağım.

Aziz arkadaşlarım, Sayın Bakan müsaade ederlerse maddeyi okumak istiyorum; çok kısa olduğu için zaman kaybı az olacak. «Kamu iktisadî teşebbüslerinin özelleştirilmesiyle elde edilen kaynaklardan Kamu Ortaklığı Fonuna ayrılan kısımdan Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu kararıyla modern teknolojiyi getiren yatırımlara ortak olunabilir.»

Arkadaşlar bu madde, ANAP felsefesinin ve Özal efsanesinin iflas ettiğini ispat eden noktalardan biridir.

MEHMET ALİ DOĞUŞLU (Bingöl) — Hani karşı değildin?

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Bu, maddeye aykırı konuşma değil; felsefenin iflasının ispatı diyorum. Tekrarlayayım; maddeyi tasvip ediyorum, o şekilde konuşuyorum arkadaşlar.

Niçin iflas ettiğinin işaretlerinden, noktalarından biridir dedim. Hükümet programını açın arkadaşlar : Hükümet programında, devlet sadece polistir, devlet sadece ordudur, devlet sadece altyapı yatırımını yapan bir müteahhittir. Bunun dışında devletin ekonomide hiç rolü yoktur; açıkça yazılıdır bu, programınızda. Devletin ekonomide sınaî yatırım yapması, devletin bizim programlarımızda olduğu şekliyle ekonomiye yakınlaşması, bakması mümkün değil sizin programınıza göre.

Programınızda -şu maddenin bu tasarıya ithal edilmesiyle- demin söylediğim, efsanenin iflasını ispat etti dediğim fikrimi teyit eden bir madde, bir fıkra var. Ne diyorsunuz?.. «Gerice yörelerde -özel sektörün, tabiatından dolayı gitmeyeceğini ve yatırım yapmayacağını bildiğiniz gerice yörelerde- devlet istisnaî olarak sınaî yatırım yapar» diyorsunuz, ama kâra geçince yine özel sektöre devreder. Yani, hepsi özel sektöre bırakılan bir iktisadî felsefedir.

Şimdi ne oluyor? Bir fon toplanıyor. Nereden toplanıyor. Kamu kaynaklarından devletin elinde bir fon toplanıyor. Bu fondan, ileri teknolojiyi getirebilmek için ortak olunabilecektir bazı şirketlere, bazı yatırımlara girilebilecektir.

Şimdi, program karşısındaki durumunu ortaya koydum. Bir de Toplu Konut Kanununun müzakere edildiği zamanlardaki tutanaklardan, Toplu Konut Kanununun gerekçesine bakalım. Acaba bu Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Fonu Kanunu Tasarısı hazırlanırken hükümet böyle bir şeyi öngörmüş müydü? Ne gerekçesinde, ne tutanaklarda, ne o kanun tasarısının müzakeresinde ilgili sayın bakanların, iktidar grubu sözcülerinin açıklamalarında, bu konuda en ufak bir işaret yoktur. Yani, hükümet o kanunu çıkarırken, fonda nasıl toplanacak? KİT'lerin tasfiyesi suretiyle, satışı ve elden çıkarılması suretiyle elde edilecek nemadan bu fona aktarılacak bir kısmın böyle bir maksada kanalize edileceğine dair en ufak bir yaklaşımda bulunmamıştır. O zaman aklında bu yoktu. Bunu düşünmemişti. Çünkü, felsefe-

sine tersti ve bugünkü ihtiyaç, felsefesinin çarpık olduğunu onlara gösterememişti daha o zaman.

Arkasından, KİT'lerin özelleştirilmesi hakkındaki mevzuata bakın, o zaman da bu düşünülmemişti. Şimdi düşünülüyor ve getiriliyor.

Buradaki müessese, buradaki sistem, bizlerin, sosyal demokrat partilerin, devletçiliği benimseyen partilerin öngördüğü sistemdir. Hangi açıdan? Modern teknolojiyi getirme açısından. Biz deriz ki, modern teknolojinin getirilmesine devletin öncülük etmesi lazımdır. Burada, siz de onu kabul ediyorsunuz. Hangi şirketler için, hangi yatırımlar için kabul ediyorsunuz? Pek belli değil. Çünkü maddede, modern teknolojiyi getirecek yatırımlara ortak olunabilir diyorsunuz. Kim ortak olacak; başka bir tüzelkişilik mi kuracaksınız veya buna Kamu Ortaklığı Fonunun kendisi mi ortak olacak, belli değil. Onun yanında, modern teknoloji olarak nitelendirebileceğiniz teknolojinin vasıfları da belli değil, bunu nasıl tayin edeceksiniz? Modern teknoloji, eğer, bugün kullanılan teknoloji olarak değerlendirilirse, yanlıştır. Bugün kullanılan öyle teknolojiler vardır ki, yani güncel öyle teknolojiler vardır ki, modern teknoloji olarak bunların tavsif edilmesi mümkün değildir.

Sayın Başkan, bu maddeye hem şahsen, hem grup olarak karşı çıkmayız. Ancak, biz bunu açık kalplilikle ikrar edebiliyoruz. Temenni ediyoruz ve bekliyoruz ki, iktidar grubu da, hükümet de bunu kabul etmeye, bu maddeyi getirmeye mecbur kalmakla, kendi, liberal, katıksız liberal felsefelerinin bu noktada yürümediğini ve bu noktada iflasını kabul etmek mecburiyetinde olduklarını ikrar etsinler.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Onu biliyorlar zaten.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Ben, bilmiyorlar demedim, ikrar etsinler dedim sayın arkadaşım, mühim olan ikrar etmeleri.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, 10 dakikayı aştı.

BAŞKAN — Yok, aşmadı, Sayın Saruhan.

Devam edin Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Aziz arkadaşım, burada laf atıyorsunuz, ben cevap veriyorum. Burada olanları şu salonun içinde bırakasanız, ağzımı açmayacağım, salonun dışında da etkisi altında kalıyorsunuz da ona üzülüyorum. Onun için, laf atmayın da şu zamanımızı bu şekliyle doldıralım.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, Genel Kurula hitap ediniz.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Sayın Başkan, bir de şeklî konuya temas etmek istiyorum.

Şimdi, bu madde için sormak lazım; bu maddenin bu tasarıda ve burada yeri ne diye. Bunu niçin sormak lazım? Çünkü, bakıyoruz, bunun ikinci bölümle hiçbir ilgisi yok. İkinci bölüm, şirketlerin sermaye yapılarının düzeltilmesi, takviye edilmesi... Acaba bilinçaltında bir varsayımla -demin dedim kurgu- tasarı diye- bizim deyimimizle ve gerçek olan deyimle, kurtarılan bu şirketler, bu kurtarma operasyonundan sonra öyle bir sağlığa kavuşacaklar ki, bunlar Türkiye'de modern teknoloji ithal edebilecek birer ünite haline mi gelecekler? Yoksa, daha önemlisi, -ve böyle ise daha tehlikelisi- bir yandan devlet bu şirketleri kurtarmakla, öbür yandan yaptığının az olduğunu idrak ederek, bir de bu şirketlere, bu kabil toplanmış olan fonlardan bir kaynak iştiraki sağlayarak, bu şirketleri palazlandırmak mı isteyecek? Bu ikincisi çok tehlikeli bir yaklaşım, ama maalesef, insanın aklına böyle bir maksadın mevcut olduğunu da getiriyor, bu tasarıda ve bu ikinci bölümde yer almış olması nedeniyle.

Muhterem arkadaşlarım, vicdanen inanıyoruz ki, huzuru kalple söyleyebilirim; 251 tane Anavatanlı milletvekili arkadaşımın içinde en az yarısı bu Kanuna karşıdır. En az yarısı karşıdır, ama dediğim gibi mecburdur oy vermeye. Mecburdur oy vermeye; çünkü, deniz bitmiştir, kara karşınıza gelmiştir ve gemi karaya oturmuştur. Buna oy vereceksiniz, siz gemiyi kurtarmaya çalışacaksınız.

İLHAN AŞKIN (Bursa) — 1988'de, okyanusu aşmış olduğumuzu göreceksiniz.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — 1988'de bundan oy almayacaksınız; 1988 için başka oy alma yöntemleri düşünülüyor, bundan almayacaksınız; çünkü tarlasına icra memuru giden köylü, bunu öğrendiği takdirde size oy vermeyecek. Ama, tabiî, Sayın Başbakanın Amerika'daki istirahati sırasında yaptığı fikrî spekülasyonlarla bulduğu yollar var, ona güveniyorsunuz. 1988'de göreceğiz sonucunun ne olup, ne olmadığını.

Müsaade ederseniz, sözümün o noktasına gelerek irtibatlayayım. Tarlasına icra memuru gelen köylü, bunu bildiği takdirde, size, bu Kanun nedeniyle oy vermeyecektir dedim. Bu Kanun tasarısında, 10 uncu maddenin bu ikinci bölümde yer almış olmasının nedenleri bunlardır.

Biz, bu maddeyi kabul ediyoruz; Bütçe Komisyonunda oy verdiğim gibi, burada da oy vereceğim ve bunu ben cesaretle söylüyorum, ama siz de lütfen kendi kendinize düşünürseniz, akşam evinize gittiğinizde bir vicdan muhasebesi yaparken, şu maddeye oy vermekle programınızı inkâr ettiğinizi kabul edin.

Saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bayezit.

Şahsı adına, Sayın Türkân Turgut Arıkan ve Sayın Ayhan Fırat söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Arıkan,

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benden önce konuşan değerli arkadaşlarım (Sayın Oral, Sayın Kazancıoğlu, Sayın Bayezit) teknoloji konusunda görüşlerini belirttiler. Ben o konuya fazla girmek istemiyorum; kendilerine tamamen katılıyorum.

Ancak, bir noktayı açıklamak istiyorum. Modern teknoloji kavramı çok geniş bir kavram ve teknoloji geliştirmede, araştırma, geliştirme maliyetleri de gerçekten büyük boyutlara ulaşıyor ve bazen araştırma, geliştirme yıllar sürebiliyor. Yani, on onbeş yıl süren araştırma oluyor; onun sonunda yeni bir şey geliştirebiliyorsunuz, yeni bir şey bulabiliyorsunuz ve ondan sonra da patentini alıyorsunuz; işleme, uygulamaya koyabiliyorsunuz. Böyle olduğu için, teknoloji geliştiren firmalar, araştırma, geliştirme yapan firmalar, yeni teknolojileri hiçbir zaman, hemen başka ülkelere vermezler; önce kendileri kullanırlar, onun belli bir hayat seyri vardır; o hayat seyri düşüş noktasına geçtiği andan itibaren, diğer ülkelere satışa başlarlar, devrine başlarlar. Bir kere bunu peşinen kabul etmemiz lazım.

Ancak, ben şunda hükümetle mutabıkım; Türkiye'de, sanayimizdeki birtakım teknolojinin yavaş yavaş daha modern hale getirilmesi gerekiyor. 1940'lardan, 1950'lerden, 1960'lardan bugüne göre, çok daha modern kısımları getirmek lazım. Yalnız burada benim sormak istediğim bir iki husus var; acaba Sayın Bakanımız bu konuda - bilgi sahibi iseler - bize bilgi verebilirler mi?

Ülkemizde sanayi sektörleri itibariyle, sanayiin teknolojik durumu konusunda bir araştırma yapılmış mıdır? Yapılmışsa, hangi kurum, hangi tarihte yapmıştır? Bu araştırmaya göre, hangi sektörlere daha modern teknolojilerin getirilmesi bakımından öncelik verilmiştir. Bu konuda bir çalışma varsa, kendilerinin bu konuda bir bilgisi varsa, bu yasa tasarısı hazırlanırken bu konuda bilgi toplamışlarsa, bilgi verirlerse sevineceğim.

Bir diğer nokta şu : Bu yasa tasarısının bu maddesine göre, KİT'ler özelleştirilecek. Ondan sonra bakıyoruz, Kamu Ortaklığı Kurulu aracılığıyla modern teknolojiyi getirecek yatırımlara ortak olunacak.

Şimdi, sormak istiyorum : Yüzde 51'le mi ortak olacaksınız? Yüzde 51'le ortak olduğunuz takdirde, bir taraftan KİT'i özelleştireceksiniz, öte yandan yeni bir bağlı ortaklık oluşturacaksınız, yeni bir KİT oluşturacaksınız. İştirak şeklinde mi katılınacak, iştirak şeklinde katılınacaksa, tavanı ne olacak? Azamî yüzde 10 mu, yüzde 5 mi, yüzde 20 mi? Bunlar, burada tespit edilmemiş, bize de bu konuda bilgi verilmedi; ama, kurul, bunların esaslarını belirleyecek, diyorsanız; lütfen Meclise de hiç değilse azamî miktarları konusunda, tavanı konusunda bilgi veriniz.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (Alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Şahsı adına, Sayın Ayhan Fırat buyurunuz.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlarım; önce şu noktaya değinmek istiyorum. 9 uncu maddede söz almak istedim, ama yetişemedim. Biliyorsunuz geçenlerde işçilerin konut sahibi edilmesine dair 3320 sayılı bir Kanun çıktı ve tatbikata girdi. Şimdi, sormak lazım; acaba orada ayrılan paralarla bu işçileri konut sahibi yapabilecek misiniz, onlara kâfi gelecek de artanını mı buralarda kullanacaksınız? Arkadaşlar, son derece yanlış, sizin yapacağınız konuta bile o ayırdığınız paralar kâfi değildir. Bakın, şunu söylüyorum : 1984 yılında Türkiye'nin konut sorununu halledecektiniz. Türkiye'de durumun ne olduğunu, o zaman, Sayın Başbakan da bu kürsüden söyledi, iktidara geldiğinizde Türkiye'de 1,5 milyon konut açığı vardı. Bugün nedir durum? Türkiye'de konut açığı 2 milyondur; sizin döneminizde 2 milyona çıkmıştır. İnanın, sizin o Toplu Konut Fonundan vermiş olduğunuz kredilerin birçoğu da, bu fabrikalar gibi yakında batacaktır; çünkü dengesiz verdiniz, çünkü kontrolsüz verdiniz.

İLHAN AŞKIN (Bursa) — Yükselen binaları görmüyor musun?

AYHAN FIRAT (Devamla) — Şimdi, bakın bir misal veriyorum : 1980 yılında üretilen konut adedi 315 bindir. Buna rağmen 1984, 1985 ve 1986 yılları dahil, 280 bin konutun üzerine çıktığınızı söyleyebilir misiniz? Katiyen... Halen, Türkiye'de konut üretimi 225 bindir, o günkü konut üretimine çıkamadınız hâlâ.

O halde, Türkiye'nin yıllık ihtiyacı 350 bin konuttur ve bu üç sene önceydi, Sayın Başbakanın bu kürsüden söylediği rakamdır. Bugünkü nüfusa göre bunu oranlarsanız, bugün, yılda 400 bin konuta ihtiyaç vardır. Siz, konut sorununu halletmiş gibi, bir de oradan alıp buraya yatırıyorsunuz.

Gelelim 10 uncu maddeye : Bakın 10 uncu madde ne diyor : «Kamu iktisadî teşebbüslerinin özelleştirilmesiyle elde edilen kaynaklardan Kamu Ortaklığı Fonuna ayrılan kısımdan Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu kararıyla modern teknolojiyi getiren yatırımlara ortak olunabilir.»

Muhterem arkadaşlarım, samimî olarak söylüyorum, ben de şaşırdım, hakikaten şaşkına döndük; çünkü üç sene önce ANAP Hükümeti bu kürsüden programını okurken, KİT'leri satacağını söyledi, «Devletin sanayi kuruluşunda ne işi var? Devlet asker devlet gümrük devletidir» dedi. Bu nazariye sizindi. «Ne işi var devletin sanayide?» dediniz, «satacağız» dediniz....

Bakıyoruz, yılda 1,2 trilyon lira kâr eden ve yine yılda 1,8 trilyon liralık yatırım yapan KİT'leri - ki Türkiye'de yapılan yatırımın yüzde 60 - 65'ini KİT'ler yapıyor - özelleştireceksiniz, yani bunları özel sektöre satacaksınız ve buradan aldığınız paralarla, gideceksiniz o batık şirketlere - kuruluşlarımı modernize ettim diyecek - ortak olacaksınız. Bunu nasıl izah edersiniz? Programınıza göre, devletin elini, sanayi tesislerinden çekmek isteyen siz değil miydiniz? İşleyen kuruluşları satacaksınız, duçar olmuş, iflas etmiş kuruluşlara devleti ortak edeceksiniz, yani devletin gelirini (1,2 milyar lirayı) bir noktada keseceksiniz. Buna hakkınız yok arkadaşlar. Bu madde son derece zararlı, son derece yanlış. Türk Hava Yollarını satacaksınız, iflas etmiş bir kuruluşa yatıracaksınız. Buna hakkınız yok arkadaşlar. 50 milyonluk Türk halkı bu kuruluşların sahibidir, bu KİT'lerin sahibidir. Nasıl satarsınız da Ali'nin, Veli'nin, Mehmet'in batmış şirketine parayı yatırırsınız? Buna sizin hakkınız yok. Gidin halka sorun; eğer, size yetki verirse o zaman yatırın.

Gene söylüyorum, modern teknoloji getiren şirketlere, modern teknolojiyi mi getirdi, yoksa geri teknolojiyi mi getirdi; kim verecek bu kararı arkadaşlar? Üç beş kişinin iki dudağı arasında, sübjektif donelere göre karar vereceksiniz ve bu meblağları oraya yatıracaksınız. Bunu yapmayın. Bu madde son derece zararlıdır, bu madde son derece hatalıdır.

Dediğim gibi, ta Atatürk döneminde yapılmış yatırımlarla, alınmış vergilerle, fakir halkın kuruşlarıyla kurulmuş KİT'leri özelleştirip, oradan alacağınız paraları buraya yatıramazsınız.

Daha iki gün önce, burada, Sayın Planlama Müsteşarı çok güzel bir açıklama yaptı; «geri kalmış yörelere yapılan yatırımın 400 milyar gibi büyük bir meblağ olduğunu» söyledi. Ancak, bir şey daha söyledi. Bunun 362 milyarı iki baraja yapılmış yatırımdır. Geriye 38 milyar kalıyor. Orada, 15 vilayete 38 milyar yatırım yapılmış. Vilayet başına 3 milyar etmez. Arkadaşlar, bu KİT'leri satıp, İstanbul'da, şurada burada kurulmuş şirketlere yatırıp... O yöre halkına - bakın gene söylüyorum - yapılan yatırım 3 milyardır. Sayın müsteşar burada detayını açıklayamadı, «400 milyar» dedi. 362 milyarı iki baraja (Keban ve Atatürk barajlarına) 38 milyarı da illere yapılan yatırımdır. Bir ile 3 milyar düşüyor.

BAŞKAN — Sayın Fırat, lütfen bitirelim efendim.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Siz, nasıl, o vatandaşın hakkını alır da, gasp eder de, götürür, İstanbul'da, şurada burada, bu adamların hileli surette yapıp, kaybettim, iflas ettim dediği yatırımlara yatırabilirsiniz? Buna hakkınız yok.

Efendim, bunun hesabını halka veremezsiniz. Çok rica ediyorum, bu maddeyi çıkarınız.

Yüce Meclise teşekkür edip saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekür ederim Sayın Fırat.

İLHAN AŞKIN (Bursa) — Sayın Bayezit'le anlaşın önce, Sayın Fırat.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz isteyen?..

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Soru var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Peki efendim.

Başka soru sormak isteyen?.. Yok.

Buyurun Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, hukukta, şibh (benzeri) diye bir müessese vardır; acaba, bu maddeyle getirilen sisteme şibh devletçilik diyebilir miyiz, Sayın Bakanın bu konudaki görüşü nedir?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Diyemeyiz.

BAŞKAN — Madde üzerinde önergeler vardır, önce veriliş sırasına göre okutuyorum, sonra aykırılık derecesine göre işleme koyacağım :

Yüksek Başkanlığa

523 sıra sayılı tasarının 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ederiz.

M. Turan Bayezit Kahramanmaraş	Tülay Öney İstanbul
Erol Ağagil Kırklareli	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak

Muhittin Yıldırım
Edirne

Ek fıkra :

Ancak kurulacak ortaklık içinde kamu sermayesinin oranı yüzde 51'den az olamaz ve bu oran daima muhafaza edilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısının komisyon metnindeki 10 uncu maddesinin sonuna aşağıdaki ibarenin ve ikinci fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan Edirne	Nuri Üzel Eskişehir
Kemal Gökçora Bursa	Günseli Özkaya İstanbul

İlhan Dinçel
Malatya

... Bu ortaklık için, anonim şirketin ödenmiş sermayesinin en az yüzde 80'inin sermayedeki payları yüzde 1'in altında olan 3 000'den fazla gerçek veya tüzelkişiye ait olması zorunludur.

Yeni yatırımlarda, işletmeye açılış yılından itibaren, ödenmiş sermaye üzerinden cari yıllık vadeli mevduat faizi oranında asgarî kâr payı tahakkuku ve ödenmesi zorunludur. Modernleştirme ve yenileme yatırımlarında bu zorunluluk ortaklığın tesis edildiği ikinci yılda başlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısının komisyon metnindeki 10 uncu maddesinin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan Edirne	M. Arif Atalay Adıyaman
İsa Vardal Zonguldak	Kemal Gökçora Bursa

Günseli Özkaya
İstanbul

Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu kararıyla ortak olunan bu şirketlerin isimleri 7 gün içinde Resmî Gazetede yayınlanır.

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre tekrar okutup işleme koyuyorum :

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 523 sıra sayılı Kanun Tasarısının komisyon metnindeki 10 uncu maddesinin sonuna aşağıdaki ibarenin ve ikinci fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

... Bu ortaklık için, anonim şirketin ödenmiş sermayesinin en az yüzde 80'inin sermayedeki payları yüzde 1'in altında olan 3 000'den fazla gerçek veya tüzelkişiye ait olması zorunludur.

Yeni yatırımlarda, işletmeye açılış yılından itibaren, ödenmiş sermaye üzerinden cari yıllık vadeli mevduat faizi oranında asgarî kâr payı tahakkuku ve ödenmesi zorunludur. Modernleştirme ve yenileme yatırımlarında bu zorunluluk ortaklığın tesis edildiği ikinci yılda başlar.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Arıkan, açıklamanız olacak mı?

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Evet.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Türkân Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önergemizle, ortak olunacak şirketlerin halka açık olmasını öngördük; yani beş kişilik bir aile şirketine Kamu Ortaklığı Fonundan bir ortaklık yapılmasın istedik. Üç bin kişilik, dört bin kişilik, bu düzeyde kişilerin ortak olduğu firmalara bu ortaklık sağlanırsa, kanun tasarısının başlığına uygun bir şekilde, sermaye tabana yayılmış olur; bunu öngördük.

İkincisi; ben inceleme yapıyorum, kamu iktisadî teşebbüslerinin iştirakleri var, bağlı ortaklıkları var. Bunların ödenmiş sermayeleri üzerinden, yıllardan beri hiçbir kâr payı almamışlar. Yani ortak olmuşlar, belli bir kaynağı oraya yatırmışlar, karşılığında dört sene-

dir, beş senedir, altı senedir, belki daha da gerilere gitsek, uzun senelerden beri hiçbir kâr payı almamışlar. Bunlar kamunun parasıdır. Bu kamu parasının karşılığının, getirisinin mutlaka sağlanması gerekir. Bu kâr zorunluluğunu da bu nedenle getirdik. Kâr zorunluluğunu tespit ederken de cari, yıllık mevduat faiz oranını aldık; yani bu para bir bankada nemalandırılsa idi, asgarî o düzeyde getiri sağlayacaktı. Bu tutarda bir gelirin mutlaka sağlanması lazım.

Yeni işletmelerde, işletmeye açılış yılından itibaren bu zorunluluğu getirdik, ama bazen öyle olabilir ki, bir işletmede yenileme yatırımı olabilir, belli bir bölümü değiştirilebilir, küçük bir bölümü modernleştirilebilir. O gibi işletmelerde de, ikinci yıldan itibaren, bu kâr zorunluluğunu getirdik. Amacımız hem halka yayılmayı sağlamak, hem de kamunun kaynaklarına getiri gelmesini ve bununla yeni yatırımlar yapılmasını sağlamaktır.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

(SHP sıralarından 10 milletvekili ayağa kalktı)

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan yoklama istiyoruz. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Yoklama isteminde bulunan sayın milletvekillerinin isimlerini tespit edeyim :

Sayın Fırat, Sayın Cengiz, Sayın İpek, Sayın Bayezit, Sayın Ağagil, Sayın Yılmaz Demir, Sayın Öney, Sayın Osmanlıoğlu, Sayın Üçok, Sayın Elgin.

Sayın Milletvekilleri, yeterli sayıda milletvekili yoklama istemiştir. Ancak, çalışma süremizin bitimine çok az kalmıştır, süremiz yoklama yapmaya yetmeyecektir.

Bu nedenle, alınan karar gereğince, Meclis araştırması ve genel görüşme önergeleri ile diğer konuları görüşmek için, 24 Mart 1987 Salı günü saat 14.30'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.15

VI. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arşkan'ın, kurs ve okul talebelerine yardım derneklerine veya benzer derneklere ait öğrenci yurtlarının 1984 - 1985 yıllarındaki denetimlerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin Emiroğlu'nun yazılı cevabı (7/1547)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Metin Emiroğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Doç. Dr. Türkân T. Arıkan
Edirne

Soru 1. — 1984, 1985 ve 1986 yıllarında, «Kurs ve okul talebelerine yardım derneklerine» veya benzer derneklere ait öğrenci yurtaları, Bakanlığımız müfettişlerince denetlenmiş midir?

Denetlenmişse, denetlemeyle ilgili bilgiler aşağıdaki cetvele göre nedir?

Yıl	Denetlenen öğrenci yurdu sayısı	Bu yurtaları fiilen denetleyen müfettiş sayısı	Denetleme Sonucu
1984			
1985			
1986			

Soru 2. — Bu yurtların denetlenmesiyle ilgili bilgiler aşağıdaki cetvele göre yıllar itibariyle ayrı ayrı nedir?

Yıl	Denetlenen yurdun bulunduğu il	Bu yurtları denetleyen müfettişlerin adı - soyadı
1984		
1985		
1986		

T. C.
Milli Eğitim Gençlik ve
Spor Bakanlığı
Yükseköğretim Dairesi
Başkanlığı
Sayı : ÜNİV : 87-266,7380

18.3.1987

Konu : Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın yazılı soru önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 28.1.1987 tarih ve 7/1547-7694/30493 sayılı yazısı.

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan tarafından Başkanlığınıza verilen ve ilgi yazı ekinde Bakanlığımıza intikal eden Kurs ve Okul talebelerine yardım derneklerine veya benzer derneklere ait Öğrenci Yurtlarının 1984 - 1986 yıllarındaki denetimleri ile ilgili yazılı soru önergesinde istenen bilgiler hazırlanarak ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Metin Emiroğlu
Milli Eğitim Gençlik
ve Spor Bakanı

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ADANA (1)					
1984	Adana	26	—	3	Normal
1985	Adana ve ilçeleri	26	Ali Ergün Galip Kahraman Hulusi Sezginer	3	Normal
1986	Adana ve ilçeleri	26	Ali Ergün Galip Kahraman Hulusi Sezginer	3	Normal
İL ADI : ADIYAMAN (2)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Adıyaman merkezi ve Besni, Kahta, Gölbaşı	5	Zeki Selamet (Adıyaman E. Md. A.) Abdullah Karahan (Megs. Müd.) Sadullah Hatipoğlu (Müftü)	3	İyi
1986	Adıyaman merkezi ve besni, Kahta, Gölbaşı	5	Aynı komisyon halen görevlidir.	3	İyi

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : AFYON (3)					
1984	—	—	—		
1985	Afyon ve ilçeleri	3	1986 Afyon ve ilçeleri 7 Mürsel Yılmaz (M. E. Şb. Md.) İsmail Dinç (Sağlık O. Tbb.) Tufan Altıntaş (Bel. İm. Md.) 10 Hamit Demirtaş (İtf. Amiri) Bilal Yılmaz (Komiser) Şevket Okumuş (Müftülükten) A. Oğuz Erkan (M. E. Şb. Md.) Ali Çelikbaş (M. E.'den) Ahmet Mühim (Em. den) H. Hüseyin Dayılar (Müftülükten)		Normal Olumlu İyi
1986	Afyon ve ilçeleri	7	Mustafa Gürgöz, Hamza Altıntaş, Necati Uzun, İsmet Kandemir 13 İsmet Akçabay (Dinar Kaymakamı) Hayati Durak (Komutan V.) Korkut Zeybekoğlu (Em. Amiri) Şükrü Parıldar (M. E. Şb. Md.) İbrahim Özdemir (Müftülük V.) Bilal Yılmaz (Komiser) Şevket Okumuş (Müftülükten) A. Oğuz Erkan (M. E. Şb. Md.) Ali Çelikbaş (M. E.'den) Ahmet Mühim (Em.'den) H .Hüseyin Dayılar (Müftülükten)		Normal Olumlu İyi
İL ADI : AĞRI (4)					
1984	Ağrı	3	Cemil Aydın - Mustafa Kartal Dursun Karakaya - Tekin Arslan Mustafa Eryiğit - Metin Akgün Ahmet Şen - İdris Muslukçu Mahmut Salman	9	Yasalara aykırı bir durumları tespit edilmemiştir
1985	Ağrı	3	Cemil Aydın - Mustafa Kartal Dursun Karakaya - Tekin Arslan Mustafa Eryiğit - Metin Akgün Osman Tuz - Yusuf Suna - Fehmi Atmaca	9	Yasalara aykırı bir durumları tespit edilmemiştir

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : AĞRI (4)					
1986	Ağrı	4	İzzet Tanrıverdi - Yusuf Önsesveren Zeki Taylan - Cemal Efeköy - Dilaver Öztürk - Sadık Çelik - Mustafa Serbest - Halit Yüce - Binali Aras - Şemsettin Yağcı - Nihat Önder - Mehmet Mücahit	12	Yasalara aykırı bir durumları tespit edilmemiştir.
İL ADI : AMASYA (5)					
1984	Amasya	3	Ramazan Dursun Sönmez Yüksel Orhan Sönmez Salim Akçay Coşkun Erol	5	İyi (Görülen eksiklikler en kısa zamanda giderilmekte, düzenlenen raporlar her ay valilik makamına sunulmaktadır.)
1985	Amasya (Diğer yurtlar 1985'in sonlarında açılmıştır.)	3	Mustafa Kazdal Salim Akçay Kemal Çako Oktay Sezgin Sönmez Yüksel Yakup Avcı Orhan Sönmez	7	İyi (Görülen eksiklikler en kısa zamanda giderilmekte, düzenlenen raporlar her ay valilik makamına sunulmaktadır.)
1986	Amasya	10	Sönmez Yüksel Salim Akçay Mustafa Kazdal Yavup Avcı Kemal Çako Oktay Sezgin Coşkun Erol Emin Ali Erbay Fethi Balcıoğlu	9	İyi (Görülen eksiklikler en kısa zamanda giderilmekte, düzenlenen raporlar her ay valilik makamına sunulmaktadır.)
İL ADI : ANKARA (6)					
1984	Ankara	22	Mehmet Pervane A. Vahap Yavuz Bünyamin Ergin Cevat Ağdere Lütfü Canbaz Ali Altınbaş	6	Olumlu

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ANKARA (6)					
1985	Ankara	30	Mehmet Pervane A. Vahap Yavuz Bünyamin Ergin Cevat Ağdere Lütfü Canbaz Ali Altınbaş	6	Olumlu
1986	Ankara	43	Mehmet Pervane A. Vahap Yavuz Bünyamin Ergin Cevat Ağdere Lütfü Canbaz Ali Altınbaş	6	Olumlu
İL ADI : ANTALYA (7)					
1984	Antalya Merkez, Manavgat, Gündoğmuş, Elmalı, Finike ilçeleri		Mustafa Eriş (Hv. P. Kd. Bnb.) Hilmi Sözer (Merkez K. Yrd.) Hasan Ersoy (Başkomiser) Mevlüt Erdem (MEGS Müd. Yrd.) Ahmet Karakulak (Komiser) H. Duran Kadıoğlu (Polis Memuru) Hüseyin Pıçakcı (Polis memuru) Lütfi Tezcan (1. Ast. Kd. Çvş.) Nurettin Güven (Vergi memuru) Ali Tezcan (Tahsildar) Tacettin Nazlı (İlçe (M.E.G.S. Müd.) Erver Özcan (1. Ast. Sb. Kd. Çvş.) Mustafa Yıldız (Komiser) Hüseyin Köker (Komiser) Nazif Gerçek (Muhasebe Şefi) Memiş Obalı (1. Ast. Sb. Baş. Çvş.)		
1985	Antalya Merkez, Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa, Gündoğmuş,, Akseki, Korkuteli, Elmalı, Kaş, Finike, Kumluca ilçeleri		İhsan Öztürk (Vali Yrd.) Mustafa Nar (İl MEGS Müd. Yrd.) İsmet Ekiz (İl MEGS Müd. Şb. Md.) İhsan Arslan (Jan. Binbaşı) Hasan Ersoy (Komiser) Ali Rıza Kuru (J. Ast. Sb. Üst Çvş.) A. Reşat Ekşir (Komiser) Hüseyin Emir (Komiser) Ömer Öznohutçu (Merkez K. Amiri) Abdullah Mutlu (Tekelioğlu İlkokulu Müd.)		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ANTALYA (7)					
1985	Antalya merkez Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa, Gündoğmuş, Akseki, Korkuteli, Elmalı, Kaş, Finike, Kumluca ilçeleri	31	Tacettin Nazlı (İlçe MEGS Müd.) Süleyman Güneş (İlçe MEGS Müd. Yrd.) Coşkun Kökten (1. Ast. Sb. Üst. Çvş.) Enver Özcan (1. Ast. Sb. Kd. Bş. Çav.) Mustafa Yıldız (Komiser) Paşa Demir (Komiser) Hayri Kısacık (Komiser) Ali Apaydın (Komiser) İbrahim Yeşil (J. Asb. Sb. Çvş.) Bülent Can (Jan. Ast. Sb. Çvş.) Bahri Sezen (İlçe MEGS Şb. Md.) Fevzi Canseven (İlçe MEGS Şb. Md.) Ertuğrul Dokuzoğlu (Kaymakam) Kemal Öztürk (Y. Ön. Yzb.) Kâzım Bozkurt (Başkomiser) Ramiz Kızılkuş (Başkomiser) Engin Demirkaya (Y. Ast. Sb. Bş. Çvş.) İbrahim Karakuş (J. Ast. Sb. Kd. Çvş.) Mehmet Karayol (J. Ast. Sb. Kd. Çvş.) Nurettin Geven (Vergi memuru) Ali Ceylan (Tahsildar) S. Saffet Karahisarlı (Kaymakam) Hasan Yavuz (J. Ast. Sb. Bş. Çvş.) Dr. Faruk Öztaşçı (Sağlık Ocağı Tabibi) Ali Özen (İlçe MEGS Müd.) Ömer Tunç (Kaymakam) Tahir Çiftçi (J. Ast. Sb. Kd. Çvş.) Mustafa Aksoy (Sağlık Müd.) İbrahim Gökçimen (Sağlık M.) Hasan Bayarslan (Polis memuru) Mehmet Lektemur (Komiser) Hacı Durankadıoğlu (Polis memuru) Hüseyin Pıçakcı (Polis memuru) Nurettin Özen (Polis memuru) Fuat Meral (Polis memuru) İbrahim Çırak (Gelir şefi) Süleyman Göktaş (Sağlık M.)		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ANTALYA (7)					
			Fikri Güven (Başkomiser) Ünal Nurlu (Kom. Yrd.) Ahmet Turan Salman (Y. Ast. Sb. Çvş.)		
1985	Antalya merkez, Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa, Gündoğmuş, Akseki, Korkuteli, Elmalı, Kaş, Finike, Kumluca ilçeleri	31	Gazi Ünlü (Jan. Ast. Sb.) Nafiz Gerçek (Muhasebe Şefi) Memiş Obalı (J. Ast. Sb. Baş. Çvş.) Mehmet Uzun (P. Ast. Sb. Çvş.) Hüseyin Yayla (Komiser)		
1986	Antalya merkez, Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa, Gündoğmuş, Akseki, Korkuteli, Elmalı, Finike ilçeleri.	42	Selih Rıfat Arıkan (Vali Yrd.) Bilal Aydın (J. Ast. Sb. Bş. Çvş.) Mevlüt Erdem (MEGS Müd. Yrd.) İsmet Ekiz (İl MEGS Müd. Şb. Md.) Hasan Ersoy (Başkomiser) Ali Rıza Kuru (J. Tb. K. K.) Hüsnü Emir (Komiser Muavini) Abdullah Mutlu (Tekelioğlu Ok. M.) Süleyman Güneş (İlçe MEGS Şb. M.) Coşkun Kökten (J. Üst. Çvş.) Paşa Özdemir (Komiser) Bahri Sezer (İlçe MEGS Müd. Şb. Müd.) Ali Apaydın (Komiser) Yaşar Beyazıt (Ast. Sb. Bş. Çvş.) Nuri Dağıl (J. Ast. Sb. Çvş.) Bülent Can (J. Ast. Sb. Çvş.) Yaşar Bingilli (Polis memuru) Ertuğrul Dokuzoğlu (Kaymakam) Kemal Öztürk (J. Ön. Yzb. Bş. K.) Kâzım Bozkurt (Başkomiser) İbrahim Karakuş (Kaymakam) Ahmet Dilmen (Müftü V.) Ömer Tunç (Öğretmen) Tahir Çiftçi (J. Ast. Sb. Çvş.) Mustafa Aksoy (Sağlık memuru) Hasan Bayarslan (Polis)		
1986	Antalya merkez, Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa, Gün-	42	Mehmet Lektemur (Komiser) Hüseyin Pıçakcı (Polis memuru)		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ANTALYA (7)					
	doğmuş, Akseki, Korkuteli, Elmalı, Finike, ilçeleri		Nurettin Özen (Polis memuru) Hacı Durankadiroğlu (Polis me.) Fikri Güven (Başkomiser) Mehmet Uzun (Jan. Bl. Kom.) Nazif Gerçek (Muhasebeci) Çetin Tosun (Jan. Ast. Sb. Kd. Çvş.)		
İL ADI : ARTVİN (8)					
1984	—	—	—	—	
1985	Artvin	2	Yüksel Uzun (MEGS Müd. Yrd.) İbrahim Beşer (Em. Müd. Kom. Yrd.) Mustafa Uçar (İl Müf. Yrd.)	3	Olumlu (Bina ihtilafı var)
1986	Artvin	2	Yüksel Uzun (MEGS Müd. Yrd.) Mehmet Öztürk (Em. Müd. Kom. Müd. Yrd.) Çetin Çıtak (Em. Müd. Polis me.) Mustafa Uçar (İl Müf. Yrd.) Asker Dede (Müftülük şefi)	3	Olumlu (Bina ihtilafı var)
1986	Artvin Borçka	3	Hüseyin Bayık (Borçka Em. A.) Fikret Eyüpoğlu (Borçka İlçe MEGS Şb. Müd.) Muzaffer Çakmak (Merkez Cami İmam)	3	Olumlu
İL ADI : ADIYAMAN (9)					
1984	Aydın	4	Mehmet Oral	1	Denetim esnasında birçok eksiklikler görülmüş ve eksikliklerin giderilmesi için yurt müdürlüklerine bildirilmiştir.
1985	Aydın	3	Sabri Altınışık Mehmet Oral Nevzat Yüksel	3	Denetimde eksiklikler görülmüş ve eksikliklerin tamamlanması için yurt müdürlüklerine yazı yazılmıştır.
1986	Aydın	4	Sabri Altınışık Mehmet Taş Ertan Karataş	3	Bazı yurtlarda eksiklikler görülmüş olup eksikliklerin giderilmesi için yurt müdürlüklerine bilgi verilmiştir.

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : BALIKESİR (10)					
1984	Balıkesir	12	Halil Uysal, A. Turgut Sakarya, Ali Türçan, Emin Demirci, Ali Yıldırım, İhsan Türkcan, Ahmet Elmas, Ahmet Uysal, İbrahim Zorlu, Ahmet Çelik, Sedat Tonguz, Mehmet Arslan, Hasan Akbaba, Faruk Doğu, M. Ali Şen, Osman Arslan, Erdoğan Sezer, Mehmet Pekgönenç, Yavuz Yalçın	19	İyi
1985	Balıkesir	22	Cemil Okutan (M. E. Müd.) Hasan Açem (İl. Müf.) Nevzat Aydın (E. M.'den) Ahmet Çelik, Selahattin Utkun, Mehmet Arslan, Osman Arslan, Halil Uysal, Mehmet Özbilen, Emin Demirci, Hamit Gök, Ali Turca, Hasan Akbaba, Mehmet Arslan Sedat Tonguz, Mehmet Pekgönenci, Erdoğan Sezer, A. Turgut Sakarya, Halil Uysal	19	İyi
1986	Balıkesir	86	Cemil Okutan (M. E. Müd.) Hasan Acem (İl. Müd.) Nevzat Aydın (M. E.'den) Emin Demirci, Selahattin Utkun, Erdoğan Sezer, Sedat Tonguz, İhsan Türkcan, A. Turgut Sakarya, Hamit Gök, Faruk Doğu, Ahmet Uysal, M. Ali Şen, Ahmet Elmas, Ali Yıldırım, Ali Türcam, İbrahim Zorlu, Mehmet Tekgönenç, Osman Arslan, Halil Uysal, Yavuz Yalçın, Abdullah Altunsaray, M. Nadir Akalan, İsmail Uysal	25	İyi
İL ADI : BİLECİK (11)					
1984	—	—	—	—	—
1985	—	—	—	—	—
1986	Bilecik	11	Mustafa Tokmak Emin Işık	1	Normal

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

	Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı		Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : BİNGÖL (12)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Bingöl	1	Erhan Özdoğan (İlköğ. Müfettişi) Şaban Kiriş (Müftülük şefi) Cihan Sezer (Polis memuru)	3	Mevzuata aykırılık görülmedi.
1986	Bingöl	1	Murat Yılmaz (İlköğ. müfetişi) Şaban Kiriş (Müftülük şefi) Necati Tok (Polis memuru)	3	Mevzuata aykırılık görülmedi.
İL ADI : BİTLİS (13)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Bitlis	2	Muharrem Akkaya (Millî Eğitimde) Aziz Can (Müftülükten) Selahattin Kodak (Emniyetten) Zihni Sayın (Millî Eğitimden) Ramazan Öztekin (Müftülükten) Süleyman Paşa Taner (Emniyetten)	6	Olumlu
1986	Bitlis	2	Muharrem Akkaya (Millî Eğitimden) Aziz Can (Müftülükten) Selahattin Kodak (Emniyetten) Zihni Sayan (Millî Eğitimden) Ramazan Öztekin (Müftülükten) Süleymanpaşa Taner (Emniyetten)	6	Olumlu
İL ADI : BOLU (14)					
1984	—	—	—	—	—
1985	—	—	—	—	—
1986	Bolu	21	Abdullah Yıldız	1	Olumlu
İL ADI : BURDUR (15)					
1986	Burdur	14	MEGS Müdürlüğü Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürü Emniyet Md. den siyasî Şube Müdürü tarafından denetlenmiştir.	3	Menfî bir durumla karşılaşılmamıştır.
İL ADI : BURSA (16)					
1984	Bursa	5	—	Muhafiki	İyi
1985	Bursa	6	Mehmet Nuri Özhan Dr. Bilge Ayışık Muharrem Kaya	3	İyi
1986	Bursa	13	Mehmet Nuri Özhan Dr. Bilge Ayışık Muharrem Kaya	3	İyi

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : BURSA (16)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Çanakkale	2	Hasan Çevik Yasin Makasoğlu İ. Hakkı Gökhan Necmi Aydın Osman Demirel Ahmet Kocaman	6	Olumlu
1986 8.1.1986 1.5.1986 31.5.1986 13.10.1986	Çanakkale	7	Orhan Seven Tahir Tatlı Maksut Çetin Nazım Genç Fehmi Çetin Seyfi Gelgit Eşref Can Hasan Çevik Yasin Makasoğlu İ. Hakkı Gökhan Necmi Aydın Osman Demirel Ahmet Kocaman Hasan Çevik Yasin Makasoğlu İ. Hakkı Gökhan Ömer Geyik Kemal Arcan Sadi Aşkın	22	Olumlu
İL ADI : ÇANKIRI (18)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Çankırı	6	Valilik makamınca görevlendirilen denetleme heyeti	7	Normal
1986	—	6	Valilik makamınca görevlendirilen denetleme heyeti	7	Normal

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
1984	—	—	—	—	—
1985	Çorum	4	Ali Bahçivan (Başkomiser) Mehmet Berberoğlu (MEGS Md. Şb. Vekili) Mustafa Köseoğlu (Müftü Yrd.) Süleyman Genlik (Emniyet Amiri) Alender Dinç (Doktor) Erdoğan Eroğlu (İlçe M. E. Şb. Md.) Mustafa Şavkyıldız (İlçe Müftüsü)	7	Uygun
1986	Çorum	22	Ali Bahçıvan (Komiser) Selahattin Korkut (MEGS Müd. Şb. Müd.) Selçuk Sargın (Doktor) Mustafa Köseoğlu (Müftü Yrd.) Alev Akcura (Vali Yrd.) Raif Özcanlı (MEGS Müd. Şb. Md.) İsmail Uzuner (Komiser) Yeşim Acar (Doktor) Mustafa Durmuş (Doktor) Osman Avcı (Müf. Per. Şef.) Tuncay Kavukçu (Kız Mes. Lis. Md.) İ. Hakkı Dere (Alaca Müftüsü) Aydın Erenmemişoğlu (Doktor) Zühtü Delibaş (İlçe M. E. Müd.) İhsan Aksoy (Polis Memuru) İsmet Durmuş (İlçe M. E. Müdürü) Reşat Özalp (İlçe Müftüsü) Yusuf Ünlü (Sağlık Memuru) Vahat Tavşanoğlu (Polis Memuru) M. Kadir Özağ (Doktor) Behçet Gündüz (MEGS Müd. Tem.) Cemal Ökmen (Müf. Temsilcisi) İhsan Koyuncu (Polis Memuru) Erol Öztürk (İlçe MEGS Müd.) Asım Ünlü (Müftü) Şekip Altınkan (Doktor) Mehmet Akbaş (Komiser) Ali Aksoy (MEGS Müd.) Ali Bulut (Doktor)	53	Uygun

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ÇORUM					
1986	Çorum	22	Mustafa Köseoğlu (İlçe Müftüsü) Haydar Yolçu (Polis Memuru) İhsan Göl (İlçe MEGS Md. Yrd.) Nevzat Güzel (Müf. Temsilcisi) Veli Yonar (Çevre. Sağ. Teknisyeni) Sebahattin Kaba (Polis Memuru) Ali Rıza Özdemir (Başkomiser) Erdoğan Eroğlu (İlçe MEGS Müd.) Alemdar Dinç (Doktor) Osman Ak (Müf. Memuru) Mehmet Demir (Komiser) Mustafa Şavkyıldız (İlçe Müf.) Süleyman Genlik (Em. Amiri) A. Sami Kaplan (Em. Amiri) Alev Akcura (Vali Yrd.) Raif Özcanlı (MEGS Md. Şb. Md.) Yeşim Acar (Doktor) Mustafa Durmuş (Doktor) Osman Avcu (Müftülükten) İsmail Uzuner (Komiser) M. Kadir Özağ (Doktor) Behçet Gündüz (MEGS Müd. Tem.) Cemal Ökmen (Müftülükten) İhsan Koyuncu (Polis Memuru)		
İL ADI : DENİZLİ (20)					
1984	Denizli	—	—	—	—
1985	Denizli	—	—	—	—
1986	Denizli	45	Rahim Başaran Metin Özer Ramazan Yenidede İsmet Avcı Ahmet Eroğlu Abdurrahman Kaplan İbrahim Selli Recep Kurt Hilmi Yurteri Halil Yüksel Zekeriya Yıldırım Muhittin Özgür Şerafettin Ülkütaş	39	Normal görüldü.

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : DENİZLİ (20)					
			İskender Kaman İbrahim Özdemir Mehmet Tufan Üzeyir Özaydın Cafer Tala Nail Aslan Selami Deveci İrfan Eren Recep Yıldırım İrfan Karagüllü İbrahim Öz Ahmet Ok Şükrü Erdoğan İsmail Eren Ali Erdoğan Duran Başdemir		
İL ADI : DİYARBAKIR (21)					
1986	Diyarbakır	2	Yzb. Ziya Karuç (SYNT (Temsil.) Mehmet Coşkun (Emniyet Tem.) Hamdi Er (MEGS Müd. Temsil.)	3	Bazı eksikliklerin giderilmesi için talimat verilmiş.
İL ADI : EDİRNE (22)					
1984	Edirne	5	Güner Şahin Nurettin Gök Arslan Yücel	7	Eksikliklerin giderilmesi için yazı yazıldı.
1985	Edirne	7	Yusuf Saraç (Müfettiş) Yılmaz Berik (Müfettiş) Nurettin Gök (Müfettiş)	4	Malî yıldan denetimi yapılmıştır.
1986	Edirne ilçeler, Keşan, Uzunköprü, Havza, Enez, İpsala	10	Nurettin Gök Mehmet Sümer (Müfettiş) Nevzat Temiz Mustafa Tonbaş (Şb. Md.) Süleyman Çetinkaya (Komisyon) Baha Kalıntaş Şaban Çoker Sabri Işık Yaşar Hakkı Bilgin	3 1	Eksikliklerin tespiti ve giderilmesi için yazı yazıldı.

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
		Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı	Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
İL ADI : ELAZIĞ (23)					
1984	Elazığ	—	—	—	—
1985	Elazığ	—	—	—	—
1986	Elazığ	5	M. Halel Cevrioğlu (Vali Yrd.) Cengiz Sarıgöl (E. Ü. Öğrt. Üyesi) Yalçın Özbek (Tef. Kur. Bşk.) Muhiddin Verimli (Tef. Kur. Bşk. V.) Hamdi Uzmanoğlu (Çevre Sağ. Tek.) Hasan Ayaz (Kontrol Tek.)	6	Normal
İL ADI : ERZİNCAN (24)					
1984	Erzincan	—	—	—	—
1985	Erzincan	—	—	—	—
1986	Erzincan	3	Zülfer Dizman	1	Müspet
İL ADI : ERZURUM (25)					
Kurs ve okul talebelerine yardım derneklerine veya benzer derneklere ait öğrenci yurtları bulunmamaktadır.					
İL ADI : ESKİŞEHİR (26)					
1984	Eskişehir	—	—	—	—
1985	Eskişehir	—	—	—	—
1986	Eskişehir	9	Osman Karagünar (İlköğ. Müt.) İslam Gümüş (Koms.) Niyazi Aslan (Müft. Murakıbı)	3	Olumsuzluk gözlenmemiştir.
İL ADI : GAZİANTEP (27)					
1984	Gaziantep	10	Ali Aksu, Memduh Ak, Cevat Artan, Hüseyin Bozdoğan, A. Hüseyin Kuru, Cevdet Sezgin, Mehmet Akkaya, Murat Dinçer, Necati Albayrak, Kemal Işık, İrfan Donmaz, Celal Eryılmaz.	12	İyi
1985	Gaziantep	10	İrfan Donmaz, Cevdet Sezgin, Murat Dinçer, Mehmet Akkaya, Necati Albayrak, Kemal Işık, Celal Eryılmaz, A. Tuncer Almalı, Önder Karagül.	9	İyi
1986	Gaziantep	17	A. Hüseyin Kuru, Ömer Paksoy, Cemil Atacan, Memduh Ak, Yaşar Dudak, İsmet Demir, Celal Eryılmaz, Kemal Işık, Hüseyin Bozdoğan, Murat Dinçer, Aziz Ersoy.	11	İyi

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : GİRESUN (28)					
1984	Giresun	—	—	—	—
9185	Giresun	—	—	—	—
1986	Giresun Merkez ilçe ve köyleri	3	Recep Kölemen Murat Karataş	2	Normal
İL ADI : GÜMÜŞHANE (29)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Gümüşhane	9	Ömer Koşan	1	Normal
1986	Gumuşhane	10	Ömer Koşan	1	Normal
İL ADI : HAKKÂRİ (30)					
	HAKKÂRİ				
Kurs ve okul talebelerine yardım dernekleri veya benzeri derneklere ait öğrenci yurtları bulunmamaktadır.					
İL ADI : HATAY (31)					
1984	Hatay	—	—	—	—
1985	Hatay	18	Seyfettin Yıldırım (İlk. Öğr. Müf.) Esat Sağcan (M. E. Şb. Müd.) Erol Seyfali (M. E. M. D.) Nurettin Çağlar (Okul Müd.)	4	Kanunların suç saydığı herhangi bir duruma rastlanmamıştır.
1986	Hatay	20	İsmet Sert (İlk. Öğr. Müf.)	1	Kanunların suç saydığı herhangi bir duruma rastlanmamıştır.
İL ADI : ISPARTA (32)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Isparta	10	Halil Yenigün, Eyüp Bozkurt, İsmet Avcı, Kemal Özmen, Mehmet Soylu, Mustafa Tezcan, Abdullah Yüksel, Ahmet Kaya, Ahmet Kener, Hayati Parlak, Mustafa Gezen, Abdil Büyükcansız, Yahsin Öçalan, İbrahim Ayvalı, Salih Gökyar, Fevzi Şahin, M. Ali Canıberk, İ. Hakkı Zorlu, Ali İhsan Şahin	19	Normal
1986	Isparta ve ilçeleri	10	Halil Yenigün, Eyüp Bozkurt, İsmet Avcı, Kemal Özmen, Mehmet Soylu, Mustafa Tezcan, Abdullah Yüksel, Ahmet Kaya, Ahmet Kener, Hayati Parlak, Mustafa Gezen, Abdil Büyükcansız, Yahsin Öçalan, İbrahim Ayvalı, Salih Gökyar, M. Ali Canıberk, Ali Tunç, Ali İhsan Şahin	13	Normal

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : İÇEL (33)					
İçel denetim raporları henüz sonuçlanmadığından bilgi edinilememiştir.					
İL ADI : İSTANBUL (34)					
1984	İstanbul	14	Fevzi Turhan (M. E. Md. Yrd.) Osman Batur (Sağ. ve Sos. Yar. Md.) İsmet Yetkin (Bay. ve İsk. Md.) Enver Ahmetoğlu (Emniyet Md.) Mustafa Korkut (M. E. Sivil Sav. U.)	5	Normal
1985	İstanbul	14	İ. Türker Kurşun (M. E. Şb. Md.) Ramazan Kafkaslı (Em. Md. Kom.) Birsen Işık (Bay. ve İsk. Md.) Dr. Eda Tanrısever (Sağ. ve Sos. Yrd. Md.) İbrahim Güler (İl Sivil Sav. Sekr.)	5	Normal
1986	İstanbul	15	Necati Develioğlu (Vali Yard.) Abdürrezak Özyılmaz (M. E. Şb. Md.) Birsen Işık (Bay. ve İsk. Md.) Ertuğrul Namal (Emniyet Müd. Ko.) Fahri Arslantürk (Sağ. Müd. Md. Y.) Oktay Atilla (Kre. ve Yurt. Kurm. Şb. Md.) İbrahim Tarı (Sivil Sav. Md. Uzm.)	7	Normal (Diyarbakır özel öğrenci yurdu 28.3.1986 tarihinde kapatılmıştır.)
İL ADI : İZMİR (35)					
1984	İzmir	10	İrfan Akyol, Müslim Saymaz, Cemil Çetin	3	Yurtta görülen eksikliklerin giderilmesi istenmiştir.
1985	İzmir	15	Müslim Saymaz, Kasım Sert, Nadir Özdemir, Azmi Alankuş, Mustafa Demirci, İzzet Ataş, Ahmet Fevzi Erkan, Turgut İlker, İrfan Akyol, Cemil Çetin.	10	Yurtta görülen eksikliklerin giderilmesi istenmiştir.
1986	İzmir	17	Rıfat Çetinel, Ali Gökalp, Mehmet Dırgalı, Mehmet Gürhan, Mehmet Karabeyoğlu, Mehmet Söğüt, Seyfettin Yılmaz, A. Salih Kaya, İzzet Ataç, Hüseyin Tengerlek, Cemil Çevik, Beyzade Koçyiğit, M. Sinan, M. Nihat Yıldırım, Cevat Gülmez,		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : İZMİR (35)					
			Emin Ülkü, H. Rasim Torcu, Ali Aksu, Turgut İlker, Mustafa Eren, Celal Çobanoğlu, Halil Akıncı, Müslim Saymaz, Cemil Çetin, Kayıs Parıltı, İrfan Akyol.	27	Yurtta görülen eksikliklerin giderilmesi istenmiştir.
İL ADI : KARS (36)					
1984	Kars	—	—	—	—
1985	Kars	—	—	—	—
1986	Kars	7	Hayati Soylu (Vali Yrd.) Recep Doğan (İlköğ. Müf.) Adil Can (İl. Müf. Şef) Emniyetten bir yetkili Turgut Öcal (M. E. Şb. Md. Yrd.) Yusuf Ergün (M. E. Şb. Md.) Tahsin Çetinkaya (M. E. Şb. Md.) İsmiazem Çaycı (M. E. Şb. Md.) Ömer Akyıldız (M. E. Şb. Md.) Niyazi Kavun (M. E. Şb. Md.) Zeki Kızılkaya (M. E. Şb. Md.)	11	Herhangi bir suç unsuru Tespit edilmemiştir.
İL ADI : KASTAMONU (37)					
Kastamonu Bakanlık müfettişlerince denetim yapılmadığından bilgi edinilememiştir.					
İL ADI : KAYSERİ (38)					
1984	—	—	—	—	—
1985	—	—	—	—	—
1986	Kayseri	9	F. Çelik Türeçi (E. M. Md. Yrd.) Mustafa Cemiloğlu (M. E. Md. Yrd.) Hasan Yavuzer (Müf Yrd.) Mehmet Şölen (Çevre Sağlığından) Mehmet Oğuz (Kd. As. Çavuş)	5	—
İL ADI : KIRKLARELİ (39)					
1984	Kırklareli	1	Ruşen Akgün, Ali Özpınar	2	Öğrenci yurdu olarak açılmasında bir sakınca olmadığı, yönetmeliğine uygun olarak faaliyetine devam ettiği.
1985	Kırklareli	4	Murat Öztürk, Ali Özpınar, Ruşen Akgün, Yusuf Kenan Deniz, İdris Aydın	5	Öğrenci yurdu olarak açılmasında bir sakınca olmadığı, yönetmeliğine uygun olarak faaliyetine devam ettiği.

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : KIRKLARELİ (39)					
1986	Kırklareli	3	Ali Özpınar, Cemal Meral, Osman Çıtır, Osman Gençaslan, Engin Çetinkaya, Halil Şen.	6	Öğrenci yurdu olarak açılmasında bir sakınca olmadığı, yönetmeliğine uygun olarak faaliyetine devam ettiği.
İL ADI : KIRŞEHİR (40)					
1984	Kırşehir	1	G. Kul, H. Sarıkaya, M. Bahçeci, E. Basınoğlu	4	Normal, eksiklik var.
1985	Kırşehir	3	A. Önal, F. Büyükkılıç, N. Ulusman, Z .Kılıç, A. Akan, H. Çağlayan, M. Çabuk, M. Atabey, A. Gökbulut	9	Normal, eksiklik var.
1986	Kırşehir	2	Y. Konuk, A. Ergüksel, S. Sinmez	3	Normal, eksiklik var.
İL ADI : KOCAELİ (41)					
1984	Kocaeli	10	Mustafa Selimoğlu (M. E. Şb. Md.) Ö. Lütfi Dudak (Komiser) Ayşegül Basmacıoğlu (Dr.) Eser Şükrü Köseli (İşt. Tek.) Turhan Berkok (İlköğr. Müf.)	5	Normal
1985	Kocaeli	9	Mustafa Selimoğlu (M. E. Şb. Md.) Ö. Lütfi Dudak (Komiser) Ömer Tan (Dr.) Osman Muti (Bay. ve İsk. Md.) Fikri Akbin (Y. Yurt Temsilcisi) Mehmet Kuzu (Müftü)	6	Normal
1986	Kocaeli	8	Mustafa Selimoğlu (M. E. Şb. Md.) Cemal Akbulut (İlköğr. Müf.) Tuncer Demir (İlköğr. Müf.) Ö. Lütfi Dudak (Komiser) Ömer Tan (Dr.) Osman Muti (Bay. İsk. Md.) Fikri Akbin (Y. Yurt Tems.) Mehmet Kuzu (Müftü)	8	Normal
İL ADI : KONYA (42)					
1984	Konya	7	Ahmet Günaydın (M. E. Md. Yrd.) Cemil Aksu (Jan. Al. Kom.) Memduh Altıntaş (Komiser)	3	Normal
1985	Konya	7	Ahmet Günaydın (M. E. Md. Yrd.) Tuncer Ünal (Jan. Al. Kom.) Memduh Altıntaş (Komiser)	3	Normal

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

	Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı		Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : KONYA (42)					
1986	Konya	7	Ahmet Günaydın (M. E. Md. Yrd.) Durmuş Güneyli (Komiser) Ali Uzunharman (İl. Mür. Murakıp)	3	Normal
İL ADI : KÜTAHYA (43)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Kütahya ve ilçeleri	88	Yunus Nadi Yüksel (M. E. Şb. Md.) Ramazan Taban (Müf. Murakıbı) Halil Kılıç (Kom. Yrd.) Orhan Ekemen (J. Asb. Çavuş) Mehmet Balta (M. E. Şb. Md.) Himmet Şimşek (Müf. Tems.) Şaban Koçak (Polis) Halil İlhan (M. E. Şb. Müd.) M. Emin Alkayış (Müftü) M. Bülent Özay (Jan. Tak. Kom.) Murat Çakmak (M. E. Şb. Müd.) Süleyman Serdaroğlu (Müf. Tems.) Zeynel Ersiz (Polis) İlhan Zamburkan (M. E. Şb. Müd.) Fehmi Aydınlı (Müftü) Özcan Bağdemli (Jan. Kom.) Emin Arslan (M. E. Şb. Müd.) Mehmet Güler (Müf. Tem.) Osman Altıntaş (Kom. Yrd.) Yüksel Demir (M. E. Şb. Müd.) Ahmet Yaşar Çakmak (Müf. Tem.) Ali Ata (Komiser Yrd.)	22	Eksiklikleri kendilerine bildirilerek tamamlattırılmış olup, kuruluş amaçlarına uygun çalışmaktadırlar.
1986	Kütahya ve ilçeleri	91	Yunus Nadi Yüksel (M. E. Şb. Müd.) Ramazan Taban (Müf. Murakıbı) Halil Kılıç (Kom. Yrd.) Orhan Ekemen (Ö. As. Çvş.) Halil İlhan (İlçe M. E. Şb. Müd.)		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

	Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı		Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : MALATYA (44)					
1984	Malatya	—	—	—	—
1985	Malatya	2	Hüseyin Bayram (Em. Şb. Md.) Mehmet Işık (Komiser) Mustafa Hacet (Müf. den)	3	İyi
1986	Malatya	2	Hüseyin Bayram (Em. Şb. Md.) Mehmet Işık (Komiser) Mustafa Hacet (Müf. den)	3	İyi
İL ADI : MANİSA (45)					
1984	—	—	—	—	—
1985	—	—	—	—	—
1986	Manisa ve ilçeleri	31	Nuri Güven (E. M. Müd.) Sezai Yanık (M. E. Şb. Müd.) Mustafa Şahin (Müftü) Mustafa Acar (E. M. Amirliği) Adil Gözükara (M. E. den) Mehmet Aşağıdeğirmenci (Müftü) Hüseyin Üstün (E. M. den) Ziya Arıkoğa (Müftülük) Kemalettin Metin (M. E. den) Rufet Şahin (E. M. den) Yaşar Sağlam (M. E. den) Nurullah Barutçu (M. E. den) Arif Eryiğit (E. M. den) İdris Kara (M. E. den) Selahattin Kara (Müftülük) Fehmi Turan (E. M. den) Gündüz Yaren (M. E. den) Gazi Savaş (Müftülükten) Mehmet Yüksel (E. M. den) Mustafa Gürbüzler (M. E. den) Mehmet Öz (Müftülükten) Cahit Ünal (E. M. den) İsmail Önal (M. E. den) Orhan Çetik (Müftülükten) Hikmet Yıldız (E. M. den) Adil Er (M. E. den) Mehmet Akın (Müftülükten) Cemal Can (E. M. den)		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

	Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı		Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : KAHRAMANMARAŞ (46)					
1984	Kahramanmaraş	5	Mehmet Aksu (İlköğ. Müf.)	1	Denetleme sonucu Emniyet Müdürlüğünde.
1985	Kahramanmaraş	5	Mehmet Aksu (İlköğ. Müf.)	1	Denetleme sonucu Emniyet Müdürlüğünde.
1986	Kahramanmaraş	12	Veysal Bayram Cengiz Aydıner Orhan Arslan Mehmet Bardakçı Kemal Şahingöz Nurbay Dede Bekir Özder A. Kadir Karadeniz Ali Köycü Adem Tunçkır Şükrü Tezer Abdullah Gümüş	12	Olumlu
İL ADI : MARDİN (47)					
1984	Mardin Kızıltepe				
1985	31.1.1985 gün ve Sık. Yön. 3590-21.85-180 sayılı emirleri gereğince 12 . 4 . 1985 günü kapatılmıştır. 22.11.1986 günü Sık. Yön. Kom. emriyle yeniden açılmıştır. Halen faaliyetlerine devam etmektedir.				
İL ADI : MUĞLA (48)					
1984	Muğla	—	—	—	—
1985	Muğla	—	—	—	—
1986	Muğla	14	Süleyman Bakkal (M. E .Şb. Md.) Mahmut Çalı (İlköğ. Müf.) Hurşit Başgöz (Başkomiser)	3	Yönetmeliklere uygundur.
İL ADI : MUŞ (49)					
1984	Muş	—	—	—	—
1985	Muş	1	Emin Baba (M. E. Şb. Md.) Nusret Peştimalcioğlu Bayram Altan	3	Olumlu
1986	Muş	1	Ahmet Karababa (Şb. Md.) Bayram Altan Ziya Kaya		

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : NEVŞEHİR (50)					
1984	Nevşehir	8	Ö. Gürler Tekin Mustafa Taş	2	—
1985	Nevşehir	10	O. Gürler Tekin Mustafa Taş M. Ali Talayhan (Şb. Md.)	3	—
1986	Nevşehir	10	Osman Gürler Tekin Mustafa Taş Ahmet Aslan	3	—
İL ADI : NİĞDE (51)					
1984	Niğde	26	Altan Başeski (MEGS Mo.) Aydın Kurudal (Jan. Al. Kom. Vek.) Metin Alp (Şb. Md.)	3	Normal
1985	Niğde	26	Yaşar Kurttekin (Kom.) Durmuş Aşçı (Polis)	2	Normal
1986	Niğde	26	Naim Bozyiğit (M. E. Md. Yrd.) Adem Yiğit (Millî Eğitimden) Hikmet Demirel (Millî Eğitimden) Yaşar Yurttekin (Komiser) Yurdakul Karacabey (Polis) Durmuş Aşçı (Polis) Şaban Kılıçaslan (Polis) Ünal Beyde (Polis)	8	Normal
İL ADI : ORDU (52)					
1984	Ordu	—	—	—	—
1985	Ordu	3	Nizamettin Görücü Remzi Özbaş Mehmet Çakmak	3	Uygundur.
1986	Ordu	—	Nizamettin Görücü Adnan Yılmaz	2	Uygundur.

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Yılı	Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı: Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı: Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : RİZE (53)					
1984	Rize	—	—	—	—
1985	Rize	17+49 Pansiyon+Yurt	Hüseyin Kartal	1	Olumlu
1986	Rize	17+58	Davut Güngör	1	Olumlu
İL ADI : SAKARYA (54)					
1985	Sakarya	1	M. Tandoğan Ortaç Mustafa Demirci Mustafa Türkoğlu	3	Olumlu
1985	Sakarya	10	Mehmet Özmermer	1	Olumlu
1986	Sakarya	10	Mehmet Özmermer Hakkı Ertuğ	2	Olumlu
İL ADI : SAMSUN (55)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Samsun	15	Hasan Köse, Mümin Tan, Metin Koptagel, Ruhi Dindar, Davut Zeytinli, Remzi Yılmaz, Fahrettin Sezer, Mustafa Sinanoğlu, Erhan Çetinkaya, Ali Kastal, İsa Kantas, Süleyman Öztürk	12	Olumlu
1986	Samsun	15	Mehmet Öztürk, Osman Zoroğlu, Mümin Tan, Ruhi Dindar, Davut Zeytinli, Remzi Yılmaz, Fahrettin Sezer, Mustafa Sinanoğlu, Erhan Çetinkaya, Ali Kastal, İsa Kantaş, Süleyman Öztürk	12	Olumlu
İL ADI : SİİRT (56)					
1984	Siirt	—	—	—	—
1985	Siirt	—	—	—	—
1986	Siirt	1	İdris İnan Yahya Eren	2	Normal
İL ADI : SİNOP (57)					
1984	Sinop	—	—	—	—
1985	Sinop	—	—	—	—
1986	Sinop	7	Haydar Altun Arif Özsomuncu Enver Koç Mehmet Kılıçaslan	4	Normal

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
		Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı	Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
İL ADI : SİVAS (58)					
1984	Sivas	2	M. Ateş Güdüllüoğlu (MEGS Müd. Yrd.)	1	Olumlu
1985	Sivas	3	Hayrullah Anez (MEGS Md. Yrd.)	1	Olumlu
1986	Sivas	3	Hayrullah Anez (MEGS Md. Yrd.)	1	Olumlu
İL ADI : TEKİRDAĞ (59)					
1984	Tekirdağ	8	—	8	—
1985	Tekirdağ	—	—	—	—
1986	Tekirdağ	—	İsmail Toyran	—	Faaliyetleri devam ediyor.
İL ADI : TOKAT (60)					
1984	Tokat	—	—	—	—
1985	Tokat	—	—	—	—
1986	Tokat	3	Ahmet Erdoğan (MEGS Md. Yrd.) İsmet Bozoğlan (Tef. Kr. Bşk.) Hüseyin Çaparoğlu (Em. Md. Kom.) Dr. Bülent Akman (Bağ. Ocak. Tb.) Dr. Mert Savrun (Turhal Çev. Sağ.) Yunus Aydın (Turhal M. Eğt. Şb. Md.) Ümit Kurt (Çevre Sağ. Tek.)	7	Yıkıcı ve bölücü herhangi bir faaliyet görülmemiştir.
İL ADI : TRABZON (61)					
1984	—	—	—	—	—
1985	Trabzon	13	Tertan Takataş (İlköğ. Müf.) Haydar Saraç (İlköğ. Müf.) Kâzım Emre (İlköğ. Müf.) Ekrem Akgün (Kız. Mes. Lis. Müd. Yrd.) Cemal Topçu (Polis) Cemal Bektaş (Müf. Gör.)	7	Normal
1986	Trabzon	13	Mustafa Türkel (Müd. Yrd.) Cemal Topçu (Polis Memuru) Cemal Bektaş (Müf. Gör.) Şerif Aşkar (Vil. Huk. İş. Müd.) Rıfat Yağcı (M. E. Ş. Md.) Seyfettin Aydın (İl. Pl. ve Koor. Md.)	6	Normal

İL ADI : TUNCELİ (62)

TUNCELİ

Kurs ve okul talebelerine yardım derneklerine veya benzer derneklere ait öğrenci yurtları bulunmamaktadır.

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ŞANLIURFA (63)					
1984	Şanlıurfa	—	—	—	—
1985	Şanlıurfa	1	F. Sabahattin Sancar Gündüz Aydın Fethi Altun	3	Olumlu
1986	Şanlıurfa	1	F. Sabahattin Sancar Durmuş Yıldırım Mahmut Dağ	3	Olumlu
İL ADI : UŞAK (64)					
1984	Uşak	—	—	—	—
1985	Uşak	—	—	—	—
1986	Uşak	12	Şener Yüce (Vali Yrd.) Necati Ünal (MEGS Şube Md.) E. Yıldırım Genişoğlu (Em. Müd. Şb. Kom.) Mehmet Çatal (Müf. Mura.) Mehmet Gürsoy (Vali Yrd.) Mehmet Taşavlu (MEGS Şub. Md.) İrfan Tanyeli (Em. Md. Şb. Kom.) Mehmet Çatal (Müf. Mura.)	8	—
İL ADI : VAN (65)					
1986	Van ve Erciş İlçesi.	6	Adnan Yılmaz (Vali Yrd.) İsmail Evci (Yüz. SYNT) Erol Kaplan (Em. Md.) Ayhan Önen (MEGS Md. Yrd.)	4	
İL ADI : YOZGAT (66)					
1984	Yozgat	—	—	—	—
1985	Yozgat	—	—	—	—
1986 ve 1987	Yozgat	2	Sağlık ve Sosyal Yardım Emn. İl Müf. ve MEGS temsilcileri tarafından periyodik olarak denetlenmektedir.	—	—

ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARININ 1984 - 1986 YILLARINDAKİ DENETİMLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ GÖSTERİR FORM

Denetlenen yurdun bulunduğu il ve yurt sayısı			Denetleyen müfettişlerin adı ve soyadı ve sayısı		
Yılı	Bulunduğu il veya ilçe	Yurt sayısı	Adı ve soyadı	Sayısı	Denetleme sonucu
İL ADI : ZONGULDAK (67)					
1984	Zonguldak İli ve ilçeleri	—	—	—	—
1985	Zonguldak İli ve ilçeleri	—	—	—	—
1986	Zonguldak İli ve ilçeleri	7	Bilal Öztürk (Koms.) Mustafa Gıtal (M. E. Müd.) Recep Elmacı (Müf. Murakıbı) Uysal Bulut (Em. Amiri) Hüseyin Erduman (M. E. den) Hüseyin Mert (Müftü) Muzaffer Uzuner (M. E. den) İlhan Ulusoy (Maf. Memur) Ahmet Eraslan (Polis Memuru) Turgut Yoğurtçu (M. E. den) Ahmet Özden (Müftü) Bahtiyar Acartürk (Polis) Halil Tekkeşin (M. E. den) Müslüm Ata (Müftü) Gıyasi Gündüz (Polis)	—	—

2. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, genel ve katma bütçeli kuruluşlarla, kamu iktisadî teşebbüslerinde görevi ya da yeri değiştirilmeyen yönetici kalıp kalmadığına ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci'nin yazılı cevabı (7/1603)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı arz ederim.

Saygılarımla.

Cahit Tutum

Balıkesir

1. Genel ve Katma bütçeli kuruluşlarla KİT'lerde :

a) Genel Müdür (ve eş düzeyde başkan),
b) Genel Müdür Yardımcısı,
c) Yönetim Kurulu Üyesi,
d) Kurul Başkanı,
e) Daire Başkanı,
f) Şube Müdürü,
g) Bölge Müdürü

Sayısı nedir? (Ayrı ayrı).

2. Son üç yılda bunlardan görev değiştirilmeyen kalmış mıdır? Kalmışsa bunlar kaç kişidir? (Ayrı ayrı).

3. Bakanlık ve bağlı kuruluşlarının taşra örgütlerinin başında bulunan amirlerin (İl ve ilçe idare şube başkanları) sayısı ne kadardır? (Ayrı ayrı).

4. Son üç yılda bunlardan görevi ya da görev yeri değiştirilmeyen kimse kalmış mıdır? Kalmışsa bunlar kaç kişidir?

T. C.
Devlet Bakanlığı 18.3.1987
Sayı : 06-02/0367

Konu : Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşlarla Kitlerdeki Görevliler Hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 2.3.1987 tarih ve Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü 18/106-2309/0167 sayılı yazıları.

Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşlarla Kitlerdeki Yönetici kadroları konusunda Sayın Başbakana muhatap yazılı soru önergesine cevabımız ilişikte sunulmuştur.

Gereğini müsaadelerine arz ederim.

Abdullah Tenekeci
Devlet Bakanı

Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşlarla Kitlerdeki Görevliler konusundaki yazılı soruları ve buna verilen cevaplarımız aşağıdadır:

«Soru 1. Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşlarla KİT'lerde:

a) Genel Müdür (ve eş düzeyde başkan),
b) Genel Müdür Yardımcısı,
c) Yönetim Kurulu Üyesi,
d) Kurul Başkanı,
e) Daire Başkanı,
f) Şube Müdürü,
g) Bölge Müdürü.

Sayısı nedir? (Ayrı ayrı)

Cevap 1. Genel ve Katma bütçeli kuruluşlarla KİT'lerin merkez teşkilatlarındaki Genel Müdür (ve eş düzeyde Başkan), Genel Müdür Yardımcısı, Yönetim Kurulu Üyesi, Kurul Başkanı, Daire Başkanı, Şube Müdürü ve Bölge Müdürü sayıları Resmî Gazetelerde yayımlanan Kadro Kanunları ile Kadro Kararnamelerinin incelenmesinden kolayca anlaşılacağı üzere toplam olarak 7 610 adettir.

Soru 2. Son üç yılda bunlardan görevi değiştirilmeyen kalmış mıdır. Kalmışsa bunlar kaç kişidir?. (Ayrı ayrı).

Cevap 2. Yukarıda belirtilen unvanlarda bulunan personel genel olarak görevlerine devam etmektedir. Ancak idarî teşkilatımızda yapılan reorganizasyon, emeklilik, istifa, ölüm veya başka kuruluşlara nakil ve sair sebeplere binaen yapılan değişiklikler dışında herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Son üç yılda görevi değişmeyenlerin sayısı aşağıda gösterilmiştir.

a)	Genel Müdür (ve eş düzeyde Başkan)	155 adet
b)	Genel Müdür Yardımcısı	372 adet
c)	Yönetim Kurulu Üyesi	170 adet
d)	Kurul Başkanı	68 adet
e)	Daire Başkanı	1 149 adet
f)	Şube Müdürü	3 997 adet
g)	Bölge Müdürü	311 adet

Soru 3. Bakanlık ve bağlı kuruluşlarının taşra teşkilatlarının başında bulunan amirlerin (İl ve İlçe İdare Şube Başkanları) sayısı ne kadardır? (Ayrı ayrı)

Cevap 3. Keza Bakanlık ve bağlı kuruluşlarının taşra teşkilatları başında bulunan amirlerden il ve ilçe müdürlüklerinin sayısında toplam olarak 5 784 adettir.

Soru 4. Son üç yılda bunlardan görevi ya da görev yeri değiştirilmeyen kimse kalmış mıdır? Kalmışsa bunlar kaç kişidir?

Cevap 4. Bunlardan son üç yılda görevi veya yeri değiştirilmeyenleri sayısı.

İl Müdürü	797
İlçe Müdürü	3 499

Adet olup, değişiklikler esas itibariyle bazı meslek gruplarında mevzuat gereği uygulamak zorunda bulunulan yer değiştirme mecburiyetinden ileri gelmektedir.

Yukarıda arzedilen rakamların tetkikinden anlaşılacağı üzere, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının yönetim kademelerinde de, İdarî teşkilatımızda yapılan reorganizasyon, emeklilik, istifa, ölüm ve isteğe bağlı nakillerle mer'i mevzuatımız gereği uygulamak zorunda bulunulan yer değiştirme (rotasyon) ve sair sebepler dışında önemli ölçüde görev değişikliği olmamıştır.»

Bilgilerinizi rica ederim.

3. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, hâkim ve savcı açığının kapatılması için alınacak tedbirlere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu'nun yazılı cevabı (7/1658)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasına aracılığınızı arz ederim.

Saygılarımla.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Soru 1. Hukuk fakültelerinden her yıl 1 200 civarında mezun olduğuna göre, bunlardan neden yılda 400 kadarı hâkim ve savcı stajı için stajyer alınıyor?

Soru 2. Türkiyemizde şu anda 6 500 - 7 000 arasında hâkim - savcı açığı olduğuna göre stajyer kapasitesi neden kısıtlı tutuluyor?

Soru 3. Ayrıca stajyer olarak alınan öğrencilerin evvelce % 40 oranında ve hatta tahditsiz olarak bayan öğrenci olduğu halde bu oranın bu yıl % 10'a düşürüldüğü söylenmektedir; doğru mu? Doğru ise, giderek, bayan hâkim ve savcıların kadrolardan dışlanması mı amaçlanmaktadır?

Soru 4. Hâkim ve savcı açığını süratle kapatmak için hem stajyer sayısını artırıp hem de bayanlar için yüzde oranının yükseltilmesi ve doğru ise % 10 kısıtlamayı kaldıramaz mısınız?

T. C.
Adalet Bakanlığı 19.3.1987
Bakan : 474

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı, Kanunlar ve Kararlar Dairesi Müdürlüğü ifadeli, 3 Mart 1987 tarihli ve 7/1658/7993/31506 sayılı yazınız.

İlgi yazıları ekinde alınan ve Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği soru önergesinin cevabı iki nüsha halinde ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Mahmut Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

Sayın Hilmi Nalbantoğlu Erzurum Milletvekili

Şahsıma tevcih ettiğiniz ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz soru önergesinin cevabı aşağıda takdim kılınmıştır.

1. Halen adlî yargıda hâkim ve Cumhuriyet savcısı kanunî kadro adedi 6 628'dir. Hâkim adayı kanunî kadro adedi ise 1 161 olup, hâkim ve Cumhuriyet savcısı kanunî kadrolarının altıda birini teşkil etmektedir. Bu itibarla hâkim adaylarına ait 1 161 adet kanunî kadronun yeterli olduğu düşünülmektedir.

Diğer taraftan, hâkim adaylığı kanunî kadrolarındaki münhal miktarının 400 olduğu gözönünde tutularak, 1987 yılı Ocak ayında bu miktar esas alınmak suretiyle sınav ilanı yapılmıştır.

2. Hâkim ve savcı kadrolarında, bugün 1 042'si hâkim ve 625'i savcı olmak üzere toplam 1 667 münhal bulunmaktadır.

Hâkim adaylarının iki yıl süreyle staja tâbi tutuldukları ve bu sürenin ilk ve son üç ayı «Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi'nde yapıldığı dikkate alındığında, 1987 yılı Ocak ayında hâkim adayı sınavı için 400 kişi alınmasının normal olduğu görülmektedir.

3. Mahkemelerin ihtiyacı ve hizmetin gereği itibariyle, son iki yılda hâkimliğe ve Cumhuriyet savcılığına atama yapılmasını teminen açılan sınavlarda, atanacak bayan aday sayısı için yüzde on nispeti esas alınmış bulunmaktadır.

Son yıllarda, hâkim ve Cumhuriyet savcılığı mesleğinin malî ve sosyal yönden cazip hale getirilmesi

için yapılan çalışmalar ve alınan tedbirlerin müspet sonuçlar verdiği müşahade olunmaktadır. Nitekim, 1987 yılı Osak ayında 400 hâkim adayı kadrosu için yapılan sınava yüzde yüzden fazla bir artışla 1 038 kişi müracaat etmiş bulunmaktadır.

4. Hâkim ve savcı kadrosundaki münhal ile hâkim adaylığı kadrosundaki münhal gözönünde bulundurulduğunda, keza stajyer hâkimlerin iki yıl süreyle staja tâbi tutuldukları da nazarı dikkate alındığında hâkim adaylığı kadrosunun artırılmasına ve bayan hâkim adayları için konulan yüzde on nispetinin değiştirilmesine mahal olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Keyfiyeti bilgilerinize arz ederim.

Mahmut Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

79 UNCU BİRLEŞİM

19 . 3 . 1987 Perşembe

Saat : 10.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Tokat Milletvekili Enver Özcan ve 15 arkadaşının, Hükümetin ekonomik politikası nedeniyle iktidara yakın çevrelerin haksız kazanç sağladıklarına dair iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

2. — İstanbul Milletvekili Yılmaz İhsan Hastürk ve 13 arkadaşının, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunda mevzuata aykırı olarak yapıldığı iddia edilen işlemleri ve sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

3. — Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 19 arkadaşının, hayvan üreticilerinin ve hayvancılığımızın içinde bulundukları durumu ve bu konuda alınması gerekli önlemleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

4. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar ve 14 arkadaşının, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesini tespit etmek ve mevcut aksaklıkları gidermek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

5. — Antalya Milletvekili Aydın Güven Gürkan ve 17 arkadaşının, üç kamu bankasının Türkiye Öğretmenler Bankasına ortak olmasıyla ilgili karar ve işlemlerin incelenmesini sağlamak ve yapılan operasyonun sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

6. — Konya Milletvekili Sabri Irmak ve 10 arkadaşının, Cumhuriyetimize yönelik iç ve dış irticaî faaliyetleri ve bu konuda alınmış ve alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

7. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç ve 41 arkadaşının, muhalafete mensup milletvekilleri tarafından verilen kanun tekliflerinin komisyonlarda ve Genel Kurulda ele alınmamasının nedenleri ile yasama fonksiyonunun tek yönlü olarak işlemesine yol açan bu uygulamanın düzeltilmesi için alınabilecek tedbirler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/22)

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, bazı vatandaşların işkence sonucunda sakat kaldığı ve öldüğü iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/598)

2. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır İlinde işkence sonucu meydana geldiği iddia edilen iki ölüm olayına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/610)

3. — Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın, Sivas İli Gemerek İlçesindeki TUĞSAN Fabrikasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/631)

4. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Bavyera Televizyonunda gösterilen bir filme ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/696)

---

(1) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

5. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, işkence sonucunda öldüğü iddia edilen bir vatandaşın ölümüyle ilgili olarak yapılan işlemlere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/826) (1)

6. — Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın, davası devam eden bir gazete hakkındaki beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/767)

7. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, yaşama ve yasal çalışma haklarını tehlikeye sokan odaklaşma iddialarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/778)

8. — Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın, Gaziantep Güneydoğu Tarım Satış ve Kredi Kooperatifleri Birliğinin EMAK A.Ş.'ndeki alacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/781)

9. — Sinop Milletvekili Barış Can'ın, çay üreticilerinin AKFA Firmasından alacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/868) (1)

10. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Tekirdağ İlinde kaçak ve ruhsata aykırı olarak yapıldığı iddia edilen bazı inşaatlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/789)

11. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Yol-İş Sendikası Kayseri Şubesinin olağan genel kuruluna katılan bazı misafirlerin kongreden çıkarılmaya davet edildikleri iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/797)

12. — Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'in, yurdumuzdaki okullara ve öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/800)

13. — Tunceli Milletvekili Ali Rıdvan Yıldırım'ın, Tunceli İlinde meydana geldiği iddia edilen bazı olaylara ve sorumlularına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/876) (1)

14. — Kırklareli Milletvekili Erol Ağagil'in, YİBİTAŞ Holding Anonim Şirketinde bazı yolsuzluklar olduğu iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/810)

15. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, Kırkpınar güreşlerindeki kemer takma olayına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/812)

16. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, sosyo ekonomik nedenlerle intihar olaylarının arttığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/813)

17. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, güvenlik soruşturmaları sistemine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/817)

18. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, GAP gezisinde kullandığı bazı sözcüklere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/821)

19. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Onur İşhanında çıkan yangının sebebine ve bu nedenle Hazine aleyhine açılan davalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/824)

20. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, belediyelerce yapılan yaya yolu ve trotuar çalışmalarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/888) (1)

21. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Çerkezköy Endüstri Meslek Lisesi inşaatına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/838)

22. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş İlinde kaliteli pamuk yetiştirilebilmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/844)

23. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, Zonguldak Kömür Havzasında 1986 yılında meydana gelen iş kazalarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/845)

24. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş - Andırın Orman İşletme Müdürlüğü sahasından elde edilen odunların üretici köylüye ve müteahhitlere tahsisine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/879)

25. — İstanbul Milletvekili İbrahim Ural'ın, terör olaylarına karıştığı iddia edilen bazı örgüt ve elçiliklere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/881)

26. — Kayseri Milletvekili Muzaffer Yıldırım'ın, Kayseri İlinde yapılması düşünülen raylı sistem için Devlet Planlama Teşkilatınca teşvik belgesi verilip verilmediğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/883)

27. — Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'in, Denizli-Tavas İlçesi Kızılcabölük Kasabasındaki Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği Pansiyonu ile ülkemizdeki bu tip diğer pansiyonların faaliyetlerine ve denetimlerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/885)

28. — Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, ÇUKOBİRLİK Genel Müdürlüğü ile ilgili olarak bazı basın organlarında yer alan haberlerin tahkikine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/886)

29. — Gaziantep Milletvekili Feyzullah Yıldırır'ın, İstanbul'daki Patrikhane binasının ihyası için inşaat izni verildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/902) (1)

30. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, olgunlaştırma enstitülerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/890)

31. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Diyarbakır İlinde turizmin geliştirilmesi için ne gibi çalışmalar yapıldığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/891)

32. — Sinop Milletvekili Barış Can'ın, Devlet Planlama Teşkilatı Koordinasyon Dairesinde görevli bir uzmanın şeriatçı faaliyetlerde bulunduğu iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/892)

33. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır İlinde faaliyet gösteren yabancı bir firmada çalışan işçilerin iş akitlerinin feshedildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/893)

34. — Şanlıurfa Milletvekili Vecihi Ataklı'nın, Mardin İli İdil İlçesi Jandarma Bölük Komutanı ile Belediye Başkanının bazı vatandaşlara baskı yaptıkları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/894)

35. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, lüks otellerde ve turistik bölgelerde açılan kumarhanelerin toplumumuzda yol açtığı tahribata ve buna karşı alınacak tedbirlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/913) (1)

36. — İstanbul Milletvekili Doğan Kasaroğlu'nun, yurdumuza iltica eden Naim Süleymanoğlu'nun Londra'dan Ankara'ya getirilişinin TRT dışında özel bir şirketin kameramanlarınca görüntülendiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/919) (1)

37. — Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, ÇUKOBİRLİK ile ilgili olarak güney basınında yer alan iddialara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/898)

38. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin, Giresun - Tirebolu İlçesi Güce Bucağı Belediye Başkanının rüşvet aldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/899)

39. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun pamuk ürünüyle ilgili olarak alınan yeni kararlara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/939) (1)

40. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, T. C. Ziraat Bankasınca 1979 yılından beri Doğu Anadoludaki süt ve besicilik işletmelerine verilen kredilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/940) (1)

41. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, Ege yöresindeki bazı ilk ve orta dereceli okullarda din kültürü ve ahlak derslerinin imamlar tarafından okutulduğu iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/904)

42. — Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın, Anadolu Bankası tarafından bir şirkete provisyon alınmadan çek mukabilinde ödeme yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/905)

43. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in, yurt dışına kaçtığı iddia edilen eski bir milletvekili hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/907)

44. — Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın, Almanya'da ülkemiz aleyhine faaliyette bulunduğu ve ülkemizdeki işçi şirketlerinin hisse senetlerini topladığı iddia edilen bir şahsın bu faaliyetlerine karşı ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/911)

45. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Diyarbakır - Lice İlçesinde deprem nedeniyle inşa edilen baraka - meskenler için verilen tapuların, kâgir evler yapılacağı vaadedilerek toplatıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/914)

46. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Diyarbakır İlinde cereyan eden anarşi ve terör olaylarına ve yapılan operasyonlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/915)

47. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş'da ilçeler itibariyle elektriği bulunan köy ve mezralara ve şebeke arızalarının giderilmesi için görevlendirilmiş müstakil ekipler bulunup bulunmadığına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/916)

48. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, daha ucuz ve kaliteli ekmek üretilebilmesi için alınacak

tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/921)

49. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, PTT kıyı telsiz istasyonlarında görevli personele ve bu istasyonların çalışmalarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/922)

50. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, büyük şehirlerdeki arsa spekülasyonunun önlenmesi için alınmış ve alınacak olan tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/924)

51. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, büyük şehirlerdeki kiralık konut sorununa çözüm getirmek için devletin alacağı tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/925)

52. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, dar gelirli vatandaşların geçim sıkıntılarının giderilmesi için ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/926)

53. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, işçi emeklilerinin sosyo - ekonomik sorunlarının çözümlenmesi için alınacak önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/927)

54. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, İstiklâl Savaşı gazilerinin ekonomik ve sosyal sorunlarına karşı alınacak önlemlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/928)

55. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, münhal bulunan hâkim ve savcı kadrolarına ve nedenine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/929)

56. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, belediyelerden bazılarının «başarılı belediye» olarak seçilmesinin kıstasına ve amacına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/930)

57. — Adana Milletvekili Metin Üstünel'in, Adana ve Çukurova'da görülen sivrisinek ve sıtma tehlikesine karşı ne gibi önlemler alınacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/932)

58. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Banaz İlçesinin Ahat ve Çamsu köylerine pancar kantarı yapılıp yapılmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/933)

59. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş Narlı - Türkoğlu yoluna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/934)

60. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş İlinde gerçekleştirilen pamuk üretiminde verim ve kalite açısından düşüş olduğu iddiasına ve bunun nedenlerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/935)

61. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Balıkesir - Burhaniye İlçesinde balıkçı barınağı yapılması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/936)

62. — Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın 1.3.1987 tarihinde T.R.T. bültenlerinde yer alan demecine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/937)

63. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konyaspor - Sakaryaspor futbol maçında Konya Atatürk Stadyumunun şeref tribününde resmî protokole uyulmadığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/938)

64. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır - Merkez - Pirinçlik Jandarma Karakolunda Cayıran Köyü halkından bazılarına işkence yapıldığı ve bir vatandaşın işkence sonucu öldürüldüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/941)

65. — Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç'in, Eskişehir İline bağlı bazı ilçelerin vekil kaymakamları haklarındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/942)

66. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır - Dicle İlçesi Kırkpınar Köyü ve mezralarında yaşayanlara emniyet tim ekiplerince işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/943)

67. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Bakanlar Kurulunca 4.3.1987 tarihinde yapılan Houston irtibatlı toplantının nedenine ve maliyetine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/944)

68. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, uydular aracılığıyla katıldığı 4.3.1987 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/945)

69. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Danışma Meclisi Anayasa Komisyonundaki müzakere tutanaklarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/952)

70. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev

ve Lokavt Kanununun Millî Güvenlik Konseyindeki müzakere tutanaklarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/953)

71. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Sosyaldemokrat Halkçı Partili milletvekilleri tarafından verilen sosyal içerikli kanun tekliflerinin maksatlı olarak görüşülmediği iddiasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/954)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Adalet Komisyonu Raporu (1/797) (S. Sayısı: 522) (Dağıtma tarihi: 29.1.1987)

2. — Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) (Dağıtma tarihi : 5.3.1987)

× 3. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 541) (Dağıtma tarihi : 11.3.1987)

4. — Erzurum Milletvekili Sabahattin Aras, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt, Afyon Milletvekili Metin Balıbey, Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve Balıkesir Milletvekili Fenni İslimyeli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Çorum Milletvekili İhsan Tombuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344 ve 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 11.6.1985 - 21.11.1986)

5. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, 25.8.1971 Tarih ve 1475 Sayılı İş Kanununun 25 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/330) (S. Sayısı 512) (Dağıtma tarihi : 23.12.1986)

6. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Arıcılık Kanunu Teklifi ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/348) (S. Sayısı: 514) (Dağıtma tarihi: 12.1.1987)

7. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, İpekböcekçiliği Kanunu Teklifi ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/139) (S. Sayısı : 515) (Dağıtma tarihi : 12.1.1987)

8. — Nevşehir Milletvekili Ali Babaoğlu ve 2 Arkadaşının, 26 Kişi Hakkında Özel Af Kanunu Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/371) (S. Sayısı : 520) (Dağıtma tarihi : 26.1.1987)

9. — 2659 Sayılı Adlî Tıp Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/810) (S. Sayısı : 521) (Dağıtma tarihi : 27.1.1987)

10. — Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/812) (S. Sayısı : 525) (Dağıtma tarihi : 6.2.1987)

× 11. — Sermaye Piyasasının Teşviki, Sınaî Mülkiyetin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 523) (Dağıtma tarihi : 6.2.1987)

× 12. — Kayseri Milletvekili Cengiz Tuncer'in, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/386) (S. Sayısı : 524) (Dağıtma tarihi : 6.2.1987)

13. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.10.1983 Tarihli ve 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/319) (S. Sayısı : 526) (Dağıtma tarihi : 6.2.1987)

× 14. — Evlilik Dışında Doğan Çocukların Tanınmasına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/780) (S. Sayısı : 527) (Dağıtma tarihi : 25.2.2987)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Transferine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/816) (S. Sayısı : 528) (Dağıtma tarihi : 25.2.1987)

× 16. — Hükümlülerin Nakline Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/778) (S. Sayısı : 529) (Dağıtma tarihi : 25.2.1987)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti ile Macaristan Halk Cumhuriyeti Arasında Cezaî Meselelerde Adlî Kararların Karşılıklı Olarak İnfazı Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/815) (S. Sayısı : 530) (Dağıtma tarihi : 25.2.1987)

18. — 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bağçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun teklifleri ve İçişleri; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/808, 2/231, 2/306, 2/365) (S. Sayısı : 531 ve 531'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 27.2.1987)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim ve Dışişleri komisyonları raporları (1/779) (S. Sayısı : 533) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında 11 Mart 1985 Tarihinde İmzalanan Kültürel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim ve Dışişleri komisyonları raporları (1/735) (S. Sayısı : 534) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Suçluların Geri Verilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/713) (S. Sayısı : 535) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 2 Ağustos 1982 Tarihli Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim ve Dışişleri komisyonları raporları (1/441) (S. Sayısı : 536) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zaire Cumhuriyeti Yürütme Konseyi Arasında İmzalanan 16 Haziran 1983 Tarihli Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim ve Dışişleri komisyonları raporları (1/440) (S. Sayısı : 537) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

24. — İstanbul Milletvekili Ercüment Konukman ile Zonguldak Milletvekili Pertev Aşçıoğlu'nun Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/150) (S. Sayısı : 538) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

25. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/375) (S. Sayısı : 539) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

26. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/404) (S. Sayısı : 540) (Dağıtma tarihi : 5.3.1987)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.